

JÁNOSHALMA VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

**Felülvizsgált, aktualizált változat
2021.**

JÁNOSHALMA VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

Felülvizsgált, aktualizált változat 2021.

Az eredeti dokumentum a Belügyminisztérium megbízásából készült 2015-ben

Projektazonosító: DAOP-6.2.1/13/K-2014-0002

Készítette: ITS DA Konzorcium

TRENECON COWI Tanácsadó és Tervező Kft. (konzorciumvezető)

MAPI Magyar Fejlesztési Iroda Zrt. (konzorcium tagja)

A felülvizsgált, aktualizált változat Jánoshalma Város Önkormányzatának megbízásából
készült

Projektazonosítók:

TOP-4.3.1-15-BK1-2020-00008

TOP-5.2.1-15-BK1

Készítette: HROD Községi Gazdaság- és Társadalomfejlesztési Központ (HROD Kft.)

Az eredeti dokumentum elkészítésében közreműködő szakértők:

Projektvezető	Dócsné Balogh Zsuzsanna
Régiós koordinátor	Tendli Krisztina, Csupor Viktória
Megyei koordinátor	Fürstand Attila, Tendli Krisztina
Felelős tervező	Fürstand Attila
Felelős tervező helyettes	Tóth Róbert
Településtervező	Zétényi Zsófia, (TT/1, É, TR 01-2407)
Településtervezési zöldfelületi és tájrendezési szakági szakértő	Tóthné Pocsok Katalin, (TK 01-5086)
Településtervezési közlekedési szakági szakértő	Vincze Tibor, (Tkö 06-0893)
	Kiss András, (Tkö 13-11883)
Társadalompolitikai szakértő	Jáki Mónika, Tóth Róbert
Gazdaságfejlesztési szakértő	Galli Károly, Tóth Róbert
Antiszegregációs szakértő	Bernáth Péter
Környezetvédelmi szakértő	Ádány Mihály, (TV 13-3027, 13-54466)
Településtervezési víziközmű szakági tervező	Ádány Mihály, (TV 13-3027, 13-54466)
Településtervezési energiaközmű szakági tervező	Horváth Lajos (TE 16-0176)
Műemlékvédelmi szakértő	Zelenkáné Keresztes Brigitta, (É/1 01-2406)
További közreműködők:	Jánoshalma Város Önkormányzata

A felülvizsgálat és aktualizálás során közreműködő szakértők:

Projektvezető:	Ditzendy Károly Arisztid
Szakmai vezető, vezető szerkesztő:	Fenyvesi Viktória
Technikai vezető:	Ditzendyné Frank Mariann
Tervezési asszisztens:	Újvári Fanni, Földi Éva

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	9
1. Helyzetelemzés összefoglalása.....	12
1.1. A városi szintű helyzetelemzés összefoglalása	12
1.2. Problématérkép és Értéktérkép	20
1.3. A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása	23
2. Középtávú célok és azok összefüggései.....	26
2.1. Jövőkép	26
2.2. A stratégiai fejlesztési célok meghatározása.....	28
2.2.1. Városi szintű középtávú tematikus célok	28
2.2.2. Városrészi szintű területi célok	31
2.3. A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása.....	33
3. A megvalósítást szolgáló beavatkozások	36
3.1. Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és lehatárolás indoklása.....	36
3.2. Az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések összefoglaló bemutatása	39
3.3. Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések.....	41
3.3.1. Kulcsprojektek.....	41
3.3.2. Hálózatos projektek	41
3.3.3. Egyéb projektek.....	42
3.4. A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégiai céljaihoz	44
3.5. A fejlesztések ütemezése	46
3.6. Az akcióterületi fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve	49
4. Anti-szegregációs program	52
4.1. A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása	52
4.2. Az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások	56
4.3. Anti-szegregációs intézkedési terv	57
4.3.1. A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések	57
4.3.2. A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések	66
4.3.3. A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések	66
4.3.4. Az Anti-szegregációs Program megvalósításának nyomon követése – monitoring	67
5. A stratégia külső és belső összefüggései.....	68
5.1. Külső összefüggések	68
5.1.1. Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseire	68
5.1.2. Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz.....	71
5.1.3. Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat	75
5.2. Belső összefüggések.....	80
5.2.1. A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata	80

5.2.2.	A célok logikai összefüggései	87
5.2.3.	A stratégia megvalósíthatósága.....	89
5.2.4.	A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása	90
6.	A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai	96
7.	A megvalósítás eszközei és nyomon követése	101
7.1.	Az ITS megvalósításának szervezeti keretei.....	102
7.1.1.	A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere	102
7.1.2.	Az ITS megvalósításának intézményi háttere	103
7.2.	A településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok.....	104
7.3.	A partnerség biztosítása az ITS készítése, módosítása és megvalósítása során.....	106
7.4.	Monitoring rendszer kialakítása	109
7.4.1.	Az ITS intézkedéseihez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása .	109
7.4.2.	A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása	116

Táblázatjegyzék

1. táblázat: Jánoshalma városrészeinek lehatárolása	21
2. táblázat: Városrészek funkciói	23
3. táblázat: A Városrészek és tematikus célok összefüggése	34
4. táblázat Stratégiai célok és projekttypusok kapcsolata	43
5. táblázat A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve	49
6. táblázat: Jánoshalma város KSH által kijelölt és város által jóváhagyott szegregátumainak és szegregációval veszélyeztetett területeinek státusza –a leg súlyosabb helyzetben lévő területek kiemelésével (témakörönként)	53
7. táblázat: Anti-szegregációs célú beavatkozások és azok eredményei (2007-2014) Jánoshalmán	57
8. táblázat: Az anti-szegregációs terv horizontális céljai és alcéljai	58
9. táblázat: Az anti-szegregációs terv terület specifikus céljai és azok relevanciája az egyes szegregátumokban	59
10. táblázat Az anti-szegregációs terv tervezett, horizontális intézkedései	60
11. táblázat Az anti-szegregációs terv tervezett, szegregátum specifikus intézkedései	62
12. táblázat: Az anti-szegregációs terv intézkedéseinek ütemezése	63
13. táblázat Az ITS keretében tervezett fejlesztések illeszkedése az EU tematikus célkitűzésekhez és beruházási prioritásokhoz	67
14. táblázat: A városi tematikus célok és az OFTK-ban megadott specifikus célkitűzések közötti kapcsolódás	70
15. táblázat: A megyei szintű célrendszerhez való kapcsolódás	72
16. táblázat A városi szintű középtávú tematikus célok és problémák kapcsolatai	79
17. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és adottságok kapcsolatai	80
18. táblázat: A városrészi szintű területi célok és problémák kapcsolatai	82
19. táblázat: A városrészi szintű területi célok és adottságok kapcsolatai	85
20. táblázat: A települési célok logikai összefüggései	89
21. táblázat: A beavatkozások logikai összefüggései	92
22. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai	96
23. táblázat: A jánoshalmi járás települései	102
24. táblázat: Tematikus célok eredményindikátorai	108
25. táblázat: Területi (városrészi célok) eredményindikátorai	109
26. táblázat: Az akcióterületi fejlesztések (beavatkozások) output indikátorai	110
27. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai	112

Ábrajegyzék

1. ábra: A lakónépesség számának megoszlása városrészenként, 2011	22
2. ábra: Jánoshalma városfejlesztési célrendszere 2014-2020-ig	
Hiba! A könyvjelző nem létezik.	
3. ábra: Kockázatok pozicionálása	98
4. ábra: A monitoring folyamatának összefoglalása	116

Térképjegyzék

1. térkép: Jánoshalma problématérképe	19
2. térkép: Jánoshalma értéktérképe	20
3. térkép: Jánoshalma városrészeinek áttekintő térképe	21
4. térkép: Akcióterületi lehatárolás a város egészére	35
5. térkép: A Belváros akcióterület lehatárolása	36
6. térkép: A Környezetvédelmi akcióterület lehatárolása	37
7. térkép: A Rekreatív akcióterület lehatárolása	38
8. térkép: Az Ipari-gazdasági akcióterület lehatárolása	38
9. térkép: Jánoshalma szegregátumokat bemutató térképe. 2011. évi népszámlálás, KSH.	52

Bevezetés

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia (továbbiakban ITS) a város középtávú fejlesztési irányait, célrendszerét és azok elérése érdekében tervezett tevékenységeket határozza meg az önkormányzat által jóváhagyott jövőkép és hosszú távú (15-20 év) átfogó célok alapján.

Az ITS célja, hogy stratégiai tervezés eszközeivel segítse elő a következő 7-8 év városfejlesztési tevékenységeinek eredményességét.

Előzmények

Jánoshalma Városa 2008-ban dolgozta ki és 2008. május 13-án a 237/2008 (V.13.) Kt határozattal fogadta el első Integrált Városfejlesztési Stratégiáját, amely tulajdonképpen jelen dokumentum előzményének tekinthető.

Stratégia felülvizsgálat indokai

A Stratégia kidolgozása óta eltelt 7 évben **számos külső és belső tényező együttes változása** indokoltá teszi annak felülvizsgálatát.

Belső tényezők változásai:

- az IVS kidolgozása óta eltelt időszakban a városban folytatódtak, illetve felerősödtek egyes társadalmi-gazdasági folyamatok, egyértelműen érződtek a gazdasági világválság hatásai, folytatódtak a negatív demográfiai tendenciák,
- A város térségi szerepére markáns hatással van a járási rendszer kiépülése, és ehhez szervesen kapcsolódva a települési szerepkörök átalakulása.
- Jánoshalmán a korábbi IVS-ben foglalt fejlesztései elképzelések részben megvalósultak (pl. városközpont rehabilitációs program), így az ezek lebonyolításához kapcsolódó tapasztalatok értékelése, a releváns következtetések levonása is lehetséges.

Külső tényezők változásai:

- A hazai szakpolitikai és jogszabályi környezetben bekövetkezett változások, illetve a 2014-2020-as időszakra vonatkozó országos és megyei fejlesztéspolitikai elképzelések megfogalmazása. Különös tekintettel:
 - o az Integrált Településfejlesztési Stratégia tartalmi és egyes eljárásrendi elvárásait rögzítő 314/2012. (XI.8) Korm. rendelet megalkotására, melynek értelmében a Stratégia tartalmi követelmény rendszere jogszabályban rögzítésre került, a korábbiakhoz képest bővült, változott.
 - o Az országos fejlesztési és rendezési dokumentumok, mint tervezési kereteket meghatározó dokumentumok elfogadására, azokban történt változásokra (így az Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió - 1/2014 (I.3) OGY. határozattal történő elfogadására; valamint az Országos Területrendezési Terv (OTrT) 2014. február 1-től hatályos módosításaira).

Az OFTK az országos fejlesztéspolitika átfogó célrendszerét és középtávú (2020-ra vonatkozó) céljait fogalmazza meg, foglalkozik a városhálózat szerkezetének alakulásával, a városfejlesztés nemzeti prioritásainak felvázolásával.

Az OFTK kiemelten kezeli a vidéki térségek, települések sajátos vidéki értékeit megőrző, azokra építő fejlesztését, felzárkóztatását, beleértve a társadalmi, közösségi, gazdasági és infrastrukturális fejlesztéseket. Kulcsfontosságúnak tartja, hogy a vidéki települések népségmegtartó erejének erősödését, az agrár- és élelmiszergazdaságon túl a vidéki térségek jövője a vidéki foglalkoztatást biztosító további gazdasági ágazatok fejlesztését, a gazdasági diverzifikációt, a helyi gazdaság megerősítését.

- A Megyei területfejlesztési koncepciók és programok 2014-ben történő felülvizsgálatára, megalkotására. Az egymással közel egy időben zajló tervezés eredményeként a korábbiakhoz képest nagyobb lehetőség nyílik a megye, a megyei jogú városok, valamint a megye többi városát érintő fejlesztések összehangolására, a fejlesztések egymást kiegészítő és egymást erősítő hatásainak kihasználására.
- Megalkotásra és kidolgozásra kerültek az EU 2014-2020 közötti támogatási időszakának új támogatáspolitikai célkitűzései, forráslehetőségei; új eljárásrendjei és az ezekhez kapcsolódó jogszabályok:
 - Elfogadásra került EU 2020 Stratégia; amelyben az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést, mint főlérendelt cél szem előtt tartva az EU öt nagyszabású célt tűzött ki maga elé a foglalkoztatás, az innováció, az oktatás, a társadalmi befogadás és a klíma/energiapolitika területén, amelyeket 2020-ig kíván megvalósítani a kohéziós politika eszközrendszerén keresztül. A kohéziós politika megvalósítását célzó un. közös rendelkezéseket tartalmazó rendelet rögzíti azt a 11 tematikus célkitűzést, melyek támogatásával a kohéziós politika hozzájárul az EU 2020 céljaihoz.

Az Európai Unió 2020-ig érvényes átfogó Stratégiájában kiemelt figyelmet kap a városok fejlesztése. Az ERFA prioritásainak mindegyike megvalósítható városi környezetben, a rendelet azonban kifejezetten városi problémák kezelésére irányuló beruházási prioritásokat is meghatároz.

- az EU2020-hoz igazodóan kidolgozásra és Brüsszel által is elfogadásra került hazánk Partnerségi Megállapodása (2015. szeptember), amelyben Magyarország a 2014-2020 időszakra vonatkozóan azonosította a legfontosabb kihívásokat és kitűzte a fő fejlesztési prioritásokat, melyek alapvetően meghatározzák az Európai Strukturális és Beruházási Alapok forrásainak eredményes és hatékony felhasználásának hazai feltételeit.
- a Partnerségi Megállapodásban foglalt irányok mentén kidolgozásra kerültek és Brüsszel által részben elfogadásra kerültek, illetve elfogadás előtt állnak a következő támogatási időszak Operatív Programjai.
- Az Operatív Programok közül a városok számára az egyik legjelentősebb forrásokat tartogató Terület és Településfejlesztési Operatív Programhoz (TOP) kapcsolódóan a stratégia készítésével párhuzamosan zajlik megyei Integrált Területi Programok (ITP) tervezése és ehhez kapcsolódóan a városi fejlesztési elképzelések összegyűjtése, rendszerezése.

A külső és belső tényezők együttes változása miatt - a megyei jogú városok számára 2014-2015 során biztosított támogatást követően - a Belügyminisztérium EU-s támogatási forrás igénybevételeivel a járásszékhelyek számára is biztosítja, valamint szakmailag támogatja a tervezési munkát a „Fenntartható településfejlesztés a kis-, és középvárosokban (és a fővárosi kerületekben – Integrált Településfejlesztési Stratégiák kidolgozása ” című projekt keretében. Ennek köszönhetően az ország összes járásszékhelyére egy időben, egymással párhuzamosan történik az Integrált Településfejlesztési Stratégiák elkészítése, a korábbi IVS-ek felülvizsgálata.

Az ITS szakmai-tartalmi felépítését meghatározó dokumentumok

A jelenleg készülő Integrált Településfejlesztési Stratégia szakmai-tartalmi felépítését:

- a 314/2012. (XI.8) Kormány rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről és egyes településrendezési jogintézményekről tartalmi elvárásai;
- a Városfejlesztési Kézikönyv (Második javított kiadás, NFGM 2009. január 28.) tartalmi javaslatai, szakpolitikai iránymutatásai;

- Belügyminisztérium részéről jelen munka támogatására kidolgozott „Útmutató a kis-, és középvárosok és a fővárosi kerületek Integrált Településfejlesztési Stratégiáinak elkészítéséhez 2014-2020” c. módszertani dokumentum segíti.

A Stratégia elkészítését a jogszabályi elvárások szerint részletes helyzetfeltáró, helyzetelemző és helyzetértékelő munkarészekből álló Megalapozó vizsgálat, valamint a Településfejlesztési Koncepció hosszú távú célrendszerének megalkotása előzte meg.

A Megalapozó vizsgálat számos tématerületet elemezve, számszerű adatokra, tendenciákra támaszkodva mutatja be a város térségi szerepkörét, társadalmi és gazdasági helyzetét, településrendezési háttérét, a stratégia alkotás számára meghatározva a város és városrészek legfőbb erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit és veszélyeit.

A megalapozó vizsgálati fázis elemzéseivel a szakértők támaszkodhattak a KSH 2011. évi Népszámlálás eredményeire mind a városi, mind a városrészi elemzések során, valamint a Belügyminisztérium részéről a szakértői munkát támogató TEIR ITS modul adatállományára.

A központi elvárásokon, módszertani segédleteken túl az ITS készítői nagymértékben építettek a Jánoshalma város önkormányzatának információszolgáltatására:

- a megalapozó vizsgálat jogszabályi elvárások szerinti kidolgozása érdekében helyi adatokra, ágazati koncepciókra, dokumentumokra;
- a stratégia alkotás fázisában a településfejlesztési koncepcióra, a korábbi IVS-ben foglaltakra és megvalósítás tapasztalataira, a 2014-2020 időszakra releváns helyi koncepciókra és programokra, így a 2015-2019 közötti időszakra irányuló Gazdasági Ciklusprogramban foglaltakra,
- a hatályos Településszerkezeti Tervre, valamint
- a stratégiai tervezés folyamatát végigkísérő partnerségi lépések (szakmai konzultációk, munkacsoport ülések, workshopok) keretében a helyi társadalom véleményét, elképzeléseit tartalmazó „soft” információkra.

A stratégia eredményessége

A stratégia akkor válhat eredményessé, ha:

- annak segítségével a Jánoshalma városa a tervezett mértékben ki tudja használni fejlődési potenciálját a 2014-2020 közötti időszakban;
- a célok és azok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek (projektek) jelentős része megvalósul;
- az ITS a városfejlesztés különböző szereplői közötti kommunikáció eszközévé válik;
- hozzájárul ahhoz, hogy a városban megvalósuló fejlesztések térben és időben egymással összehangoltan valósuljanak meg;
- az abban foglalt kiszámítható, világos célrendszer révén a közsféra mellett a magánsféra fejlesztéseit is képes ösztönözni.

1. Helyzetelemzés összefoglalása

1.1. A városi szintű helyzetelemzés összefoglalása

2015. áprilisában elkészült a „Jánoshalma város településfejlesztési koncepciójának és integrált településfejlesztési stratégiájának megalapozó vizsgálata” című szakmai dokumentum. A következő fejezetben témakörökre bontva bemutatjuk az elemzés fontosabb megállapításait.

A város térségi szerepkörei

Az elmúlt évek során Jánoshalma város, mint járási központ, komoly funkcionális megerősödésen ment keresztül. Jelentősebbé vált egészségügyi szerepköre a szakellátás intézményi infrastruktúrájának fejlesztése révén, és továbbra is kiemelt a szociális, oktatási területen betöltött szerepe. Megújult Jánoshalma városközpontja, főtere, melyek hangsúlyozzák a város térségi szerepkörét. A járási hivatalok létrejöttével megvalósult az állami- és a helyi, önkormányzati feladatok szétválasztása. A kormányablakon keresztül olyan ügyek is kezdeményezhetők lettek a járás székhelyén, amelyek intézése miatt eddig valamely távolabbi hivatalba kellett utazni.

Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák

A népesség korszerkezetének változása (öregedő lakosság), a kedvezőtlen demográfiai folyamatok (csökkenő lakónépesség) visszatükröződnek a helyi intézményrendszer kihasználtságának változásaiban. Jánoshalma népességének képzettségi mutató ellentmondásosan alakulnak, hiszen míg a felsőfokú oktatásban végzettek száma nőtt, az általános iskola és a középiskolák tanulói létszáma jelentősen csökkent a vizsgált időszakban. Az intézmények alacsony kihasználtsága hosszabb távon egyéb kedvezőtlen hatásokat is elindíthat (pl. tanárok, pedagógusok elvándorlása, az intézmények népszerűségének csökkenése stb.).

Jelentősen nőtt napi szinten ingázó foglalkoztatottak aránya, ami a helyi munkaerőpiac lehetőségeinek szűkülését jelzi. A munkanélküliség tartósan magas az országos szinthez képest, ami egyértelműen kapcsolható a kedvezőtlen gazdaságszerkezethez, valamint az ezzel szorosan összefüggő rossz közlekedési viszonyokhoz.

Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő

Jánoshalmán mintegy 55 civil szervezet működik, a városban aktív, az önkormányzattal szorosan együttműködő civil közösség található. A városban élők büszkék a helyi közösségi tradíciókra, ezek ápolására komoly energiát fordítanak. Sajnos a kedvezőtlen jövedelmi viszonyok miatt alacsony a fogyasztóképes kereslet a különböző közösségi rendezvényeken.

Intézményrendszer (köszolgáltatások) és településüzemeltetés

A város jól kiépített intézményrendszerének (humán és gazdasági) és köszolgáltatásainak működését, a tervezett (adott esetben humánerőforrás kapacitást érintő) fejlesztések megvalósítását a forráshiány, illetve, adott esetben a települési szintű funkciók

további átszervezése akadályozhatja, befolyásolhatja. Kedvező folyamatokat indíthat el ugyanakkor az energiahatékony beruházások lebonyolítása.

Az önkormányzat vagyoni helyzete kiegyensúlyozott, a magas dologi és fenntartási költségek jellemzik. A város költségvetésére egyértelmű hatással van a megfelelő költséghatékonsággal működő intézményrendszer, így a megkezdett fejlesztésekhez illeszkedő jövőbeni beruházások előkészítése során ezt a szempontot mindenképpen mérlegelni szükséges.

A kedvezőtlen demográfiai folyamatok miatt egyes intézmények (pl. iskola, óvoda) kihasználtsági mutatói hosszabb távon kedvezőtlenül alakultak, ennek következményeként meg is szűntek.

Gazdaság szerkezet és dinamika

A gazdaság fejlesztése rövid és hosszabb távon is egyértelműen létfontosságú a település népessége szempontjából, ami mind a lakosságszám alakulására, mind a lakosság képzettségére jelentős hatással lehet. A térség adottságai –a működő vállalkozások, illetve a magas hozzáadott értékű tevékenységet folytató cégek alacsony száma, mezőgazdaság meghatározó szerepe stb. – nem kedveznek a befektetők idevonzásának, letelepítésének. A rossz elérhetőségi viszonyok mellett a helyi munkaerő alacsony képzettsége is problémát jelent. A település gazdasági helyzetében rejlő fejlődési lehetőségek (pl. feldolgozóipari együttműködések), a helyi üzleti környezet megfelelő infrastrukturális keretei (ipari terület fejlesztése) jó alapot jelentenek, de csak abban az esetben aknázhatók ki maradéktalanul, ha a település elérhetősége javul.

Településrendezés

A város településrendezési eszközei 2004-ben kerültek elfogadásra, majd 2012-ben készült el az a szerkezeti tervrészlet, mely az addig lezajlott módosításokat tartalmazza. A 2004-ben elfogadott településrendezési eszközöket a város településfejlesztési koncepciójának megalkotása előzte meg. A koncepció fontos megállapítása volt, hogy új munkahelyek teremtése érdekében vállalkozóbarát környezetet kell létrehozni, például előközművesített, vállalkozási célra igénybe vehető telkek létrehozásával. A mezőgazdasági termelés kiegészítéseként, feldolgozó, tárolási, kereskedelmi és bemutató létesítményeket kell létrehozni. Az idegenforgalom élénkítése érdekében sport, szabadidős és kulturális fejlesztéseket kell végrehajtani, a vendégforgalom fogadására vendéglátási, szállásférőhely intézményeket kell létrehozni.

A 2012 évi módosítás a külterületet érintette, két helyen jelölt ki újabb kereskedelmi, gazdasági területet, valamint néhány terület felhasználás határát, például a szennyvíztisztító területét, pontosította. A módosított településrendezési tervek továbbra is tartalmazzák a lakóterületi bővítéseket, a tervezett gazdasági területek lehatárolását, és a tervezett termálfürdő és üdülőházas üdülőterület kijelölését is.

Táji és természeti adottságok

Jánoshalmát változatos épített környezet jellemzi. Az ezt, valamint a zöldfelületeket érintő, tervezett fejlesztések megvalósíthatóságát egyértelműen behatárolja az önkormányzat pénzügyi helyzete. A zöldfelületek (utcai fasorok, jelentős zöldfelületű intézmény kertek) gondozása kedvező hatással van a településen élők életminőségére, a városközponton kívüli zöldterületek funkcionális fejlesztésének elmaradása ugyanakkor ellentétes irányú következményekkel jár.

Tárgazdálkodási szempontból komoly potenciált rejt, hogy a tanyasi életforma, a tanyasi gazdálkodás ma is jellemző a város környéki területekre. Ezen életforma megőrzése

a helyi identitás, a helyi közösség megerősítése szempontjából is jelentőséggel bír, eltűnése komoly kulturális veszteség lenne. A mezőgazdaságban meghatározó kiskertek (szőlőskertek, gyümölcsösök) tájgazdálkodási szempontból is jelentőséggel bírnak, ezek felhagyása ugyanakkor nemcsak gazdasági, de környezeti kockázatokat is rejt.

Zöldfelületek

A város külterületének É-i részét jelentős kiterjedésű erdők borítják. A település erdősültsége az országos átlag feletti, a közigazgatási terület 25%-a. Az erdőállomány jellemzően egykorú, ami az erdőgazdálkodásban, az erdők kitermelésében dömpingszerű erdészeti munkát igényelhetnek és a nagy területekre kiterjedő kitermelés a környezet szempontjából okozhat kedvezőtlen, nehezen kompenzálható hatásokat. A közösségi zöldfelületek hiányát a pihenésre kialakított magánkertek és a funkcionálisan kialakított, értékes növényállománnyal rendelkező intézménykertek bizonyos szempontrendszer (pl.: jóléti rekreációs szerepkör, zöldfelületek környezeti levegőre gyakorolt kondicionáló hatása) figyelembe vételével kompenzálhatják.

Épített környezet (épített örökség is)

A belterületen barnamezős területek a korábban hasznosított, beépített olyan tömbök és telkek, amelyeken a régi hasznosítás már, gyakran több éve, évtizede, megszűnt, és jelenleg hasznosítatlanok. Jánoshalma közigazgatási területén számos régészeti lelőhely ismeretes, a nyilvántartott régészeti lelőhelyek száma 77. Kiemelten-, ill. fokozottan védett lelőhely a város területén nem található. A városban számos helyi védelemre javasolt épület, közterület található (pl. volt tiszti kaszinó épülete, Jánoshalma Város központi tere). Jánoshalma város közigazgatási területén 5 db. országos védelem alatt álló objektum található.

Az épített környezet potenciális konfliktusai közül kiemelendő, hogy az M9 autópálya tervezett nyomvonala erdős területeket érint, keresztülhaladhat természeti területen is. Érinthet puffer-területet is, az erdőket pótolni kell a belterület felé eső részeken.

Közlekedési hálózat és minősége (külső és belső)

A megfelelő helyi közlekedési infrastruktúra, a komplex módon fejlesztett közlekedési rendszerek a városi lakosság életminőségét, a település népességmegtartó erejét javítják hosszabb távon. Jánoshalmán az átmenő forgalom nem éri el a kritikus mértéket, a belterületi úthálózat megfelelő. A kerékpáros közlekedés igen népszerű a városban, e tekintetben a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése, illetve a belterületi közlekedési csomópontok minőségének javítása kiemelt jelentőséggel bír. Összesen 2,6 km önálló kerékpárút található Jánoshalmán a legfrissebb, 2018-as adatok szerint, az 5412. j. út mentén (nyugati oldalon a Bajai út mentén a Halász utcától nyugat felé, illetve a vasúti átjárótól a Kisszállási út mentén kelet felé kb. 1 km-en). Mindkét szakasz egyoldali, kétirányú, elválasztott kerékpárút. A kerékpárút szakaszok folytatás a városközpont felé kívánatos lenne. Noha a városban nem kiugróan magas a járműforgalom, csúcsidőszakban a parkolók kapacitása nem bizonyul elegendőnek a Belvárosban.

Közművek és elektronikus hírközlés

Az önkormányzat közműfejlesztési elképzelései összhangban állnak a helyi gazdaságfejlesztés főbb stratégiai irányjaival, fókuszterületük így részben a volt laktanya területe. A városban a vízközmű állapota megfelelő, jelenleg is zajlik további fejlesztése az ivóvíz minőség javító program keretében. A hulladéklerakó rekultiválásra került, így környezeti kockázatot hosszabb távon sem jelent. Környezetvédelmi szempontból ugyanakkor

megoldandó probléma, hogy a háztartási szennyvíz gyűjtése szikkasztó gödrökben, legtöbb esetben szigetelés nélküli tárolókban történik, ezzel további környezetszennyezést okozva.

Környezetvédelem és klímatudatosság / energiahatékonyság

A megújuló energia hasznosítását célzó települési infrastruktúra-fejlesztésekben komoly potenciál rejlik, melyek eredményeképpen jelentős energiaköltség-megtakarítás érhető el, ami egy központi fűtésrendszer kiépítése esetén egyrészt az intézményi átalakításokkal a helyi önkormányzatnál, másrészt pedig a hálózatra csatlakozó lakosoknál jelentkezhet. Komoly veszélyként azonosítható be ugyanakkor, hogy saját forrás hiánya miatt elmarad az innováció igényes környezetvédelmi technológiák elterjedése, fajsúlyukat tekintve háttérbe szorulnak a környezetvédelmi fejlesztések.

Az alábbiakban tematikus bontásban csoportosításra kerülnek Jánoshalma Város gyengeségei és erősségei, illetve – egy külön táblázatban – a városra ható külső tényezők, vagyis a lehetőségek és veszélyek.

Erősségek	Gyengeségek
1. társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák, foglalkoztatottság, munkaerő-piaci helyzet	
<ul style="list-style-type: none"> - az egyetemi, főiskolai végzettségűek száma emelkedik - erős térségi agrárszakképzési központ 	<ul style="list-style-type: none"> - csökkenő népesség - öregedő lakosság - általános iskola és a középiskolák tanulói létszáma jelentősen csökkent - a helyi munkaerő-piac szűkülő lehetőségei - folyamatosan az országos átlagnál jelentősen magasabb munkanélküliség - szegregációval veszélyeztetett kiterjedt területek
2. települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő	
<ul style="list-style-type: none"> - erős történelmi és nemzeti hagyományok - aktív, az önkormányzattal együttműködő civil szervezetek - Jánoshalmát a Kulturális sokszínűség jellemzi 	<ul style="list-style-type: none"> - a kedvezőtlen jövedelmi viszonyok miatt alacsony a fogyasztóképes kereslet
3. intézmény-rendszer (közszolgáltatások) és városüzemeltetés	
<ul style="list-style-type: none"> - egyértelmű felelősségi körök - jól szervezett közszolgáltatások (Térségi járóbeteg ellátás magas színvonala biztosított a városban) - megkezdett intézményfejlesztési beruházásoknak (energetika, járóbeteg ellátás) köszönhetően csökkenő fenntartási költségek 	<ul style="list-style-type: none"> - relatíve szűk humán kapacitás - Az oktatási intézmények csökkenő kapacitás kihasználtsága
4. gazdaság szerkezet és dinamika	
<ul style="list-style-type: none"> - üzleti környezet infrastrukturális szempontból megfelelően fejlett (ipari terület) - mezőgazdaság meghatározó szerepe a helyi gazdaságon belül - egyes vállalkozások integrálódtak a nemzetközi gazdasági hálózatokba (beszállítói körök) 	<ul style="list-style-type: none"> - közép- és nagyvállalkozások alacsony száma - jelentős beszállítói hálózatok nem működnek a városban - magas hozzáadott értékű tevékenységet folytató cégek alacsony száma - K+F+I szektor nem meghatározó Jánoshalmán
5. önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	
<ul style="list-style-type: none"> - a város gazdálkodása kiegyensúlyozott - az adósságrendezésnek köszönhetően biztos önkormányzati gazdálkodás 	<ul style="list-style-type: none"> - magas intézményi működési költségek és dologi kiadások

6. táji és természeti adottságok	
<ul style="list-style-type: none"> - közösségi jelentőségű természeti értékek (Natura 2000 területek) - az ivóvíz készlet hosszútávon megfelelő minőségű 	<ul style="list-style-type: none"> - a tájképi értéket jelentő, művelt szőlőskertek, gyümölcsösök, tanyák felhagyása - a telepített erdők nagy része jellemzően egykorú és nem a tájban honos fajtákból létesült - a monokultúras fajaj-összetételű erdők csökkentik a táj biodiverzitását, fajgazdagságát
7. zöldfelületek	
<ul style="list-style-type: none"> - a település arculatát jelentősen befolyásoló utcai fasorok, jelentős zöldfelületű intézmény kertek (Kálvária temető és benne a Kálvária stációi, valamint a kápolna, zsidótemető) - Szajna part - városi kultúrtörténeti (volt piactér)/településképi és dendrológiai értékű park 	<ul style="list-style-type: none"> - a városközponton kívüli, meglévő zöldterületek funkcionális hiányosságai a zöldterületek használhatóságát csökkenti
8. épített környezet (épített örökség is)	
<ul style="list-style-type: none"> - változatos épített környezet (pl. műemléki római kat. templom) - megújult, forgalomcsillapított városközpont és főtér - nyilvántartott régészeti lelőhelyek száma magas - országos védelem alatt álló objektumok relatíve magas száma (5 db) 	<ul style="list-style-type: none"> - hasznosítatlan belterületi barnamezős területek - a település építészeti/funkcionális szempontból egyközpontú
9. közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)	
<ul style="list-style-type: none"> - magas a kerékpárosok részaránya a belterületi forgalomban, közlekedési feltételeik jellemzően jók - kedvező és megfelelő a városi úthálózat szerkezete, a belterületen magas a kiépített utak aránya - számottevő átmenő forgalom nem terheli a várost - közösségi közlekedés infrastruktúráját érintő fejlesztések (autóbusz állomás) - Jánoshalma vasútállomás állapota megfelelő 	<ul style="list-style-type: none"> - a külterület úthálózata nagy részben burkolatlan - egyes közúti csomópontok forgalmi, közlekedésbiztonsági szempontból fejlesztésre szorulnak - a belterületi utak burkolata néhány esetben rekonstrukcióra szorul - a kerékpáros infrastruktúra csak rövid szakaszokban készült el - leromlott állapotú a vasúti infrastruktúra - csúcsidőszakban szűk parkoló kapacitás,
10. közművek és elektronikus hírközlés	
<ul style="list-style-type: none"> - teljes körű a korszerű info-kommunikációs 	<ul style="list-style-type: none"> - a külterületi kertes területeken a lakófunkció megjelenésével a hiányos

<p>technológiákhoz való hozzáférhetőség</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az ivóvízhálózat állapota általánosságban kielégítő - A település központi területén kiépült az elválasztó rendszerű, zárt csapadékvíz elvezető csatorna 	<p>közműellátás következtében nő a környezet (talaj, felszíni és felszín alatti vizek szennyezése, erózió) terhelése</p>
11. környezetvédelem - klímatudatosság/ energiahatékonyság	
<ul style="list-style-type: none"> - Az elmúlt időszakban több energia hatékonyságot javító pályázatot is lebonyolítottak - megindult az ivóvíz minőség javító program, ami a szolgáltatási színvonal további javulását eredményezi - Jánoshalma és környezetében a mennyiségi szempontból jó állapotú víztestek területi aránya magas 	<ul style="list-style-type: none"> - az önkormányzati intézmények épület infrastruktúrája energetikai szempontból részben elavult - Belterületi/belterület környéki rendezetlen területű, ill. környezetű záportározók - alacsony a megújuló energiaforrások részesedése az energiatermelésben - szelektív hulladék gyűjtése nem megoldott -

Lehetőségek	Veszélyek
1. társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák, foglalkoztatottság, munkaerő-piaci helyzet	
<ul style="list-style-type: none"> - a kedvező piaci viszonyoknak köszönhetően a helyi gazdaság erősödése hosszabb távon javíthatja a demográfiai kilátásokat 	<ul style="list-style-type: none"> - az elvándorlás további erősödése - a helyi gazdaság erősödésének hiánya elmélyíti a munkaerő-piaci problémát - társadalmi leszakadás folytatódik a szegregátumokban
2. települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő	
<ul style="list-style-type: none"> - a közösségi kohézió erősödése - a település lakosságmegtartó képességének javulása - a szegregátumokban élő lakosság felzárkóztatása (lakáskörülmények javítása stb.) kedvezően hat a társadalmi kohézióra 	<ul style="list-style-type: none"> - a kedvezőtlen finanszírozási környezet miatt az önkormányzat nem tud elegendő forrást biztosítani a helyi közösségi rendezvények szervezéséhez - a civil szervezetek gyengülése a kedvezőtlen finanszírozási környezet miatt
3. intézmény-rendszer (közszolgáltatások) és városüzemeltetés	
<ul style="list-style-type: none"> - a fejlesztések hatására a gazdaság- és vállalkozásfejlesztési funkciók erősödése 	<ul style="list-style-type: none"> - további feladatelvonás az intézményrendszer elsorvadását eredményezheti - a kedvezőtlen gazdasági helyzet eredményeként a helyi adóbevételek csökkenése veszélyezteti az intézményrendszer működését

4. gazdaság szerkezet és dinamika

- üzleti infrastruktúra további fejlesztése (ipari terület, agrárlogisztikai hasznosítás) iránt növekvő kereslet- vállalkozások késznek a hálózatos együttműködésének erősítésére (klaszterek)- a megújuló energiaforrások (napelemek, hőszivattyúk, termálvíz) támogatott hasznosítása a gazdaságban- kerékpáros turizmus iránti igény erősödése a régióban- a gazdaságfejlesztési célú EU-s források addicionális finanszírozást jelentenek- magas hozzáadott értékű tevékenységet folytató cégek megtelepedése	- a kedvezőbb feltételeket kínáló településekre elvándorló munkaerő tovább szűkíti a betelepülni szándékozó vállalkozások mozgásterét- a kedvezőtlen gazdasági helyzet eredményeként az ipari területre nem települnek be vállalkozások- a gazdaságfejlesztési célú EU-s források a fejlettebb térségekben koncentrálnak

5. önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya

- a forráshiány ellentételezése érdekében új adónemek kivetése	- kedvezőtlen gazdasági helyzet eredményeként csökkenő helyi adóbevételek- növekvő nyomás a szociális finanszírozási rendszeren (forráselvonás)

6. táji és természeti adottságok

- a természeti értékek társadalmi felértékelődése- tanyasi életforma, a tanyasi gazdálkodás iránti növekvő kereslet (tanyasi romantika)- a Fürdő utcai horgásztó és záportározó rekreációs célú, illetve a tározó használati funkcióinak fejlesztése, környezetrendezés	- a rendszeres talajvizsgálatba bevont területek nagysága folyamatosan csökken- a közel egy időben koncentráló fakitermelés negatív hatással van a környezetminőségre,- az értékes élőhelyek megmaradására az erdők véghasználata közel egyidejűleg történik majd

7. zöldfelületek

- zöldfelületek funkcionális fejlesztésére jelentős EU-s forrás áll rendelkezésre- a zöldfelületi rendszer elemeinek bővítésével, minőségi fenntartásával a környezeti levegő minősége javítható, jó állapota kondicionálható	- az erdők egy időben történő letermelése negatív hatással lesz a város zöldfelületi rendszerének tényleges biológiai aktivitás értékére- A fejlesztések elmaradása miatt a Béke téren található park nem tölti be kellő mértékben a rekreációs, közterületi funkciókat-

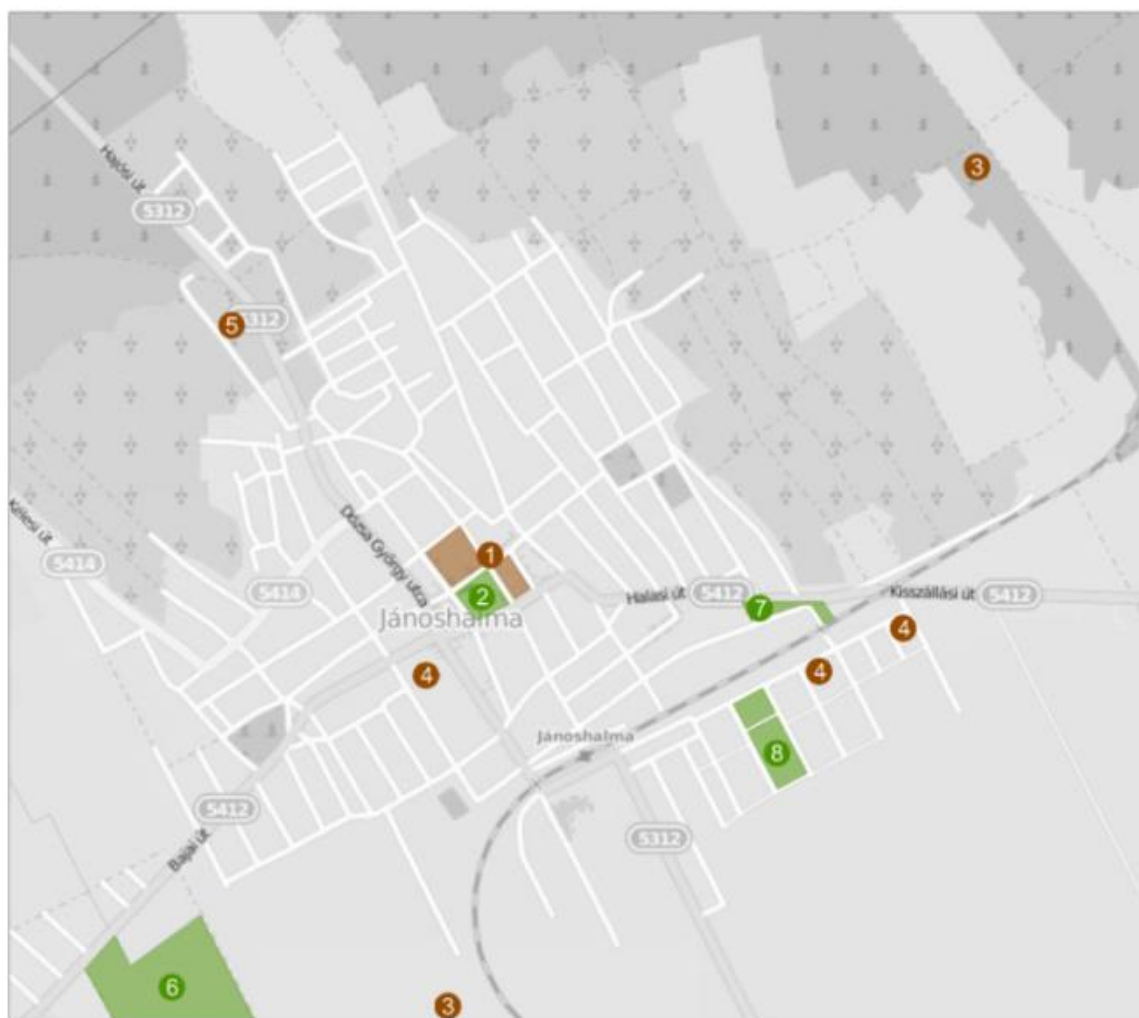
8. épített környezet (épített örökség is)

<ul style="list-style-type: none"> - épített örökség megőrzésében, közösségi és turisztikai célú hasznosításában rejlő fejlesztési potenciál - a város egyközpontúságának oldásával kiegyensúlyozottabb lesz a települési funkciók térbeli eloszlása 	<ul style="list-style-type: none"> - forrás hiány miatt a rossz állapotú épületek állaga tovább romlik
9. közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)	
<ul style="list-style-type: none"> - M9-es autópálya megépülése - a kerékpáros infrastruktúra fejlesztésére jelentős EU-s forrás áll rendelkezésre 	<ul style="list-style-type: none"> - csökkenő kerékpározási kedv
10. közművek és elektronikus hírközlés	
<ul style="list-style-type: none"> - a szennyvíz közmű csatornahálózat bővítésére fordítható pénzügyi forrás rendelkezésre áll - a közműolló minimalizálása 	<ul style="list-style-type: none"> - a szikkasztott szennyvizek szennyezik az ivóvíz készletet - csökkenő záportároló kapacitás növeli a belvízvesztélyt
11. környezetvédelem - klímatudatosság/ energiahatékonyság	
<ul style="list-style-type: none"> - a megújuló energiaforrások támogatott hasznosításával az intézmények és a közműhálózattól távoli külterületi létesítmények ellátásában kedvező energiagazdálkodást, kedvező területhasznosítást eredményezhet - környezetterhelő anyagok (pl. szennyvíziszapok) hasznosítása - a hasznosított hulladék alacsony arányának növelése 	<ul style="list-style-type: none"> - a napelemek megadóztatása ellehetetleníti az ilyen típusú beruházásokat - szigorodó környezetvédelmi szabályok - elmarad az innováció igényes környezetvédelmi technológiák elterjedése saját forrás hiánya miatt - az intenzív szántóföldi művelés alatt álló területeken előfordulhat az agrokemikáliák használatából eredő vízszennyezés - a fejlesztések elmaradása miatt hasznosítatlan belterületi barnamezős területek környezeti kár-források

1.2. Problématérkép és Értéktérkép

Az alábbi két ábra Jánoshalma város problémáinak, értékeinek összefoglalója, a releváns területi lehetőségeket és korlátokat térképesen ábrázolva.

1. térkép: Jánoshalma problématérképe

PROBLÉMATERKÉP

JÁNOSHALMA

ITS MEGALAPOZÓ DOKUMENTUM

INFRASTRUKTÚRA

- 1 Időszakos parkolási nehézségek a városközpont intézményeinél
- 3 Az utak kiépítettsége, állapota javításra szorul, főleg a város külterületén
- 4 A belvárosi forgalmasabb közúti csomópontok és a vasúti átjárók biztonsága javítandó
- 5 Hiányos a kerékpáros úthálózat (csak az 5412. j. út külső szakaszain, a Bajai út és a Kisszállási út rövid szakaszán készült el a kerékpárút)

KÖRNYEZET

- 2 A Béke téren található, kisvárosi léptékben igen nagy kiterjedésű park, kiépítésében és minőségében nem támogatja kellően a pihenési, közösségi és rekreációs funkciókat
- 6 Az intenzív szántóföldi műveléssel hasznosított területeken felületi jellegű mezőgazdasági eredetű szennyezéssel lehet időnként számolni az agrokémikáliák kimosódásából
- 7 Beltéri/beltérület környéki rendezetlen területű, ill. környezeti záportározók
- 8 A funkcionálisan is kialakított zöldterület hiányzik a lakosság megfelelő színvonalú ellátásából

ITS DA Konzorcium

Forrás: ITS DA Konzorcium szerkesztés

The map displays the Janoshalmi area with 12 numbered locations. Locations 1 through 6 are marked with colored dots: 1 (blue), 2 (purple), 3 (purple), 4 (blue), 5 (orange), and 6 (orange). Locations 7 through 12 are marked with colored polygons: 7 (red), 8 (green), 9 (green), 10 (green), 11 (green), and 12 (purple). The map includes street names such as Fehér út, Szent György út, János utca, and Kőszegi utca, and road numbers like 5412 and 5414. The area is characterized by a grid of streets and surrounding green spaces.

JÁNOSHÁLMA
ITS MEGALAPOZÓ DOKUMENTUM

- 1 Erős térségi agrár szakképzési központ (Béke tér 13)
- 4 Térségi járóbeteg ellátás magas színvonalra biztosított a városban

7 Ipari terület fejlesztése - rekultivált barnamezős terület

9. Interaktív fásított értékes zöldfelület
10. „Szajna part” a városi phenotípként a
hasznosítható, zápor tározása alkalmas
természet közeli állapotú terület
11. A rekreációs hasznosítható vízfelület és a
szomszédos záportározó használati
funkcióknak és az értékvédelemnek
megfelelő környezetrendezése

- 2 Megújult, forgalomcsillapított városközpont és főter.
- 3 Az építési érték (műemléki római kat. templom) és a városi kultúrtörténeti (volt piactér) / településszerkepi és dendrológiai értékű park (műemléki környezet).
- 8 Római katolikus temető és benne a Kálvária stációi, valamint a kápolna.
- 12 A szőlőtemető kultúrtörténeti/kegyeleti és zöldfelületi érték.

5. Jánoshalma Állomás állapota megfelelő
6. Új, korszerű buszvégállomás

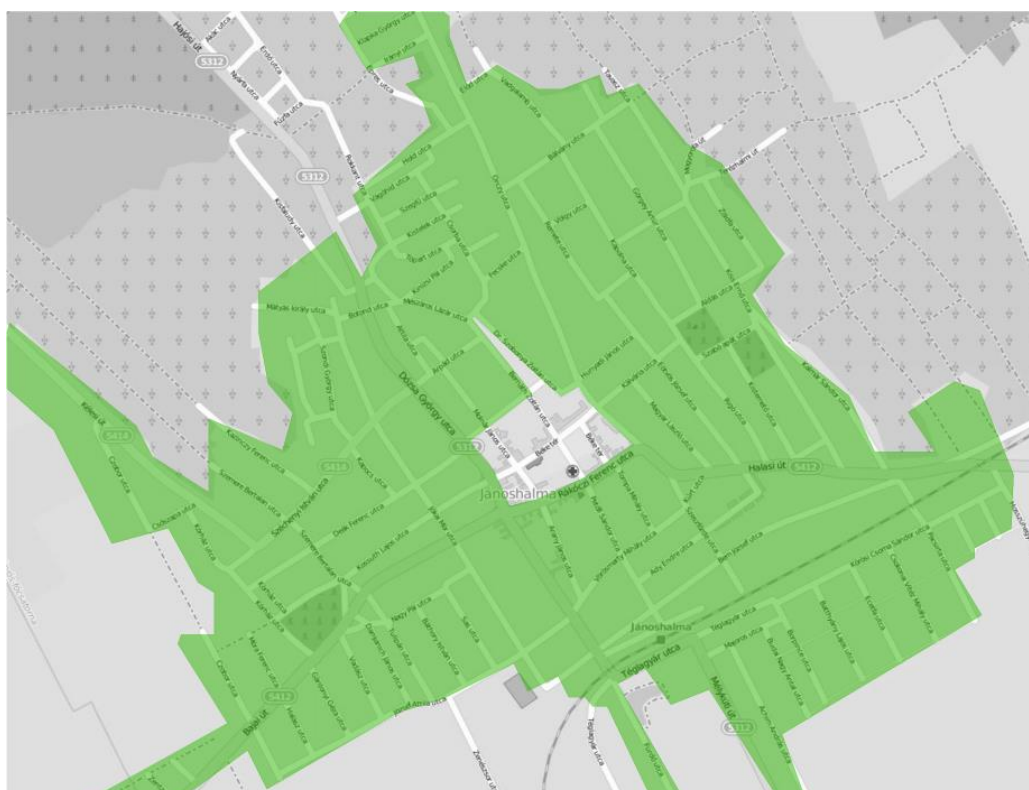
22

1.3. A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Az alábbi fejezetekben röviden áttekintésre kerülnek Jánoshalma Város városrészeinek specifikus jellemzői. A rövid összehasonlító elemzést követően megvizsgáljuk a városrészek társadalmi-gazdasági jellemzőit, intézményi ellátottságát, de a városrészek funkcionális vizsgálatára is sor kerül.

A 2011-es KSH adatszolgáltatáshoz kapcsolódva Jánoshalma Város meghatározta városrészeit, melyek a Belváros, illetve az „Egyéb területek” nevet kapták.

3. térkép: Jánoshalma városrészeinek áttekintő térképe

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás alapján saját szerkesztés

1. táblázat: Jánoshalma városrészeinek lehatárolása

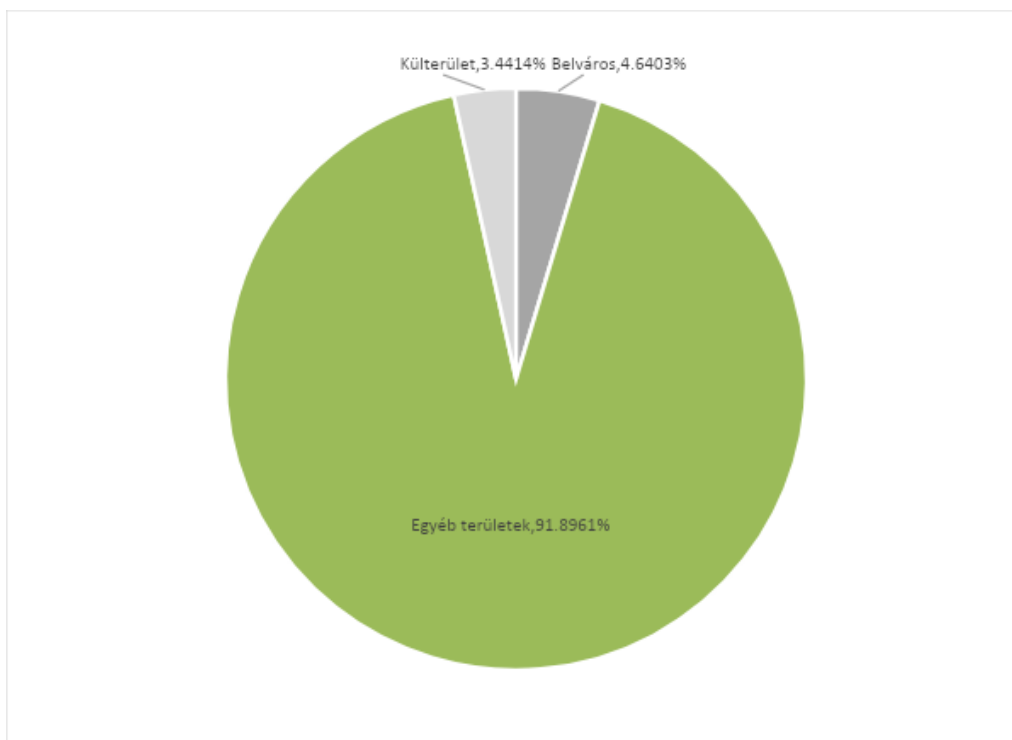
Városrész	Lehatárolás
Belváros városrész	Kölcsey u. – Rákóczi Ferenc u. – Dózsa György u. – Radnóti u. – Bernáth Zoltán u. – Dr. Szobonya Zoltán u. – Orczy u.
Egyéb területek városrész	A városrész külső határait a város közigazgatási határa jelenti

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálási adatok alapján saját szerkesztés

A 2011-es népszámlálási adatok alapján a Belváros városrész lakossága 418 fő, ami a teljes lakosság (2011-es KSH népszámlálási adat: 9 008 fő) 4,6%-a. A lakónépesség 91,9%-

a (8 278 fő) élt 2011-ben az Egyéb területeken, míg a külterületeken további 310 fő lakost rögzítettek.

1. ábra: A lakónépesség számának megoszlása városrészenként, 2011

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálási adatok alapján saját szerkesztés

A KSH adatai szerint a lakónépességen belül a 0-14 évesek aránya az Egyéb területeken volt a legmagasabb, 61,1%, ami a városi szintű értéket is meghaladta (15,9%). A 15-59 évesek aránya a lakónépességen belül a Belvárosban volt a legmagasabb, (68,4%), mely érték meghaladta a városi értéket is (57,8%). A lakónépességen belül 60-X évesek aránya 26,4% volt városi szinten, míg ez az érték 17,7% volt a Belvárosban, és 26,8% volt az Egyéb területeken.

A képzettségi mutatók alapján elmondható, hogy míg a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül az Egyéb területeken a legmagasabb, 24,5% addig a felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában a Belvárosban vannak a legtöbb (26,4%). Ez utóbbi érték a városi adat két és félszerese.

A városi lakásállomány 4,2%-a található a Belvárosban, míg az Egyéb területeken ennek 90,2%-a található. Az alacsony komfort fokozatú lakások aránya városi szinten 20,3%, ez az érték mindkét városrészben alacsonyabb (Belváros: 5,8%; Egyéb területek: 18,1%). A külterületen ugyanakkor a mutató értéke 68,2%. A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül városi szinten 15,8%, míg a Belvárosban 4,6%, az Egyéb területeken pedig 14,6%. Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül a Belvárosban a legalacsonyabb (3,3%), míg az Egyéb területeken 4,7%, de még ez sem éri el a városi szintű értéket (5,8%).

A városrészek foglalkoztatottsági adatait összevetve azt látjuk, hogy a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 47,7% városi szinten, amit jelentősen meghalad a Belvárosban rögzített érték (59,8%). Az Egyéb területeken a mutató értéke 46,8%. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők

és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 16,4% városi szinten, míg a Belvárosban ennél alacsonyabb értéket mértek (11,9%). Az Egyéb területeken mért adat megegyezik a városi szintű értékkel. A foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül a Belvárosban 39%, az Egyéb területeken 48,9%, mely utóbbi érték kismértékben meghaladja a városi szintű adatokat (48,1%). A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya városi szinten 50%, míg a Belvárosban ez az érték 41,3%, az Egyéb területeken 50,1%. A külterületen mért érték 56%-ot is meghaladja.

Az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya városi szinten igen magas, 40,9%, míg a Belvárosban ez a mutató 21,3%-os, az Egyéb területeken pedig 41,3%-os értéket vesz fel. A gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességen belül 61,3% volt 2011-ben városi szinten, míg a Belvárosban 67,9%, az Egyéb területeken pedig 60,9% volt ez az érték. A munkanélküliek aránya a városi 18,5%-os érték mellett a Belvárosban 9%, az Egyéb területeken 18,7%. A tartós munkanélküliek aránya Jánoshalmán 10,3%, a Belvárosban ennek alig harmada (3,3%), míg az Egyéb területeken 10,4%.

2. táblázat: Városrészek funkciói

Városrészek	Ipari, logisztikai	Kereskedelmi	Mező- gazdasági	Zöldfelületi, környezeti	Turisztikai, rekreációs	Közülekedési, távközlési	Közösségi	Közügazgatási	Humán szolgáltatási	Lakó	Város(rész) központi
	Funkciók										
Belváros											
Egyéb területek											

	domináns funkció
	kiegészítő funkció

2. Középtávú célok és azok összefüggései

Jánoshalma célrendszerének definiálása során szakmai és módszertani szempontból meghatározónak tekinthetők az Európai Unió tematikus célkitűzéseinek tartalmi keretei, továbbá azok a releváns területi stratégiai dokumentumok – például megyei területfejlesztési koncepció és program – melyek célrendszeréhez az ITS céljainak is illeszkednie kell. Mindenekelőtt ugyanakkor az ITS készítést is magában foglaló tervezési folyamat eredményeként elkészülő településfejlesztési koncepcióban rögzített jövőkép és az ehhez kapcsolódó hosszú távú célok biztosítják az ITS tervezési keretrendszerét. A célok tervezése során természetesen a korábbi, 2008-ban elfogadott és most felülvizsgált integrált városfejlesztési stratégia céljait is kiindulópontnak tekintjük.

Jánoshalma középtávú célrendszere az integrált megközelítés módot követve tematikus és területi aspektusból is értelmezhető. A Településfejlesztési Koncepció az előbbi megközelítésből meghatározott cél hierarchiát mutatja be, melynek központi elemei a hosszú távú, 2030-ig definiált átfogó- és részcélok.

Ezzel szemben az Integrált Településfejlesztési Stratégia a városrészi célok rendszerét rögzíti, melyek a részcélok, illetve az ezekhez kapcsolódó középtávú városi célok szintjén illeszkednek a TFK-ban bemutatott struktúrához.

2.1. Jövőkép

A jövőkép pozícionálja a várost a régióban, illetve vonzáskörzetében, meghatározza a társadalmi gazdasági és épített környezeti domináns folyamatokat és állapotot. A jövőkép hosszabb időtávra, 2030-ig kiterjedően kerül rögzítésre.

A komplex fejlesztések megvalósulása kapcsán a település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre, valamint a térségi szerepkörére vonatkozóan az alábbiak szerint került megfogalmazásra:

Jánoshalma Város Jövőképe

„Jánoshalmán, középtávon a gazdasági fejlődésnek köszönhetően nő a település népességvonzó képessége, csökken a népesség fogyásának üteme és a szegregátumok rehabilitáció útján a településszövet részei. A város folyamatosan bővülő munkaerő piaca megfelelő lehetőséget teremt elfogadható életkörülmények megteremtéséhez mindenki számára. A település térségi szerepe az elérhető szolgáltatások minőségi és mennyiségi fejlesztésén keresztül tovább erősödik. A városban működő kis- és középvállalkozások helyi beszállítói köre hozzájárul a város és vonzáskörzetének gazdasági integrációjához.”

A város rendelkezik az elmúlt időszakban kialakított fejlett üzleti alpinfrastruktúrával (pl. ipari park), amely még számos betelepülni vágyó vállalkozás számára tud megfelelő működési lehetőséget biztosítani. Az üzleti környezet további fejlesztése hozzájárul az új befektetések városba településéhez, amely kiemelkedő jelentőségű a helyi foglalkoztatási szektor megerősítéséhez, kiszélesítéséhez. A település határain túlmutató foglalkoztatási

szerepkör kialakítása közepes és hosszabb távon a járási és térségi központ Jánoshalma elsődleges érdeke.

A megerősödő térségi szerepkör egyik kulcseleme az egészségügy, ezen belül is a Járóbeteg-szakellátó Központ szolgáltatásai, de az orvosi ügyeleti körzet is túlmutat a város határain. Az oktatás területén mind az általános, mind pedig a középiskolai oktatás szélesebb beiskolázási körzetet jelent a városnál, emelkedik a más településekről bejáró tanulók száma, hogy sok diák más településre jár át tanulni. A szociális területen meglévő feladatok megtartása hosszabb távon ugyancsak reális alapokon nyugszik. A szolgáltatások elérhetőségének és kihasználtságának javítása érdekében a lehetőségekhez mérten a város folyamatosan javítja a vonzásterületek felé irányuló közlekedési kapcsolatait (úthálózat fejlesztése és karbantartása, közösségi közlekedés feltételrendszerének javítása), a szolgáltatások minőségi fejlesztése során pedig figyelembe veszi a város vonzáskörzetéből érkező ügyfelek igényeit is.

Átfogó cél 1

Jánoshalma, mint térségi gazdasági központ pozíciójának erősítése, a potenciális befektetők számára vonzó helyi üzleti ökoszisztéma továbbfejlesztésével, a helyi gazdaság ágazati diverzifikálásával

Hosszútávon alapvető cél a helyi gazdaság dinamizálása, a városi befektetői környezet továbbfejlesztése oly módon, hogy vonzó lehetőséget teremtsen mind az agárágazatban működő, mind pedig a magas hozzáadott értéket felmutató feldolgozóipari vállalkozások betelepüléséhez, ezáltal hozzájárulva a város kedvezőtlen foglalkoztatási mutatóinak javulásához. A cél elérése érdekében alkalmazott komplex eszközrendszer elemeként meg kell említenünk a barnamezős ipari területek – az energiahatékonyságot is szem előtt tartó – további fejlesztését, a helyi vállalkozói együttműködések támogatását (klaszterek, helyi kis- és középvállalkozásokra épülő beszállítói hálózatok erősítése stb.), a helyi befektetés ösztönzési tevékenységek rendszer szintű újragondolását, adott esetben koncepcionális átalakítását, melyek egyúttal Jánoshalma térségi szerepkörének erősítéséhez is hozzájárulhatnak.

Jánoshalmán cél továbbá a helyi gazdaság szektorális struktúrájának továbbfejlesztése új ágazatok szerepének növelésével. Ennek érdekében a város turisztikai- és rekreációs potenciáljának hatékonyabb kihasználására, a természeti adottságok rendszer szintű turisztikai célú hasznosítására van szükség a jövőben.

Az átfogó cél eléréséhez a finanszírozási háttérrel jellemzően az Európai Unió fejlesztési források jelenthetik. A hosszú távú gazdasági sikerek érdekében javítani szükséges a helyi vállalkozások forrás abszorpciók képességét, melyhez elengedhetetlen a vállalkozói réteg és a helyi döntéshozók között már meglévő együttműködési formák továbbépítése, tartalmi fejlesztése.

Átfogó cél 2

Jánoshalma népességmegtartó képességének és a lakosság életminőségének javítása, a városi környezet és az elérhető települési szolgáltatások fejlesztésével

Hosszútávon cél a település népességcsökkenésének lassítása, amely csak a város gazdasági potenciáljának megerősítése mellett képzelhető el. Az új munkahelyek létrejötte vezethet a kvalifikált, fiatal lakosság megtelepedésében, illetve az elvándorlást elindító folyamatok megállításában. A cél érdekében szükséges a gazdaságilag megerősödő vállalkozások humán kapacitásának fejlesztése, a munkaerőpiac igényeinek megfelelő képzések megvalósítása. A lakossági elégedettség növelése érdekében tovább szükséges fejleszteni a település és a térség népességét egyaránt ellátó szolgáltatások körét, törekedve a minél magasabb színvonal elérésére. Az intézmények fejlesztése során szem előtt kell tartani az energetikai jellegű felújításokat is. A kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések mellett preventív eszközökkel az egészségesebb társadalom megteremtése, illetve komplex eszközrendszerrel a helyi közösségek megerősítése a cél.

A települési környezet fejlesztésekor koncentrálni kell a még nem teljesen megoldott problémákra, melyek között ki kell emelni a szennyvízkezelésben szükséges további beruházásokat, a szikkasztott szennyvíz által okozott ivóvíz készlet szennyezés csökkentése érdekében, valamint a közösségi terek és a zöldfelületek megújítását is tartalmazó város rehabilitációs programok. A záportározó kapacitás növelése – részben a régebbi tároló kapacitás megújítása révén – hozzájárul a belvízvesztély visszaszorításához.

Közlekedési szempontból továbbra is cél a még burkolatlan utak szilárd burkolattal való ellátása, illetve egyes közúti csomópontok közlekedésbiztonsági szempontú fejlesztése. A város kerékpáros közlekedésének ösztönzése az új, jó minőségű kerékpárutak kialakítása révén történhet meg. Jánoshalma külső elérhetőségének és egyben hosszú távú fejlődésének is egyik kulcsa a térséget érintő gyorsforgalmi út megépülése, mely jelentősen befolyásolhatja a település jövőjének alakulását.

2.2. A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

Jánoshalma Város 2015-2020 között elérendő középtávú stratégiai céljai egyrészt a városi szintű tematikus célokat, másrészt a városrészi szintű területi célokat foglalják magukban. Az alábbiakban röviden áttekintésre kerülnek Jánoshalma város középtávú – specifikus – fejlesztési céljai, melyek Európai Unió tematikus célkitűzéseikhez való illeszkedését ugyancsak bemutatjuk. Jelen fejezetben a középtávú fejlesztési célokhoz kapcsolódó városrészi célok részletes definiálására is sor kerül.

2.2.1. Városi szintű középtávú tematikus célok

T1: A települési infrastruktúra átfogó fejlesztése, a helyi lakosság életminőségének javítása Jánoshalmán

Jánoshalma város, miközben kedvezőtlen demográfiai és munkaerőpiaci folyamatok sújtják, törekszik térségi szerepkörének megerősítésére, a település vonzerejének, versenyképességének javítására. A minőségi településkép, a megújult közterületek a helyi lakosság életminőségének és közbiztonságának javulásához egyértelműen hozzájárulnak.

E törekvés kiemelt eleme a települési infrastruktúra stratégiaileg átgondolt, komplex és több területet átfogó fejlesztése, a szegregátumok lakófunkciójának erősítése az

önkormányzati tulajdonú szociális bérlakások korszerűsítése és a kapcsolódó udvarrendezés, kerítés kialakítás által.

A megalapozó vizsgálat és a településfejlesztési koncepció egyaránt rögzíti a közlekedési infrastruktúra esetében felszámolandó szűk keresztmetszeteket, kiemelten a kerékpáros infrastruktúra és a belterületi közúti hálózat egyes elemeinek (pl. vasúti átkelők) igényvezérelt fejlesztési szükségleteit. A kerékpáros infrastruktúra fejlesztése, a vasúti csomópontok felújítása, a belterületi utak burkolatfejlesztésének folytatása ennek megfelelően a következő években is prioritást élveznek Jánoshalmán. A belvárosban kialakított parkolók kapacitása bizonyos időszakokban nem elegendő, így ezek bővítése ugyancsak kiemelt szempont. A megújuló energia hasznosítását célzó települési infrastruktúra-fejlesztés eredményeképpen hosszabb távon a városi költségvetésre is kedvezően ható, jelentős energiaköltség-megtakarítás érhető el.

A célkitűzés a településfejlesztés számos más aspektusát is érinti. Az épített környezetfejlesztésekor így elsődleges szempont az energiahatékonyság növelése, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás (bel- és csapadékvíz elvezetési rendszer), a természeti értékek és az épített örökség védelme, valamint az illegális hulladéklerakók felszámolása. A közösségi terek fejlesztése, a zöldfelületek funkcionális fejlesztését is tartalmazó szociális típusú-, illetve komplex város rehabilitációs beavatkozások ugyancsak a települési környezet minőségi javítását célozzák, így ezen beavatkozások Jánoshalmán ugyancsak a következő évek feladatai közé tartoznak.

T2: Jánoshalma város humán alapszolgáltatásokhoz kapcsolódó infrastruktúrájának fenntartható fejlesztése

Az elmúlt évek fejlesztései néhány alapvető funkció megerősödését hozták Jánoshalma számára. A megerősödő térségi szerepkör egyik kulcseleme az egészségügy lehet, ezen belül is a Járóbeteg-szakellátó Központ szolgáltatásai, de az orvosi ügyeleti körzet is túlmutat a város határain. Az oktatás területén mind az általános, mind pedig a középiskolai oktatás szélesebb beiskolázási körzetet jelent a városnál, emelkedik a más településekről bejáró tanulók száma – ugyanakkor az is megállapításra került, hogy sok diák más településre jár át tanulni. A szociális területen meglévő feladatok megtartása hosszabb távon ugyancsak reális alapokon nyugszik.

A szociális alapszolgáltatások fejlesztése kapcsán szem előtt kell tartani a beazonosított szükségleteket, mind a kisgyermekellátás, mind az időskorúak, mind pedig a fogyatékkal élők ellátása terén. A megfelelő színvonalú oktatás-nevelés biztosítása – az intézmények infrastrukturális fejlesztésével – társadalmi, gazdasági szempontból egyaránt elengedhetetlen a városban.

A célkitűzés elérését így alapvetően olyan beavatkozások programok támogatják, melyek az egészségügyi- és szociális alapellátás minőségének javítására, az egyes feladatellátó helyek infrastruktúrájának fejlesztésére, indokolt esetben bővítésére irányulnak. Így az egészséges élet feltételeinek megteremtése által az egészségtudatosság erősítése, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés biztosítása történik. A közigazgatás, az alapszintű oktatás, a diákélelmezés olyan szakterületek, ahol az elmúlt években anyagi okokból elmaradt fejlesztések lebonyolítása immár szükségessé vált a gyermekkorban és kora-gyermekkorban kialakuló, különösen a leszakadó társadalmi csoportokra jellemző tényezők megelőzéséhez és leküzdéséhez.

T3: Helyi erőforrásokra épített közösségépítés Jánoshalmán

A helyi társadalom fejlettségének fokmérője, hogy a város és lakossága mennyire szolidáris a hátrányos helyzetben lévő társadalmi csoportokkal. A társadalom halmozottan hátrányos helyzetű rétegeinek leszakadása nemcsak e réteg tagjaira, de a városi társadalom egészére kedvezőtlen hatással lehet. Jánoshalmára az erős helyi tradíciók, az aktív civil közösség és a színes kulturális élet jellemző. A település ugyanakkor leghátrányosabb helyzetű járás központjaként számos társadalmi-gazdasági kihívással kellett, hogy megküzdjön az elmúlt években.

Fenti kettősség kezelésére olyan integrált megközelítés alkalmazása szükséges, mely a célkitűzés elérése érdekében a helyi kapacitásokra és tapasztalatokra építve a legjobb gyakorlatok átvételét teszi lehetővé. A helyi közösségi programok, az ifjúság számára szervezett téma specifikus rendezvények, a társadalmi szolidaritást és –integrációt támogató kezdeményezések hosszabb távon a helyi társadalom megújuló képességének és dinamikus fejlődésének alapjait jelenthetik.

Társadalmi együttműködés erősítése közösségfejlesztéssel, a társadalmi integráció erősítésével, az egyéni közösségi szociális szolgáltatások kiterjesztésével történik, ehhez azonban elengedhetetlen minél több nyitott közösségi tér létrehozása a szegregátumokban is.

T4: Komplex gazdaságfejlesztés a helyi munkaerőpiac dinamizálása érdekében

A helyi gazdaságban alacsony a működő vállalkozások száma, a cégek közötti hálózatos együttműködések fejlesztésre szorulnak, alacsony a magas hozzáadott értéket képviselő termékeket előállító vállalkozások száma, nagyobb (249 fő fölötti) foglalkoztató nem található a városban. Jánoshalma gazdasági életében az agrárium, illetve ennek bizonyos részágazatai továbbra is meghatározóak. Komoly problémaként értékelhető a városban, hogy a térség adottságai – amelyek között kiemelten említendőek a kedvezőtlen képzettségi mutatók – nem kedveznek a befektetők idevonzásának, letelepítésének. A helyi vállalkozások leginkább szak- és betanított munkásokat alkalmaznak.

A cél keretében egyrészt a már megkezdett – adott esetben barnamezős – üzleti infrastruktúrafejlesztési beavatkozások (volt laktanya területének további fejlesztése) területileg koncentrált lebonyolítására, másrészt a helyi vállalkozások versenyképességének javítása, Jánoshalmának a funkcionális város-térségben betöltött vezető szerepének stabilizálása érdekében az együttműködések erősítésére, új partnerségi formák kialakítására kerül sor. Ez jelenti természetesen az önkormányzat és az – akár például agrár-, akár turisztikai- – vállalkozások közötti partnerség megerősítését is, hiszen egyes fejlesztési programok esetében Jánoshalma Város Önkormányzata, míg más esetekben egyes cégek, vagy vállalatok hálózata lehet a geszor. A klaszter együttműködés kiépítésével a tagvállalkozások közös képzési programokat indíthatnak, illetve költséghatékonysági és kapacitás kihasználtság optimalizáló céllal közös projekteket is előkészíthetnek. Jánoshalmán a helyi adottságokra építve az agráriumhoz kapcsolódó, a mezőgazdasági termékek piaci értékét növelő (logisztikai, csomagolóipari stb.) beruházásokra is sor kerülhet a jövőben.

Jánoshalma kedvező turisztikai adottságokkal rendelkezik, ezek hasznosítása, a szektorban működő szereplők együttműködésének erősítése, ily módon az ágazatban rejlő lehetőségek hatékonyabb kiaknázása új turisztikai attrakciók fejlesztésével további lehetőségeket rejt.

A középtávú célok elérését mérő indikátorokat és célértéküket az ITS „8.5.1 Az ITS intézkedéseihez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása” című fejezetében mutatjuk be.

2.2.2. Városrészi szintű területi célok

Amint arra korábban már utaltunk, Jánoshalmán két városrész lehatárolása történt meg. A Belváros városrész, valamint az Egyéb területek városrész funkcionálisan jól beazonosítható karakterisztikával rendelkeznek. A középtávú területi célok a Megalapozó vizsgálat részletes városrészi szintű helyzetfeltárása és helyzetelemzése alapján kerülnek megfogalmazásra.

A városrészi célok meghatározásának alapelvei:

- **környezet fenntarthatóság elvének érvényesítése**
A környezeti ártalmak csökkentése, alapvetően a szén-dioxid kibocsátás visszaszorítása kiemelt célkitűzés az Európai Unióban. Ennek megfelelően mind a környezetvédelmi, mind az általános településfejlesztési projektek esetében komoly hangsúlyt szükséges fektetni ezen elv érvényesítésére. A környezetbarát technológiák alkalmazása, a különböző környezeti kockázatok csökkentése a gazdaságfejlesztési projekt esetében is kiemelt szempontként kell, hogy megjelenjen.
- **társadalmi szolidaritás erősítése**
A leszakadó társadalmi rétegek védelme, társadalmi integrációjuk támogatása különösen hangsúlyosan jelenik meg a leghátrányosabb térségek közé tartozó járásban. E szempont érvényesítése, a csoporton belül a lehető legszélesebb körű igényfelmérés elvégzése különösen fontos a helyi identitást erősítő, a helyi közösségi kezdeményezésekre épülő programok tervezése, és lebonyolítása során.
- **a 2014-2020-as fejlesztési kereteket messzemenő figyelembe vétele**

Jánoshalma városrészi céljai az alábbiak:

- V1: A Belváros városközpont funkciójának erősítése a környezet fenntarthatóság szempontrendszerének figyelembe vételével
- V2: A helyi társadalom belső kohéziójának erősítése
- V3: A helyi gazdaság dinamizálása barnamezős területek rehabilitációjával
- V4: A városi szintű szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása

V1: A Belváros városközpont funkciójának erősítése a környezet fenntarthatóság szempontrendszerének figyelembe vételével

A Belváros városrész Jánoshalma adminisztratív és rekreációs centrum területe, melynek jelentőségét funkcióellátottsága is kiemeli. A kereskedelmi-, intézményi-, közösségi- és közlekedési funkciók markáns jelenléte mellett a turisztikai-rekreációs funkció ugyancsak hangsúlyosan megjelenik, hiszen itt található a város legnagyobb közparkja (Béke tér), illetve számos nevezetesség is megtalálható a városrészben (helytörténeti Gyűjtemény, Szent Anna templom stb.). Ugyancsak a Belvárosban működik a városi sportcsarnok.

A helyi igények áttekintését követően megállapítható, hogy egyes funkciók kapcsán a minőségi fejlesztés (pl. sportcsarnok, közpark), mások esetében a kapacitásbővítés (Szálláshely és Irodaház, parkolók stb.) válik szükségessé. A városrészben található, fejlesztésre kijelölt infrastruktúra állapotáról általánosságban kimutatható, hogy leromlott, gyakran többévnnyi elmaradt fejlesztést kell pótolni, miközben az üzemeltetés is költség. Az

adott esetben város rehabilitációs projekt keretében megvalósuló fejlesztések eredményeként modern, környezetbarát, a szélesebb közönség igényeit az eddigieknél magasabb színvonalon kielégítő szolgáltatások nyújtása válik lehetségessé. Ez egyaránt igaz a tervek szerint megújuló béke téri parkra, valamint az ezt körülölelő közösségi terekre és épületekre. A városközponti funkciók erősítését szolgálja a Szent Anna templom tervezett felújítása is, de ide kapcsolódik a városrészben található parkolók kapacitásának bővítése.

A fejlesztések hatékony megvalósítását az egyes projektelemek megfelelő előkészítése, a források rendelkezésre állásának biztosítása, valamint a lebonyolításhoz szükséges humán kapacitás rendelkezésre állása alapozhatja meg.

V2: A helyi társadalom belső kohéziójának erősítése

A közösségi programok, a helyi társadalom belső interakciójának színterei jellemzően a Belvárosban találhatóak. A célkitűzés elérését elsősorban a megújuló közösségi terekhez kapcsolódó programok lebonyolításával, a lehető legszélesebb nyilvánosság bevonásával, a széles társadalmi csoportok mobilizálásával lehet elérni. Jánoshalmára az erős helyi kulturális tradíciók, az igen aktív helyi civil közösség és a színes társadalmi élet jellemző, melyek egyaránt fontos elemei a megújulni képes helyi közösségnek.

A célkitűzés kiemelten járul hozzá a közösségi városrészi funkció erősítéséhez, melynek ugyanakkor célterülete az Egyéb területek városrész is. A célkitűzés kiemelt célcsoportjai a szegregációval sújtott csoportok, melyek esetében – biztosítandó a megfelelő társadalmi integrációt – komplex eszközrendszer alkalmazása szükséges. A megvalósuló szoft fejlesztési elemek így szervesen kapcsolódnak a tervezett szociális város rehabilitációs típusú beruházásokhoz.

A fenti cél teljesülésével biztosítható a leszakadó társadalmi csoportok hosszú távú integrációja, a kulturális értékek megőrzése és megújítása, valamint a helyi identitás erősítésével hosszabb távon Jánoshalma népesség megtartó erejének növelése.

V3: A helyi gazdaság dinamizálása barnamezős területek rehabilitációjával az Egyéb területek városrészben

A város kedvezőtlen foglalkoztatási mutatói, a hosszabb időtávban ugyancsak kedvezőtlenül alakuló migrációs mutatók, a helyben működő vállalkozások alacsony beruházási rátája, viszonylag alacsony forrás abszorpciók képessége egyértelműen szükségessé teszi a helyi üzleti környezet – és kiemelten ennek infrastrukturális elemeinek – fejlesztését.

Az ipari-gazdasági funkció elsősorban az Egyéb területek városrészben tekinthető meghatározónak. A városrészben két helyen, a Kisszállási út, illetve a Mélykúti út mentén jöttek létre az ipari hasznosításra alkalmas, illetve kijelölt területek. A Bajai út mellett ipari célra is hasznosítható barnamezős terület található, ahol az államtól megkapott volt honvédségi laktanya területén számos, kisebb-nagyobb mértékben leromlott állapotú épület áll. Az ingatlanok komoly környezeti kockázatot jelentenek, melynek felszámolása fontos települési érdek. A város elérhetősége, a megfelelő közlekedési infrastruktúra biztosítása ugyancsak jelentő hatással van egy település gazdasági versenyképességére. A szűk keresztmetszetek felszámolása, a környezeti szempontból is fenntartható közlekedési módok fejlesztése ezért ugyancsak a közeljövő feladata.

Az ipari területen megkezdett fejlesztések folytatásával javítható a Jánoshalmán rendelkezésre álló üzleti infrastruktúra minősége, biztosítható ennek a környezeti szempontból fenntartható működtetése. A betelepülő cégek által megvalósuló fejlesztések (telephelyfejlesztés, kapcsolódó eszközbeszerzés stb.) eredményeként a versenyképesebbé váló településen kedvezőbben alakulhatnak a foglalkoztatási mutatók. Az elkerülő út fejlesztése, a települések között húzódó kerékpárút hálózat fejlesztése, adott esetben Jánoshalmán belül a munkaerő mobilitás feltételrendszerének javítása hosszabb távon szintén az üzleti környezet minőségi javulását eredményezi.

A célkitűzés teljesülése érdekében az önkormányzat és a helyi vállalkozások aktív együttműködésére, a beruházás ösztönző tevékenységek stratégiaileg vezérelt lebonyolítására van szükség.

V4: A városi szintű szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása

A települési környezet fejlesztése, a lakófunkciójának erősítése az önkormányzati tulajdonú szociális bérlakások korszerűsítése, a helyi gazdaság munkahelyteremtő képessége mellett egy város népességmegtartó erejét meghatározza az ott elérhető szolgáltatások minősége. Jánoshalmán, mint járási központban számos a város vonzáskörzetében élőköt is érintő infrastrukturális beruházás zajlott le az elmúlt években. A szociális-, oktatási-, és egészségügyi szolgáltatásokat nyújtó intézmények infrastrukturális fejlesztése azonban stratégiai időtávban folyamatosan zajlik, biztosítandó az állandó, magas színvonalú ellátást. Ugyanígy a város környezetvédelmi infrastruktúráját (hulladéklerakók, csapadékvíz tározó) is folyamatosan karban kell tartani, biztosítandó az élhető települési környezetet a helyi lakosság számára.

A fejlesztési cél elérését mind a Belváros városrészben, mind pedig az Egyéb területek városrészben működő szolgáltatók létesítményeiben végrehajtandó beruházások szolgálják. Így hangsúlyos az óvoda infrastruktúra fejlesztése mellett az iskola modernizálása, de a diákélelmzési konyha korszerűsítése is kiemelt fejlesztésként jelenik meg. Hasonló módon a környezeti infrastruktúra, így például a csapadékvíz tározó rekultivációja is komoly feladatot jelent.

A beruházások megvalósítása során a fókusz az alapfeladatok ellátásához szükséges fejlesztések megvalósítása mellett az energiahatékonyságon és az energetikai korszerűsítésen van. A célkitűzés teljesülésének alapkövetelménye a helyi önkormányzat és a különböző decentralizált állami szervezetek (pl. KLIK) közötti együttműködés, a folyamatos konzultáció és a helyi társadalom bevonása a partnerségi egyeztetési folyamatba.

2.3. A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

A város középtávú tematikus céljai a városrészi célkitűzések egy vagy több városrészben történő megvalósításával érhetők el. A területi célok és tematikus célok együttes megvalósítása segíti elő a településfejlesztési koncepcióban felvázolt átfogó célok és a tervezett jövőképp elérését.

A célrendszert összefoglaló ábrát követő táblázat összefoglalóan mutatja be a tematikus célok és területi célok közötti összefüggéseket, kapcsolatuk erősségének mértékét.

3. táblázat: A Városrészek és tematikus célok összefüggése

Városrészek / Tematikus célok	T1: A települési infrastruktúra átfogó fejlesztése, a helyi lakosság életminőségének javítása Jánoshalmán	T2: Jánoshalma város humán alapszolgáltatás okhoz kapcsolódó infrastruktúráján ak fenntartható fejlesztése	T3: Helyi erőforrásokra épített közösségépítés Jánoshalmán	T4: Komplex gazdaságfejlesztés és a helyi munkaerőpiac dinamizálása érdekében
V1: Belváros				
V2: Egyéb területek				

	Erős koherencia
	Közepes koherencia
	Gyenge koherencia

3. A megvalósítást szolgáló beavatkozások

3.1. Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és lehatárolás indoklása

Az alábbiakban röviden bemutatásra kerül a Jánoshalmán lehatárolt négy akcióterület, amely – a mindenkori módosítás jogát fenntartva – lehatárolhatóak.

Az alábbi térkép Jánoshalma város négy akcióterületének elhelyezkedését mutatja be. A lehatárolt akcióterületek a következők:

1. Belváros akcióterület
2. Környezetvédelmi akcióterület
3. Rekreatív akcióterület
4. Ipari-gazdasági akcióterület

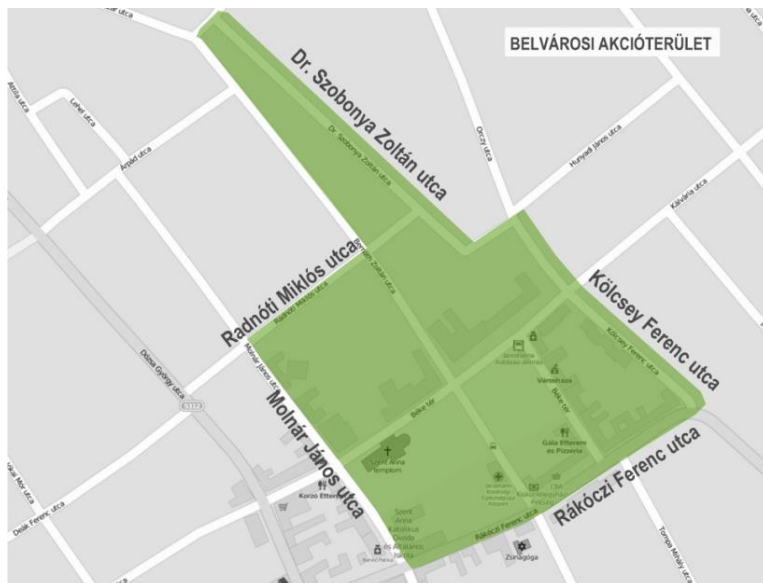
4. térkép: Akcióterületi lehatárolás a város egészére

Forrás: ITS DA Konzorcium szerkesztés

Az egyes akcióterületek lehatárolásánál figyelembe vettük a területek sajátos elhelyezkedését, a területek lehatárolását meghatározó jellemzőket, továbbá kiemelten kezeltük az egyes akcióterületekhez rendelhető fejlesztési elképzelések tartalmi kapcsolódását, ezeknek az akcióterületen elérhető funkciókra gyakorolt hatását.

5. térkép: A Belváros akcióterület lehatárolása

Forrás: ITS DA Konzorcium szerkesztés

A **Belváros akcióterület** lehatárolását a Kölcsey Ferenc utca, a Rákóczi Ferenc utca, a Molnár János utca, a Radnóti Miklós utca, a Bernáth Zoltán utca és végül a Dr. Szobonya Zoltán utca képezi.

Jánoshalma város településfejlesztési koncepciója egyértelműen rögzíti, hogy a város térségi szerepének erősítése kiemelt feladat, e szerepkört érintő funkciók jelentős részben megtalálhatóak az akcióterületen. Az akcióterület lényegében megegyezik a Belváros várossrészszel, vagyis Jánoshalma funkciógazdag, központi elhelyezkedésű centrum területe, későbbi városközpont fejlesztési program potenciális célterülete. A korábbi években a városban számos fejlesztés zajlott le, ezek jelentős része érintette az akcióterületet.

E programok folytatásának igénye (pl. Béke tér fejlesztése, Kormányhivatal épületének korszerűsítése) mindenképpen indokoltá teszi a fenti módon történő akcióterületi lehatárolást. Az akcióterület említett adottságai miatt új fejlesztések előkészítése is megkezdődött, melyek integrált – adott esetben párhuzamos – megvalósítása, térbeli kapcsolódása (pl. Béke tér rehabilitáció folytatása, Szt Anna R. K. Templom külső felújítása) ugyancsak a jelenlegi akcióterületi lehatárolást támasztják alá.

6. térkép: A Környezetvédelmi akcióterület lehatárolása

Forrás: ITS DA Konzorcium szerkesztés

A **Környezetvédelmi akcióterület** lehatárolását a Csőszapa utca, Kélesi utca, Széchenyi utca, Kórház utca, Bajai utca és végül a Czobor utca képezi. Az Egyéb terület városrészben található akcióterület Jánoshalma nyugati peremén található.

A településfejlesztési koncepció célrendszere, valamint az ITS városi szintű céljai egyaránt megoldást kínálnak a város környezetvédelmi típusú problémáira, illetve fókuszálnak a fenntartható városi környezet valamint közlekedési feltételek kialakítására. Az akcióterület alapvetően családi házas lakóövezet, mely a Bajai utca révén érintkezik Jánoshalma egyik legforgalmasabb kivezető útjával.

A fejlesztési területen található a Kélesi utcai tó, melynek rehabilitációja kiemelt fejlesztésként jelenik meg a városi programcsomagban. Az akcióterületet emellett érintheti az ipari terület jobb megközelíthetőségét, a munkaerő mobilitást segítő kerékpárút fejlesztés is.

7. térkép: A Rekreációs akcióterület lehatárolása

Forrás: ITS DA Konzorcium szerkesztés

A Téglagyár utca, Mélykúti út, illetve Fürdő utca által határolt **Rekreációs akcióterület** az Egyéb terület városrészben, Jánoshalma DK-i területén fekszik.

A terület nyugati szegélyén családi házas lakóövezet található, mely mögött a szintén fejlesztési célterületként beazonosított Horgásztó fekszik. Ennek turisztikai-rekreációs célú hasznosítása összhangban áll mind a gazdaságfejlesztését célzó hosszú távú koncepcionális városi célokkal, mind pedig a középtávú városi szintű célokkal. Ugyancsak az akcióterületet érintő fejlesztési elképzelés a történelmi környezetbe ágyazott turizmusfejlesztési program, mellyel így egyértelműen definiálható az akcióterület turisztikai karaktere.

8. térkép: Az Ipari-gazdasági akcióterület lehatárolása

Forrás: ITS DA Konzorcium szerkesztés

Jánoshalma város településfejlesztési koncepciója, valamint ITS-e egyaránt kiemelt célként kezeli a helyi gazdaságfejlesztési program komplex megvalósítását. A volt laktanya külső határvonala, a Bajai u., a Szabadkai utca, Zombori utca, Bajai utca és volt laktanya külső határvonala által határolt **ipari-gazdasági akcióterület** e fejlesztési program kiemelt célterülete.

A terület északi része, a Bajai utcától északra fekvő terület családi házas lakóövezet, míg a volt laktanya területe a város egyik meghatározó ipari hasznosítású területe. Az elmúlt években lezajlott beruházások eredményeként az ipari terület alpinfrastruktúrája megfelelő, ám ennek továbbfejlesztése mindenképpen indokolt a jövőben. A terület közlekedési kapcsolatai kielégítőnek mondhatóak, ugyanakkor az ipari terület további fejlesztésével a közúti infrastruktúrát érintő esetleges fejlesztések válhatnak szükségessé.

3.2. Az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések összefoglaló bemutatása

Amint arra az ITS módszertani segédlete is rámutat, a stratégia operatív jellege nem jelenti azt, hogy annak kidolgozottan és részletekbe menően vagy akár, hogy teljes körűen kellene tartalmaznia a kitűzött céljai elérése érdekében megvalósítandó projekteket. Fontos azonban annak szem előtt tartása, hogy a stratégia céljaihoz kapcsolódóan a megvalósítás fázisában

reális lehetőség legyen konkrét projektek megvalósítására, és hogy az előkészítettség különböző fázisaiban levő projekt-elképzelések egymáshoz optimálisan illeszkedve a lehető leghatékonyabban szolgálják a stratégia céljainak elérését.

Az alábbiakban először az egyes akcióterületeken definiálható, adott esetben egymáshoz illeszkedő projekteket, projektjavaslatokat mutatjuk be röviden.

A **Belváros akcióterületen** számos, területileg kapcsolódó, egymást szinergikusan erősítő beruházás megvalósítását tervezik, összhangban a releváns középtávú városi- és városrészi célokkal. Ilyen projekt a Járási Hivatal épületének felújítása, mely részben megtörtént 2018-2019-ben pályázati forrásból. A jelenlegi épület mellett, a Jánoshalma, Béke tér 3 szám alatti épületben kerül sor a Járási Hivatal bővítésére.

Az akcióterület fontos beruházása a Jánoshalmi Hunyadi János Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola felújítása, mely a Béke tér 11 szám alatt található. Az épülethez nem tartozott tornaterem, így a testnevelés órákat a helyi sportsarnokban tartották. A testnevelés órák számának megemelkedésével nem volt elegendő hely az órák megtartásához. Az elmúlt évek fejlesztéseinek köszönhetően részben már megoldódott a probléma, azonban a műfüves pálya még hiányzó elem.

Az akcióterület fontos építészeti emléke a Szent Anna Római Katolikus Templom, melynek felújítása ugyancsak az elmúlt évek tervei között szerepelt. A templom külső homlokzatának állapota rossz volt, a külső vakolat vízesedése volt megfigyelhető, elsősorban a vízelvezetés hiányosságai miatt. A támogatásnak köszönhetően a templom állapotának javítása részben megtörtént, de szükségesek még további felújítási munkálatok.

A Központi park rehabilitációja során sétányok, közlekedési utak, köztéri bútorok felújítása részben megtörtént, amelynek köszönhetően nagyban javult a zöldfelületek minősége, azonban még vannak fejlesztés alá vonandó területek. A Városi Sportsarnok küzdőterének felújítása, valamint a tűzoltóság épületének felújítása, energetikai korszerűsítése ugyancsak az akcióterületet érintő szükséges beruházás.

A **Környezetvédelmi akcióterület** városi célhoz illeszkedő, meghatározó projektje a Kélesi utcai tó rehabilitációja. A csapadékvíz gyűjtő tó rehabilitációja 1,6 hektár területet érint, a projekt kedvezményezettje Jánoshalma Város Önkormányzata. A tó megújulása a környezetvédelmi célok mellett településfejlesztési eszközként is értelmezhető, hiszen a rendezett környezettel Jánoshalma egyik új rekreációs decentruma jöhet létre.

A **Rekreációs akcióterületen** három, területileg és tematikusan is kapcsolódó, a városi és városrészi célokhoz kapcsolódó, egymást szinergikusan is erősítő projekt megvalósítását tervezte az önkormányzat. A tervek szerint az elkerülő út kialakításával a Téglagyár utcán, valamint a Körösi Csoma Sándor utcán aszfaltburkolat felújítására kerül sor 1,1 km hosszan, míg a Hosszúhegyi úton aszfaltburkolat kialakítása tervezett 110 m hosszan. A felújítási munkálatok és aszfaltozási munkák elindultak, de még közel sem teljes.

A Horgásztó és összesen 3,6 hektáros környezetének rehabilitációját különösen indokolja, hogy Jánoshalma egyik potenciális attrakciója a jelenleg rendkívül leromlott állapotban van. A terület adottságai miatt – jó megközelíthetőség stb. – turisztikai hasznosításra alkalmas. A projekt keretében (a helyi lakosság bevonásával) területrendezésre, kiszolgáló létesítmények kialakítására kerül sor. A „Történelmi környezetbe ágyazott turisztikai beruházás” című projekt keretében négy bemutató udvar (honfoglalás kori udvar, kora középkori udvar, későközépkori udvar, kiszolgáló udvar) kialakítására kerül a jelenlegi a tervek szerint sor.

Jánoshalma egyik meghatározó beavatkozási területe az **Ipari-gazdasági akcióterület**. Itt, – összhangban a városrészi célkitűzéssel – a volt laktanya területén kialakított ipari területen – folyamatban van az agrár-logisztikai központ kialakítása, egy összességében mintegy 3,2 milliárd forint értékű beruházás. A program részeként 8.000 m² alapterületű hűtőház, csomagoló és feldolgozó épület kialakítása történik. A hűtőtárazóval együtt telepítendő a válogató- és csomagológépek, beszerzendők az anyagmozgatás eszközei, a

tároló ládák. Az alapvetően munkahelyteremtést célzó beruházás 30-50 km sugarú terület zöldség és gyümölcstermékeit áruvá készítő létesítményeként működhet a jövőben.

A korábbi években lebonyolított projekt keretében az ipari terület részleges közművesítése megtörtént. Azonban az iparterült távolabbi részén fekvő értékesítendő területekhez nincsen szilárd burkolatú út kiépítve. A területek értékesítését akadályozza a rossz megközelítési lehetőség, a szilárd burkolatú út hiánya. A fejlesztés keretében 0,7 km hosszú szilárd burkolatú út kerül kialakításra a területek elérhetősége érdekében a 4565/25 hrsz alatt, amely önkormányzati tulajdonban van. Ugyancsak kiemelt feladat az eddig nem rendezett területek fejlesztése is. A pályázat keretében az önkormányzati tulajdonú területek területrendezése történne meg: többek között, bozót-írtás, feltöltés, terepviszonyok rendezése.

3.3. Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések

3.3.1. Kulcsprojektek

Noha tervezett költségvetését, illetve komplexitását tekintve nem a legmeghatározóbb fejlesztési elképzelés, Jánoshalmán nagy jelentősége lesz a jövőben a **térségfejlesztési klaszter** kialakításának. Jelenleg sem a városban működő cégek között, sem pedig Jánoshalma meghatározó vállalkozásai és ezek beszállítói között nem működik hálózatos, a méretgazdaságosság valamint a költséghatékonyság elvére épülő együttműködés.

A tervezett projekt keretében kialakításra kerül a térségfejlesztési klaszter. A klaszter feladata az agrár-logisztikai központ marketing stratégiájának, befektetés-ösztönzésének kialakítása, a térségi szereplők összefogása, együttműködések kialakítása. A klaszter működésével hozzájárulhat a helyi vállalkozások – és így a térség – versenyképességének javításához, a cégek munkahelyteremtő képességének javításához.

A projekt szervesen illeszkedik az agrár-logisztikai központ létrehozásához, valamint az ipari területet érintő további fejlesztési elképzelésekhez, hiszen a befektetés ösztönzési tevékenységén keresztül hamarabb találnak a fejlesztett területek bérelőre, illetve több vállalkozás dönthet a Jánoshalmán való megtelepülés mellett.

3.3.2. Hálózatos projektek

Jánoshalma város hálózatos projektjeinél (mint látni fogjuk ezek jellemzően valóban épület energetikai beruházások) az egymáshoz kapcsolódást már az is biztosítja, hogy egy távhő szolgáltató rendszerre vannak kötve az intézmények. Mindez szervesen kapcsolódik ahhoz az ITS-ben többször rögzített szemponthoz, hogy ezekkel a fejlesztésekkel összességében jelentős költségmegtakarítást érhet el az önkormányzat.

Hálózatos elem a Jánoshalmi szociális bérlakás hálózat kiépítését célzó projekt, ahol cél a város jelenlegi bérlakásainak felújítása, szociális bérlakás hálózat kialakítása. Ehhez leromlott állapotú házak felvásárlása, elbontása és szociális bérlakások építése tervezett, de megtörténne a már meglévő lakások korszerűsítése, komfortfokozatának emelése.

A Pelikán Közhasznú Nonprofit Kft feladat ellátási helyeinek felújítása keretében folyamatban van az épület teljes körű külső hőszigetelése, a homlokzati nyílászárók cseréje, a fűtési- és meleg víz ellátó rendszer (napkollektorral támogatott) korszerűsítése, a foto villamos (solar) rendszer kiépítése. Így az épület energiatakarékosabb lesz. A korszerűsítés által (elsősorban az épület hőszigetelése, nyílászárók cseréje, fűtése korszerűsítés) ugyanakkor jelentős megtakarítások érhetőek el az üzemeltetés során, ami hozzájárulhat a biztonságosabb fenntarthatósághoz.

A Diákélelmzési Konyha energetikai korszerűsítése is elindult, az elszívó és befűvő rendszer korszerűsítése történt 25 kw-os hőszivattyúval, elszívó ventilátorral, a meglévő légcsatorna szigetelésével. Napelemek telepítésével a konyha és az étkező áram felhasználásának, fűtésének és meleg víz ellátásának gazdaságosabbá tétele is megoldható lesz. A Sportcsarnok épületéből történő fűtés és meleg vízellátás folyamán a kazán egyéni szabályozása ugyancsak megoldható, mely így igazítható a nyitvatartási időhöz, fűtési igényhez.

A Szent Anna Katolikus Templom és Plébánia Hivatal energetikai korszerűsítése esetében a templom épület fűtésrendszerének napenergiával történő korszerűsítése, valamint a Plébánia épület külső felújítása (hőszigetelés, nyílászáró csere) zajlik jelenleg is, melyhez energetikai felújítás és fűtése korszerűsítés is kapcsolódik.

A Városi Szálláshely és Irodaház korszerűsítését az indokolja, hogy az épület energetikai szempontból nem felel meg a mai kor követelményeinek, az energetikai felújítás már folyamatban van. A volt Gimnázium épületének felújítása során megtörténik a régi Gimnáziumi épület felújítása, hőszigetelése, lapos tető szigetelése, fűtése korszerűsítése. A Városgazda Kft Mélykúti úti telephelyének energetikai felújítása, nyílászáró csere, hőszigetelés, fűtése korszerűsítése ugyancsak a közeljövőben megvalósítandó tervek között szerepel.

Baptista Imaház felújítása lényegében a Jánoshalmi Baptista Imaház épületének bővítését, hőszigetelését jelenti. Új parkolók kialakítására Jánoshalmán a város több pontján is szükség van, így ez ugyancsak hálózatos beavatkozásként definiálható.

3.3.3. Egyéb projektek

A hulladék, gally és törmelék lerakó rekultivációja keretében a terület rendezése, rekultivációja mellett erdőtelepítés is tervezett az 5137/1 helyrajzi számú területen. A járási települések közötti kerékpárút tervezése keretében megtervezésre kerül a Jánoshalma-Mélykút, Jánoshalma-Kéleshalom, Jánoshalma- Borota-Rém közötti kerékpárút szakasz. A hálózat bekapcsolódás az országos hálózatba Mélykútnál történik, a tervezett kerékpárút hossza 25 km.

Diákélelmzési Konyha eszközbeszerzése keretében megtörténik a konyhai előkészítő gépek vásárlása, melyek segítségével az étrenden szereplő ételek száma bővíthető, minősége javítható. A gyermekétkeztetéshez használt porcelán tányérok és poharak cseréje melamin alapanyagú, törhetetlen tányérokra és poharakra ugyancsak megtörténik. Az étteremben lévő 40 db sérült, instabil étkező asztalok cseréje szintén tervezett.

A helyi közösségi programok megvalósítása keretében évente 10 db helyi társadalmi akció lebonyolítása tervezett. A Lajtha László Kft.-hez kapcsolódó helyi közösségi programok megvalósítása kapcsán ugyancsak 10 db helyi program, esemény lebonyolítása tervezett.

A Honvéd Kaszinó Kulturális Egyesület által gesztorált helyi közösségi programok megvalósítása alapvetően a Jánoshalmi katonai helyőrség kultúrtörténeti örökségének ápolását, történeti kiadványok megjelentetését, előadóterem bővítését, audio-vizuális prezentáció kialakítását jelenti.

Infrastruktúra fejlesztést, az Ifjúsági iroda működtetését, találkozók, táborok, szemináriumok, képzések szervezését tervezi az Erdélyi Hagyományokért Egyesület. A projekt keretében ifjúsági segítők alkalmazása történik meg, de kulturális és szabadidős tevékenységek lebonyolítására is sor kerül.

A tervek szerint a testvértelepülések közötti ifjúsági kapcsolatok ápolása, művészeti táborok, fórumok, konferenciák szervezése jelenik meg kiemelt tevékenységként, de a tervek között szerepel színjátszó találkozók, hagyományőrző csoportok találkozója, vetélkedők, szervezése, valamint közös hálózat kiépítése a Jánoshalma járási települések testvértelepülésein működő civil szektorral, intézményekkel.

Az „Ifjúság és erkölcs” című projekt keretében közös cselekvési terv kialakítása történik meg, de szemináriumok, vetélkedők, képzések, tapasztalatcserék, gyerek és ifjúsági klub foglalkozások, táborok szervezését is tervezi az Erdélyi Hagyományokért Egyesület.

3.4. A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégiai céljaihoz

Az alábbi táblázatban az egyes, fent bemutatott fejlesztési ötletek, valamint a középtávú városi szintű célok kapcsolódását mutatjuk be.

4. táblázat Stratégiai célok és projekttypusok kapcsolata

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
T1. A települési infrastruktúra átfogó fejlesztése, a helyi lakosság életminőségének javítása Jánoshalmán	-	<ul style="list-style-type: none"> - Jánoshalmi szociális bérlet hálózat kiépítése - Volt Gimnázium épületének felújítása - Baptista Imaház felújítása - Új parkolók kialakítása Jánoshalmán 	<ul style="list-style-type: none"> - Járási Hivatal épületének felújítása - Szent Anna Római Katolikus Templom felújítása - Központi park rehabilitációja - Tűzoltóság épületének felújítása, energetikai korszerűsítése - Elkerülő út kialakítása - Kélesi utcai tó rehabilitációja 	<ul style="list-style-type: none"> - Hulladék, gally és törmelék lerakó rekultivációja - Járás települések közötti kerékpárút tervezése
T2. Jánoshalma város humán alapszolgáltatáshoz kapcsolódó infrastruktúrájának fenntartható fejlesztése	-	<ul style="list-style-type: none"> - Pelikán Közhasznú Nonprofit Kft feladat ellátási helyeinek felújítása - Diákélelmezési Konyha energetikai korszerűsítése 	<ul style="list-style-type: none"> - Hunyadi Iskola felújítása 	-
T3. Helyi erőforrásokra	-	-	-	- Helyi közösségi programok

<p>épített közösségépítés Jánoshalmán</p>				<p>megvalósítása Lajtha László Kft.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Helyi közösségi programok megvalósítása (Jánoshalmi katonai helyőrség) - Infrastruktúra fejlesztése (ifjúsági iroda) - Testvértelepülések közötti ifjúsági kapcsolatok - Ifjúság és erkölcs cselekvési terv - Helyi közösségi programok megvalósítása
<p>T4. Komplex gazdaságfejlesztés a helyi munkaerőpiac dinamizálása érdekében</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Térségfejlesztési klaszter kialakítása 	<ul style="list-style-type: none"> - Városgazda telephely korszerűsítése 	<p>Kft</p> <ul style="list-style-type: none"> - Horgászto környezetének rehabilitációja - Történelmi környezetbe ágyazott turisztikai beruházás - Agrár-logisztikai központ beruházása - Ipari terület területrendezés - 	<ul style="list-style-type: none"> -

3.5. A fejlesztések ütemezése

Fejlesztések	Kezdési időpont	Befejezési időpont	2015. I. félév	2015. II. félév	2016. I. félév	2016. II. félév	2017. I. félév	2017. II. félév	2018. I. félév	2018. II. félév	2019. I. félév	2019. II. félév	2020. I. félév	2020. II. félév	2021. I. félév	2021. II. félév	2022. I. félév	2022. II. félév	2023. I. félév	2023. II. félév
Belváros akcióterület tervezett fejlesztései	2015. október	2020. december																		
Járési Hivatal épületének teljes felújítása	2015. október	2015. december		1																
Központi park rehabilitációja és egyéb zöld területek felújítása	2019. január	2020. december									1	1	1	1						
A tűzoltóság épületének felújítása	2017. január	2018. december					1	1	1	1										
Környezetvédelmi akcióterület tervezett fejlesztései	2019. január	2020. december																		
Kélesi utcai tó rehabilitációja	2019. január	2020. december									1	1	1	1						
Rekreációs akcióterület tervezett fejlesztései	2015. október	2018. december																		
Elkerülő út kialakítása	2016. január	2016. december			1	1														

Horgásztó és környezetének rehabilitációja	2017. január	2018. december					1	1	1	1										
Történelmi környezetbe ágyazott turisztikai beruházás	2015. október	2016. december		1	1	1														
Ipari-gazdasági akcióterület tervezett fejlesztései	2015. október	2018. december																		
Agrár-logisztikai központ beruházása	2016. január	2018. december			1	1	1	1	1	1	1									
Ipari terület területrendezés	2015. október	2016. december		1	1	1														
Kulcsfejlesztések	2015. október	2016. december																		
Térségfejlesztési klaszter kialakítása	2015. október	2016. december		1	1	1														
Hálózatos fejlesztések	2015. október	2020. december																		
Jánoshalmi szociális bérlet hálózat kiépítése	2015. október	2020. december		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1					
Pelikán Közhatal Nonprofit Kft feladat ellátási helyeinek felújítása	2018. január	2020. december								1	1	1	1	1	1					
Diákélelmezési Konyha energetikai korszerűsítése	2016. január	2016. december			1	1														
Szent Anna Katolikus Templom és Plébánia	2018. január	2019. december								1	1	1	1							

Hivatal energetikai korszerűsítése																				
Volt Gimnázium épületének felújítása	2016. január	2017. december			1	1	1	1												
Városgazda Kft telephely korszerűsítése	2017. január	2017. december					1	1												
Baptista Imaház felújítása	2018. január	2019. december							1	1	1	1								
Új parkolók kialakítása Jánoshalmán	2016. január	2020. december			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1						
Egyéb fejlesztések	2015. október	2020. december																		
Hulladék, gally és törmelék lerakó rekultivációja	2016. január	2016. december			1	1														
Járás települések közötti kerékpárút tervezése	2018. január	2020. december							1	1	1	1	1	1						
Helyi közösségi programok megvalósítása	2015. október	2020. december		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1						
Helyi közösségi programok megvalósítása (Lajtha László Kft.)	2015. október	2020. december		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1						
Helyi közösségi programok megvalósítása (Jánoshalmi katonai helyőrség)	2016. január	2020. december			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1						
Ifjúság és erkölcs cselekvési terv	2015. október	2020. december		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1						

A fejlesztések ütemezése során alapvetően az egyes projektek fontossági sorrendjét mérlegeltük, de vizsgáltuk az egyes beruházásokhoz szükséges saját forrás rendelkezésre állását is. Mindezek mellett az ütemezésnél természetesen figyelembe vettük azt is, hogy az egyes fejlesztések térbeli kapcsolódása, az esetleges párhuzamos kivitelezési munkák – különös tekintettel a hálózatos infrastruktúra fejlesztések (út, környezetvédelmi infrastruktúrák stb.) – ne hozzanak létre szűk közlekedési keresztmetszeteket, a szükségesnél nagyobb mértékben ne akadályozzák a helyi lakosságot.

E mellett az ütemezés során természetesen törekedtünk arra, hogy a fejlesztési program ne terjeszkedjen túl a stratégia időtávján.

3.6. Az akcióterületi fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

A járásközpont városok jelentős forráshoz juthatnak a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) 1-5. prioritási tengelyeihez kapcsolódó támogatási konstrukciókból. Komoly lehetőséget jelent továbbá a vidéki térségek és kistelepülések fejlesztéseit támogató Vidékfejlesztési Program, az alapvetően kis- és középvállalkozások fejlesztéseit finanszírozó Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP), illetve a Környezet- és Energetikai Hatékonyági Operatív Program (KEHOP).

A városok számára kiemelt figyelmet érdemel a TOP források új eljárás szerinti felhasználása, hiszen a megyék hosszú távú integrált területi programjukban (ITP) tematikusan előre meghatározott. Ennek megfelelően amint látni fogjuk, Jánoshalma esetében kiemelten a TOP fejlesztési kereteire épülő program került kidolgozásra, hiszen mind a közintézmények energetikai korszerűsítése, mind a fenntartható települési – és kiemelten városi – környezet kialakítását célzó programok, mind a munkaerő mobilitást támogató közlekedésfejlesztési beavatkozások e program keretében valósulhatnak meg.

Ugyancsak a TOP témaköréhez illeszkednek a helyi identitás, a helyi közösségek belső kohézióját erősítő városi fejlesztési elképzelések.

Az alábbi táblázat típusonként rögzíti az egyes fejlesztési elképzeléseket, melyekhez az indikatív költségvetés megjelölése mellett hozzárendelésre kerülnek a releváns operatív programokban megjelenő finanszírozási lehetőségek is.

5. táblázat A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve

Projekt típus	Projekt megnevezése	Indikatív költségbeccslés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Akcióterületi projektek	Járási Hivatal épületének felújítása	100	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	Központi park teljes rehabilitációja	50	TOP 2.1. Vállalkozói tevékenységek ösztönzése és a népesség megtartása településfejlesztési beavatkozásokkal

	Tűzoltóság épületének felújítása	65	TOP 3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése
	Elkerülő út kialakítása	158	TOP 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés
	Horgásztó rehabilitációja	96	TOP 1.2. A turizmus területi adottságaiban rejlő endogén potenciál kibontakoztatása a foglalkoztatás elősegítése érdekében
	Történelmi környezetbe ágyazott turisztikai beruházás	20	TOP 1.2. A turizmus területi adottságaiban rejlő endogén potenciál kibontakoztatása a foglalkoztatás elősegítése érdekében
	Kélesi utcai tó rehabilitációja	20	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	Agrár-logisztikai központ beruházása	3 200	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
	Ipari terület - területrendezés	38	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
Kulcsprojektek	Térségfejlesztési klaszter	15	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
Hálózatos projektek	Jánoshalmi szociális bérlakás hálózat kiépítése	150	TOP 4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja
	Pelikán Közhasznú Nonprofit Kft feladat ellátási helyeinek felújítása	46	TOP 3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése
	Volt Gimnázium épületének felújítása	134	TOP 3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése
	Városgazda Kft telephely korszerűsítése	50	TOP 3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése

	Baptista Imaház felújítása	10	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	Új parkolók kialakítása Jánoshalmán	72	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
Egyéb projektek	Hulladék, gally és törmelék lerakó rekultivációja	25	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	Helyi közösségi programok megvalósítása	30	TOP 5.3. A helyi kohézió és identitás erősítése
	Járás települések közötti kerékpárút tervezése	10	TOP 3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
	Helyi közösségi programok megvalósítása Lajtha László Kft.	20	TOP 5.3. A helyi kohézió és identitás erősítése
	Helyi közösségi programok megvalósítása (Jánoshalmi katonai helyőrség)	9	TOP 5.3. A helyi kohézió és identitás erősítése
	Infrastruktúra fejlesztése (ifjúsági iroda)	50	TOP 5.3. A helyi kohézió és identitás erősítése
	Testvértelepülések közötti ifjúsági kapcsolatok	30	TOP 5.3. A helyi kohézió és identitás erősítése
	Ifjúság és erkölcs cselekvési terv	20	TOP 5.3. A helyi kohézió és identitás erősítése

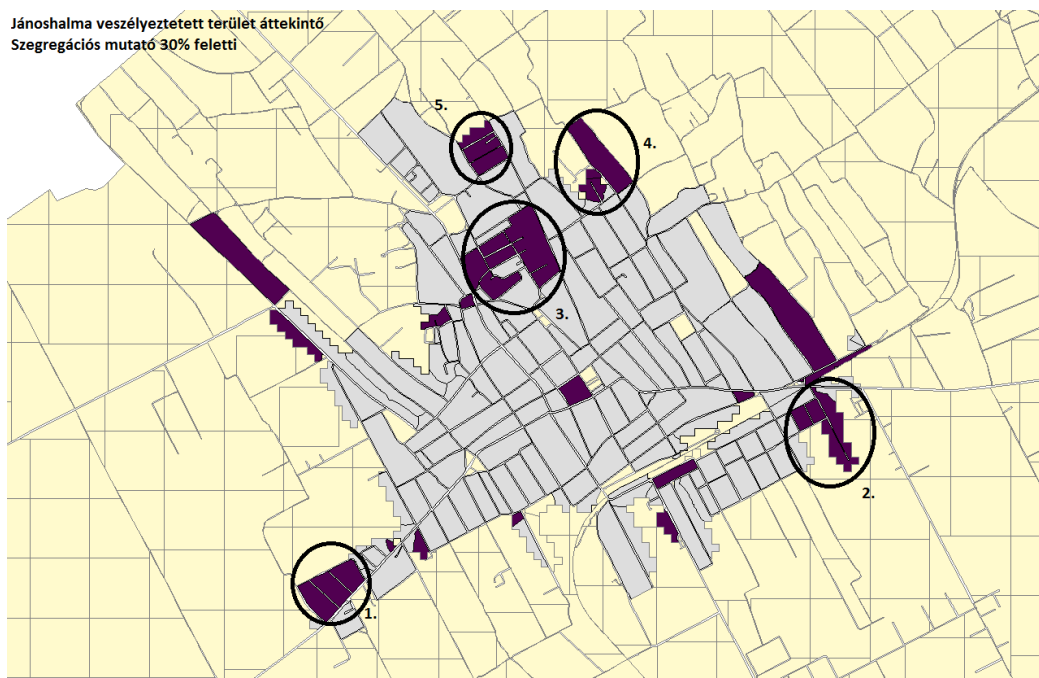
Jánoshalma város fejlesztési programja összességében mintegy 4-5 milliárd forint fejlesztési kerettel kalkulál, melyben, mint láthattuk a legmagasabb tétel az agrár-logisztikai központ. Ennek finanszírozási lehetőségeit folyamatosan vizsgálják a helyi döntéshozók, így elképzelhető, hogy ágazati operatív program vagy több operatív program támogatásával valósul meg.

4. Anti-szegregációs program

4.1. A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása

Jánoshalmán az alacsony státuszú lakosság közel 90%-ban az Egyéb területeken lakik. A lakónépesség arányánál magasabb százalékponttal él ezen lakosság a külterületeken. A 2011. évi népszámlálási adatok alapján a KSH öt szegregátumot határolt le a városban. Az önkormányzat adatai megerősítik a lehatárolás pontosságát, más terület sem szegregátumnak, sem szegregációval veszélyeztetett területnek nem minősíthető.

9. térkép: Jánoshalma szegregátumokat bemutató térképe. 2011. évi népszámlálás, KSH.

Forrás: KSH

A legkedvezőtlenebb mutatókkal az 1. és 4. számú szegregátum rendelkezik. Az 1. számú szegregátum a városközponttól és így a fontosabb szolgáltatásoktól való jelentősebb távolsága miatt is erősen szegregálódott. A területen rendkívül magas a roma lakosság aránya, amely tovább erősíti a szegregáltságot. A lakóházak állapota rossz, a szociális és foglalkoztatási mutatók kedvezőtlenek. A 4. számú szegregátum lakossága roma. A házak átlagéletkora itt a legalacsonyabb a szegregátumok közül, ugyanakkor ez nem jelenti a megfelelő állagot. A házak döntő többsége szociálpolitikai kedvezményből épült, a gyenge kivitelezésből és a szociális, foglalkoztatási helyzetből adódó karbantartási munkák elmaradása miatt is a felújításra szorulnának. A 2. számú terület mutatói folyamatosan romlanak. A roma lakosság aránya növekszik. A terület jelentős odafigyelést igényel a folyamat megfordítása érdekében. A 5. számú szegregátum rendelkezik a legkevésbé kedvezőtlen mutatókkal.

6. táblázat: Jánoshalma város KSH által kijelölt és város által jóváhagyott szegregátumainak és szegregációval veszélyeztetett területeinek státusza –a legsúlyosabb helyzetben lévő területek kiemelésével (témakörönként)

	Társadalom 1. (Demográfia)	Társadalom 2. (Foglalkoztatottság/ Segélyezés)	Lakáshelyzet	Épített környezet / Közületek minősége	Szolgáltatásokhoz (közintézményi/piac i jellegű) való hozzáférés	Etnikai szegregáció	Eddigi beavatkozások nyomán bekövetkezett változások
Szegregátum 1.	A lakónépesség száma 135 fő. A 0-14 évesek aránya 18,7%, a 60 év felettieké 23,7%. Az alacsony státuszú lakosok aránya 42,5%.	A rendszeres munkajövedele mmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 67,5%. LFT-ben 10 fő, RSzS-ben 18 fő, RGyK-ban 12 fő részesült 2014-ben.	Az alacsony komfortfokozat ú lakások aránya 37%. Az egyszobás lakások aránya 9,3%. A laksűrűség 2,5fő/lakás.	Az infrastruktúra csak részben kiépített. A Szabadka utcában nem került kiépítésre a vezetékes vízhálózat. Szennyvízgeri nc nincs a Szabadka, Újvidék és Magyarkanizsa utcákban. A Szabadka utcában nincs pormentes út.	A területen kizárólag lakóházak találhatóak. A városközpont mintegy 2,5 km-re található.	A területen alacsony a roma lakosság aránya	Érdemi változás nem történt.
Szegregátum 2.	A lakónépesség száma 148 fő.	A rendszeres munkajövedele mmel nem rendelkezők	Az alacsony komfortfokozat ú lakások aránya 23,9%.	Az infrastruktúra részben kiépítésre	A szegregátumb an egy kisebb vegyesbolt	A roma lakosság	Érdemi változás nem történt.

	A 0-14 évesek aránya 15,6%, a 60 év felettieké 18,9%. Az alacsony státuszú lakosok aránya 35%.	aránya az aktív korúakon belül 63,8%. LFT-ben 7 fő, RSzS-ben 10 fő, RGyK-ban 7 fő részesült 2014-ben.	Mindössze egy szobával rendelkező lakások aránya 4,7%. A laksűrűség 3,2fő/lakás.	került: pormentes út nincs a Hosszúhegyi és a névtelen utcában, szennyvízhálózat a névtelen utcában nem áll rendelkezésre.	mellett kizárólag lakóházak találhatóak. A városközpont mintegy 2 km-re található.	aránya nem jelentős.	
Szegregátum 3.	A lakónépesség száma 439 fő. A 0-14 évesek aránya 26, a 60 év felettieké 20,2%. Az alacsony státuszú lakosok aránya 40,3%.	A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 63,8%. LFT-ben 27 fő, RSzS-ben 43 fő, RGyK-ban 49 fő részesült 2014-ben.	Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya 26,7%. Az egyszobás lakások aránya 6,9%. A laksűrűség 2,4fő/lakás.	Az infrastruktúra részben biztosított a területen. Vezetékes vízhálózattal nem rendelkezik a Kistelek utca. Nincs szennyvízgerinc a Hold, Vágóhid, Csorba, Szegfű, Tópart, Rokkant és Kistelek utcákban. Nincs pormentes út a Rokkant, a Kistelek, a Szegfű és a	A szegregátumban egy kisebb vegyesbolt mellett kizárólag lakóházak vannak. A Városközpont mintegy másfél km.	A területen alacsony a roma lakosság aránya	Érdemi változás nem történt.

				Tópart utcákban illetve az Erzsébet tér egy részén.			
Szegregátum 4.	A lakónépesség száma 72 fő. A 0-14 évesek aránya 40,6, a 60 év felettieké 7,2%. Az alacsony státuszú lakosok aránya 58,3%.	A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 75%. LFT-ben 4 fő, RSzS-ben 10 fő, RGyK-ban 7 fő részesült 2014-ben.	Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya 36,4%. Mindössze egy szobával rendelkező lakás nincs a területen. A laksűrűség 3,3fő/lakás.	Nincs szennyvízgerinc, és pormentes út sem a területen	A szegregátumban kizárólag lakóházak vannak. A terület a városközponttól mintegy 2 km-re található.	A roma lakosság aránya nem számottevő.	Érdemi változás nem történt.
Szegregátum 5.	A lakónépesség száma 173 fő. A 0-14 évesek aránya 26,2, a 60 év felettieké 9,8%. Az alacsony státuszú lakosok aránya 56,2%.	A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 72,4%. LFT-ben 12 fő, RSzS-ben 23 fő, RGyK-ban 13 fő részesült 2014-ben.	Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya 28,1%. Az egyszobás lakások aránya 20,4%. A laksűrűség 2,7fő/lakás.	Az infrastruktúra részben biztosított. Nincs szennyvízgerinc, és pormentes út kialakítása sem történt meg az Epres, Vasvári Pál, Klapka György, Irányi Dániel utcákban.	A szegregátumban kizárólag lakóházak vannak. A terület a városközponttól mintegy 2,5km-re található.	A területen magas a roma lakosság aránya	Érdemi változás nem történt.

4.2. Az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások

A 2009-ben elkészített Integrált Városfejlesztési Stratégia elkészítése óta érdemi változás nem történt a szegregátumok infrastrukturális ellátottságában. Az 2. számú szegregátum lakónépessége jelentős mértékben, közel húsz százalékkal, nőtt. A szociális és foglalkoztatási mutatók tekintetében nem áll rendelkezésre összehasonlítható adatsor. A 2. számú táblázat a 2009-ben tervezett, de megvalósításra nem kerülő beavatkozásokat tartalmazza.

2. táblázat: A 2009-ben elkészített IVS tervezett, megvalósításra nem került anti-szegregációs célú beavatkozásai

Ágazat	Korábbi IVS anti-szegregációs tervének tervezett intézkedései	Eredmény/értékelés
Közoktatás	Helyi ösztöndíjprogram kialakítása a továbbtanulás	Kommunikációs terv elkészítése, CKÖ képviselőinek bevonása, anti-diszkriminációs jelzőrendszer kialakítása

A 3. számú táblázat tartalmazza azon beavatkozásokat, amelyek az integráció érdekében megvalósultak a 2009-es IVS elkészítése óta. A szegregáció oldása és a szegregátumok lakhatási, infrastrukturális helyzetében nem történt jelentős változás, a lakosság száma nem csökkent a területeken. Elsősorban horizontális anti-szegregációs beavatkozások történtek a városban. Sajnálatosan az önkormányzat egyedül maradt a deszegregációs intézkedések megvalósításában, nincs olyan – helyi – civil szervezet, amely az elmúlt időszakban az alacsony státuszú családok támogatásában szerepet vállalt volna.

A 2009-es IVS Anti-szegregációs Programja által megfogalmazott célok:

- Kitorési lehetőségek biztosítása
 - o Jó minőségű oktatáshoz való hozzáférés biztosítása
 - o Tanulás fizikai, pénzügyi feltételeinek és a támogató családi háttér biztosítása
- Szociális és jövedelmi helyzet javítása
 - o Foglalkoztathatóság javítása
 - o Munkaerőpiacra való visszavezetés
 - o Munkahelyteremtés
- Városrész élhetőségének fejlesztése
 - o Községi terek és szolgáltató funkciók fejlesztése
 - o Lakókörnyezeti fejlesztések

7. táblázat: Anti-szegregációs célú beavatkozások és azok eredményei (2007-2014) Jánoshalmán

Ágazat	Korábbi IVS antiszegregációs terv megvalósult intézkedései (zárójelben a cél sorszáma, amihez hozzájárul)	Eredmény /értékelés
Lakhatás	Szociális bérlakások felújítása és komfortosítása (4)	A Magyar László, Móricz Zsigmond, Kórház utcákban található bérlakásokat az önkormányzat felújította és komfortosította.
Szociális	Dózsa György utca 40. alatt található közösségi ház felújítása (3)	DAOP-4.1.3 projekt keretében megtörtént a felújítás. Az épületben rendszeresen használatban van.
Szociális	Kistérségi Központ (Bajai utca 4. alatt) kialakítása – hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlőségének javítása céljából (tréningek, csoportfoglalkozások stb.) (3)	Pályázati forrásból megvalósult, a pályázat lezárult, a tevékenységek szünetelnek
Szociális	Hátrányos helyzetű, deviáns életvitelű fiatalok társadalmi beilleszkedését biztosító „Alternatív Klub” (Kölcsey utca 12.) kialakítása (3)	Pályázati forrásból megvalósult, a pályázat lezárult. A szolgáltatások az Orczy úton található, Gyerek esély Program keretében kialakított szolgáltató ház programjaiba olvadtak be.

A településen található szegregátumok egyedi kezelésére nem terveztek korábban beavatkozásokat, a tevékenységek mindegyike horizontális szempontok szerint került tervezésre.

4.3. Anti-szegregációs intézkedési terv

4.3.1. A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

4.2.1.1. ANTI-SZEGREGÁCIÓS CÉLOK

Jánoshalma elemi érdeke és célja, hogy az egyenlő hozzáférés, az esélyegyenlőség és az integráció biztosításának elve az élet minden területén megvalósuljon a városban. Ehhez a lakhatási feltételek biztosítása mellett – széleskörű együttműködésen alapuló – többféle: szociális, képzési, foglalkoztatási, a szolgáltatásokhoz való hozzáférést javító intézkedések együttesével kívánunk hozzájárulni. Az alacsony státuszú lakosok integrációja előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl olyan szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik munkaerő-piaci hátrányaikat, javítják foglalkoztatási esélyeiket, hozzájárulva ezzel az alacsony státusz megváltozásához.

8. táblázat: Az anti-szegregációs terv horizontális céljai és alcéljai

Horizontális célok	Alcélok
1. Az esélyegyenlőség biztosítása a város minden fejlesztési beavatkozásánál, annak figyelembe vételével, hogy semmilyen fejlesztés nem járulhat hozzá a településen belüli, vagy kívüli szegregáció kialakulásához és erősödéséhez Az esélyegyenlőség, a szegregáció-mentesség biztosítása a településen	
2. A sikeres felnőtté válás lehetőségének megteremtése	Már gyerekkorban megteremteni az integráció esélyét, szociális és oktatási – iskolán kívüli – szolgáltatásokkal elősegíteni az iskolai sikeresség feltételeit
3. Az alacsony státuszú lakosság foglalkoztatási helyzetének javítása	A rendszeres munkajövedelemmel rendelkezők számának emelkedése Az elsődleges munkaerő-piacon megjelenők számának növekedése
4. A szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása	A szociális szolgáltatások színvonalának emelkedése Új szociális szolgáltatások biztosítása
5. Közösségi szolgáltatások biztosítása	A szabadidő hasznos eltöltése feltételeinek biztosítása Az iskolán kívüli, iskolai sikerességet segítő programok biztosítása

A szegregátumok megszüntetése nem indokolt, etnikai szegregációról nem beszélhetünk, az ingatlanok állapota a városi átlaggal megegyező. Ezért legfőbb célunk, hogy az infrastruktúra kiépítésével, a lakókörnyezet rehabilitációjával és a társadalmi mobilizációs lehetőségek megteremtésével a szegregációt oldjuk, az alacsony státusz megszüntetésével segítsük a szegregátumokban élők helyzetét. A közüzemi ellátottságról a város egészében elmondhatjuk, hogy hiányosságok tapasztalhatóak, ez nem csak a szegregátumok problémája. A szennyvíz kiépítettsége a soron következő feladatok egyike. Ezt követően kerül majd sor az elmaradt aszfaltozásra, az utak pormentes burkolattal való ellátására.

A város számos önkormányzati bérlakással rendelkezik, ezek korszerűsítése folyamatos volt az elmúlt években. A szegregátumok területén méltatlan körülmények között, egészségtelen, rossz állagú ingatlanok kiváltása szociális bérlakásokkal megoldható.

Általánosan, nem csak a szegregátumokban, észlelhető jelenség, hogy a lakók nem tudják befizetni a közüzemi számláikat. A szegregátumokban több helyen a szolgáltató lekapcsolta a villanyt, illetve a vizet. Számos ingatlanban már felszerelésre kerültek előrefizetős, kártyás mérőórák. Ennek folytatását, a rászoruló családok bevonását ebbe a rendszerbe, támogatni szükséges.

9. táblázat: Az anti-szegregációs terv terület specifikus céljai és azok relevanciája az egyes szegregátumokban

Terület specifikus célok	Szegr. 1	Szegr. 2	Szegr. 3	Szegr. 4	Szegr. 5
A lakókörnyezet rehabilitációja	X	X	X	X	X
Hiányzó közművek, illetve pormentes utak biztosítása	X	X	X	X	X
A szegregátumban élők számának csökkentése, a szegregáció oldása szociális bérlakásokkal	X	X	X	X	X
A közüzemi tartozások csökkentése előrefizetés, kártyás mérőórákkal	X	X	X	X	X

4.2.1.2. ÁLTALÁNOS – HORIZONTÁLIS ANTI-SZEGREGÁCIÓS INTÉZKEDÉSEK

A társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetése és ezen belül a területi vagy más típusú szegregáció feloldása, Jánoshalma számára a fenntartható városfejlődés egyik záloga. Ennek tudatában a város messzemenőig figyelembe veszi a jövőben megvalósuló fejlesztéseit, hogy azok nem okozhatják sem horizontálisan, sem területileg a szegregáció kialakulását, vagy erősödését. Emellett az önkormányzat a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal közösen Anti-diszkriminációs jelzőrendszert működtet annak érdekében, hogy a településen az esélyegyenlőség és a szegregáció-mentesség a mindennapok részévé váljon.

Az anti-szegregációs beavatkozások egyes elemei megkülönböztethetők a szerint, hogy az adott beavatkozás „kemény” (alapvetően fizikai jellemzők szerint mérhető, pl. infrastrukturális) vagy „puha” (alapvetően humán tényezőkre irányuló) jellegű-e. Általában elmondható, hogy önmagában a kemény, illetve a puha beavatkozás ritkán vezet eredményre, hatásos és maradandó eredmény ezek optimális kombinációjával érhető el. Ennek megfelelően a város által alkalmazott intézkedések tartalmaznak kemény és puha elemeket egyaránt.

A városvezetés meggyőződése, hogy az esélyteremtés legfontosabb eszközét a megfelelő színvonalú és mindenki számára hozzáférhető oktatás jelenti. Ugyanakkor már az óvodába lépés előtt szükségesek olyan fejlesztések, melyek a korai fejlesztés és egyéb szociális szolgáltatások körébe tartoznak. Ennek érdekében a város továbbra is fent kívánja tartani a Biztos Kezdet Gyerekházat, ennek érdekében élni kíván a pályázati lehetőségekkel.

Az óvodai nevelésben résztvevő feladat-ellátási helyek között a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyenletes eloszlását biztosítani kell.

A devianciák kiszűrése, a megfelelő fejlődés és a sikeres felnőtté válás érdekében létre kell hozni egy szakmaközi hálózatot, amely a rendszeresen megtartott szakmai műhelyek keretében összehangoltabb, eredményesebb és hatékonyabb szolgáltatásokat tud biztosítani, a szükséges jelzőrendszer kialakításával. A hálózatban az alábbi szakterületek képviselői kerülnek meghívásra: közoktatási intézmények munkatársai, egészségügyi intézmények, szociális és családsegítő munkatársak, igazgatási és foglalkoztatási intézmények munkatársai.

A városban több közösségi ház került kialakításra az elmúlt években. Az Orczy úton található épületben számos szolgáltatás működik, ezek fenntartása és folytatása

mindenképpen szükséges. Olyan foglalkozások lebonyolítására van szükség, melyek biztosítják a gyermekek felzárkózási esélyeinek növelését és a szabadidő értelmes eltöltését.

A hátrányos helyzetű általános iskolás tanulók egyéni és csoportos fejlesztését, illetve a szabadidő hasznos eltöltését célzó tanoda folytatása szükséges. A nem formális tanulási módszerekre épülő kompetencia-fejlesztés elősegíti az iskolai sikerességet és erősíti a továbbtanulási motivációkat.

A hátrányos helyzetű gyermekek lemorzsolódásának megelőzése, az utcai devianciák, a fiatalkori bűnözővé válás elkerülése és a BTM nehézségekkel küzdő gyermekek problémáiban való segítségnyújtás biztosítása érdekében Kortárs-segítők képzését támogatjuk. A KLIK helyi tankerületével együttműködve segítjük az iskolai drogprevenció, a stressz prevenció és a családi életre nevelés témakörökből rendhagyó órák rendezését. A kortárscsoport fontos helyszín a serdülők számára, hogy elsajátítsák a személyiségfejlődésükhöz szükséges készségeket, a társas viselkedési formákat.

Az alacsony státuszú lakosok foglalkoztatásának elősegítése érdekében az önkormányzat előnyben részesíti a beruházások során azon vállalkozásokat, akik alacsony státuszú lakosságból választanak munkavállalókat. Számukra helyi adókedvezményt biztosítunk.

Az önkormányzat Kft-t hozott létre a közfoglalkoztatottak foglalkoztatására. Jelenleg 20 ha területen folyik zöldségtermesztés. TOP forrásból kívánjuk a tevékenységek fejlesztését, a megtermelt élelmiszerek tartósítását, feldolgozását. Az elmúlt években a településen szociális szövetkezet működött, kézzelfogható eredményeket azonban nem tudott felmutatni. A szociális szövetkezet megerősítésére van szükség, mind az eszközpark, mind a humán erőforrás tekintetében. A Kft. és a szociális szövetkezet együttesen alkalmas arra, hogy a tartósan munkanélküli emberek javát foglalkoztassa, a szociális – és a közétkeztetést ellássa friss élelmiszerekkel és ezeken felül a piacon is megjelenjen, ami a fenntarthatóság és a növekedés záloga lehet.

10. táblázat Az anti-szegregációs terv tervezett, horizontális intézkedései

Horizontális cél	Megvalósítást célzó intézkedés	Felelős	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
1 Esély-egyenlőség biztosítása	Anti-diszkriminációs jelzőrendszer működtetése	Jegyző, együttműködve a RNÖ elnökével	Nem releváns	2015-
2. Oktatási integráció biztosítása	A HHH gyerekek aránya kiegyenlítetttségének biztosítása az óvodai feladatellátási helyek között	Óvodavezető	Nem releváns	2015-
	Nyári napközi biztosítása	Polgármester	Saját forrás	2015-
	Tanoda folytatása	Polgármester	Saját forrás és EFOP	2016-

	Kortárs-segítők képzése	Pelikán Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft. vezetője	Saját forrás	2016-
3. Az alacsony státuszú lakosság foglalkoztatási helyzetének javítása	Alacsony státuszú lakosokat foglalkoztató vállalkozások adókedvezményben részesítése	Polgármester	Saját forrás	2015-
	Szociális szövetkezet megerősítése	Polgármester	Saját forrás, majd EFOP, vagy GINOP-forrás	2016-
4. A szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása	A korai fejlesztés érdekében Biztos Kezdet Gyerekház működésének folytatása	Polgármester	Hazai forrás	2016-
	Sz szakmaközi hálózat működtetése, szakmai műhelyek szervezése a jelzőrendszer sikeresebb működése érdekében	Jegyző	Nem releváns	2015-

4.2.1.3. *TERÜLET (SZEGREGÁTUM) SPECIFIKUS ANTI-SZEGREGÁCIÓS INTÉZKEDÉSEK*

A Jánoshalmán található öt szegregátum egyikében sem jellemző az etnikai szegregáció. Az ingatlanok állapota megegyezik a városi ingatlanállomány átlagos állagával. A szegregátumokban elsősorban a lakókörnyezet rehabilitációjára, a hiányzó közművek kiépítésére és az utak aszfaltozására van szükség. Emellett azonban a területeken található egészségtelen, nem megfelelő állagú lakások kiváltása, a mobilizáció elősegítése a cél. Az önkormányzat tulajdonában álló szociális bérlakások korszerűsítése folyamatos, a jövőben ezt folytatni szükséges. A szegregátumokon kívül, integrált lakókörnyezetben, újabb bérlakások kialakításával szükséges a szegregátumok oldását, az ott élők számának csökkentését elősegíteni.

A zöldfelületek folyamatos növelésével elő kell segíteni az élhetőbb lakókörnyezetet a szegregátumok területén.

A közműszolgáltatókkal együttműködve kártyás mérőórák kihelyezését szükséges kezdeményezni azon családok esetében, ahol a közművek díjhátralék miatt lekötésre kerültek az ingatlanokról.

11. táblázat Az anti-szegregációs terv tervezett, szegregátum specifikus intézkedései

Szegregátum sorszáma	Konkrét intézkedés/ beavatkozás	Érintett terület specifikus cél	Felelős partner	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
Szegregátum 1.	Vezetékes vízhálózat kiépítése a Szabadka utca hiányzó részében. A Szabadka utca aszfaltozása	Lakókörnyezet rehabilitációja	Polgármester	Pályázati forrás	2016-2023
Szegregátum 2.	A Hosszúhegyi és a névtelen utcák aszfaltozása.	Lakókörnyezet rehabilitációja	Polgármester	Pályázati forrás	2016-2023
Szegregátum 3.	Vezetékes vízhálózat kiépítése a Kistelek utcában. A Rokkant, a Kistelek, a Szegfű és a Tópart utcák, illetve az Erzsébet tér hiányzó részén az úttest aszfaltozása.	Lakókörnyezet rehabilitációja	Polgármester	Pályázati forrás	2016-2023
Szegregátum 4.	A szegregátumban található utcák aszfaltozása.	Lakókörnyezet rehabilitációja	Polgármester	Pályázati forrás	2016-2023
Szegregátum 5.	Az Epres, Vasvári Pál, Klapka György, Irányi Dániel utcák aszfaltozása.	Lakókörnyezet rehabilitációja	Polgármester	Pályázati forrás	2016-2023

Szegregátum 1., 2., 3., 4., 5.	Zöldfelületek növelése	Lakókörnyezet rehabilitációja	Polgármester	Saját forrás	2016-2023
Szegregátum 1., 2., 3., 4., 5.	Bérlakások kialakítása integrált lakókörnyezetben	A szegregáció oldása	polgármester	Saját forrás	2017-
Szegregátum 1., 2., 3., 4., 5.	Kártyás mérőórák elhelyezése	Az elvárható életminőséghez szükséges feltételek elősegítése	Pelikán Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft. vezetője	Saját forrás	2015-

4.2.1.4. AZ ANTI-SZEGREGÁCIÓS BEAVATKOZÁSOK ÜTEMEZÉSE

12. táblázat: Az anti-szegregációs terv intézkedéseinek ütemezése

Intézkedés	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Anti-diszkriminációs jelzőrendszer működtetése	X	X	X	X	X	X	X	X	X
A HHH gyerekek aránya kiegyenlítettségének biztosítása az óvodai feladatellátási helyek között	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nyári napközi biztosítása	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Tanoda folytatása		X	X	X	X	X	X	X	X
Kortárs-segítők képzése		X	X	X	X	X	X	X	X
HHH középiskolás diákok ösztöndíj támogatási rendszerének kialakítása és megvalósítása	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Alacsony státuszú lakosokat foglalkoztató vállalkozások adókedvezményben részesítése	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Szociális szövetkezet megerősítése		X	X	X	X	X	X	X	X
A korai fejlesztés érdekében Biztos Kezdet Gyerekház működésének folytatása		X	X	X	X	X	X	X	X
Szakmaközi hálózat működtetése, szakmai műhelyek szervezése a jelzőrendszer sikeresebb működése érdekében	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Vezetékes vízvezeték kiépítése a Szabadka utca hiányzó részében. A Szabadka utca aszfaltozása		X	X	X	X	X	X	X	X
Vezetékes vízvezeték kiépítése a Kistelek utcában. A Rokkant, a Kistelek, a Szegfű és a Tópart utcák, illetve az Erzsébet tér hiányzó részén az úttest aszfaltozása		X	X	X	X	X	X	X	X
Az Epres, Vasvári Pál, Klapka György, Irányi Dániel utcák aszfaltozása		X	X	X	X	X	X	X	X
A Hosszúhegyi és a névtelen utcák aszfaltozása		X	X	X	X	X	X	X	X
Az 5. sz. szegregátumban található utcák aszfaltozása		X	X	X	X	X	X	X	X
Zöldfelületek növelése		X	X	X	X	X	X	X	X
Bérlakások kialakítása integrált lakókörnyezetben			X	X	X	X	X	X	X
Kártyás mérőórák elhelyezése	X	X	X	X	X	X	X	X	X

4.3.2. A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések

A projektfejlesztés során általánosan tartózkodni kell attól, hogy bármilyen beavatkozás a projektfejlesztés során általánosan tartózkodni kell attól, hogy bármilyen beavatkozás esélyegyenlőtlenséghez, diszkriminációhoz, szegregációhoz, vagy ezek konzerválódásához járuljon hozzá. A projektfejlesztés dokumentumainak, a település stratégiai dokumentumainak és a település helyi rendeleteinek elkészítésekor ugyanezen elvek kell, hogy érvényre jussanak.

A projektfejlesztés során elemi érdekünk a tervezett tevékenységek társadalmi elfogadottsága. Mind az előkészítés, mind a megvalósítás során biztosítjuk a társadalmi párbeszéd lehetséges formáit. A Roma Nemzetiségi Önkormányzatot bevonjuk ezen folyamatokba.

A közösségi térként és szociális, oktatási célra is használt épületet integrált lakókörnyezetben alakítjuk ki, hogy biztosítsuk a többségi társadalom tagjainak a részvételét a szolgáltatásokban. A különböző fejlesztések fizikai megközelíthetőségének tervezése elengedhetetlen a mindenki számára biztosított hozzáférés érdekében.

Célirányos kampányt tervezünk minden fejlesztés, program, a település életét befolyásoló esemény, illetve a településen megjelenő szolgáltatás, esemény széles körű megismertetésére, a hátrányos helyzetű csoportok tájékoztatására.

A város fejlődése érdekében tervezett beavatkozások, fejlesztések nem járulnak hozzá a szegregáció erősödéséhez, vagy konzerválódásához.

4.3.3. A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

A szegregációt okozó folyamatok hátterében különböző okok húzódnak meg, közülük a legfontosabb az alacsony iskolai végzettségből következő munkanélküliség, a kizárólagosan a legolcsóbb és egyben legrosszabb minőségű lakhatáshoz történő hozzáférés lehetősége, az eladósodás és ennek következtében a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés szűkülése.

A legtöbb önkormányzat gazdálkodása feszített, sokszor az alapvető fejlesztésekre sem jut forrás. A településen élő legszegényebb családok támogatását ennek ellenére fel kell vállalnia az önkormányzatnak annak érdekében, hogy helyzetük javuljon, körük ne bővüljön. A rossz szociális helyzetben lévő családokon leginkább az segít, ha tagjai munkához jutnak, ez az alapfeltétele a család jobb helyzetbe kerülésének. A lakhatási programok megvalósításánál elsődleges szempont megakadályozni, hogy a legszegényebbek egy tömbbe lakjanak, mivel ez gettósodási folyamatot indít el. Szegregálódási folyamatokat indíthat el, ha egy városrész leromlása elindul, az önkormányzat felelőssége, hogy ha ezt észleli, gyorsan reagáljon. Az önkormányzatban, ha valóban kialakul a tulajdonosi szemlélet, mindent el fog követni, hogy a leromló területek további pusztulását megállítsa. Ennek egyik eszköze lehet a hiányzó közszolgáltatások elérhetővé tétele, akár azok átszervezésével.

A fentebb jelzett problémák és lehetséges megoldások – az integrált oktatás kivételével – forrásigényesek, ezért az önkormányzatnak törekednie kell arra, hogy megtalálja azokat a külső, leginkább pályázati forrásokat, amelyek segítségével a település legrosszabb helyzetben lévő családjait tudja támogatni.

A szegregátumok létrejötte részben spontán folyamat eredménye. A jelenlegi városfejlesztési elképzelések szerint nem ismert olyan beavatkozás, amely a területeken az ingatlanok nagyszámú bontását követelné meg, ezzel esetlegesen hozzájárulva újabb szegregátumok létrejöttéhez. A fiatal családok lakhatáshoz jutásának elősegítése érdekében bérlakásokat alakítunk ki. A beóvodázáskor az óvodai feladatellátási helyek között a HH és HHH gyermekek egyenletes elosztását biztosítjuk. A településen más ágazatot érintő szegregációs mechanizmusok nem ismertek.

4.3.4. Az Anti-szegregációs Program megvalósításának nyomon követése – monitoring

Az önkormányzat Integrációs kerekasztalt hoz létre. A Kerekasztal tagjai közé meghívja a Roma Nemzetiségi Önkormányzatot, a program megvalósításába bevont (szociális, köznevelési) intézmények vezetőit, illetve a releváns civil szervezeteket. A Kerekasztal látja el a Programban leírt tervezett intézkedések monitoringját is.

A Kerekasztal folyamatosan nyomon követi a projektek megvalósítását, gondoskodik az érintettek véleményének kikéréséről, alternatív javaslatok felvetéséről, a megvalósult intézkedésekkel kapcsolatos elégedettség méréséről. A feladatok teljesítéséről, a fejlesztések állásáról az egyes intézkedések felelősei félévente beszámolnak a képviselőtestületnek. A Kerekasztal monitoring munkája kiterjed az egyes intézkedések relevanciájának vizsgálatára is.

Jánoshalma Város Önkormányzata a fennhatósága alatt álló valamennyi terület egészére nézve kötelezettséget vállal az Anti-szegregációs Intézkedési Tervben foglaltak érvényesítésére. A fennhatósága, felügyelete alá tartozó szervek és intézmények tekintetében kötelezővé teszi, hogy döntéseik, tevékenységük során a kialakult területi és/vagy etnikai szegregációs folyamatok megfordítására kell, törekedjenek, azok a szegregációt semmilyen formában nem segíthetik elő.

5. A stratégia külső és belső összefüggései

5.1. Külső összefüggések

5.1.1. Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseire

Az alábbi fejezetben a város középtávú célrendszere tematikus célkitűzéseinek és az EU 2020 11 tematikus célkitűzés és beruházási prioritás rendszerének kapcsolatát mutatjuk be.

Jánoshalma város ITS-e 4 tematikus célkitűzést jelölt ki, az alábbiak szerint:

- T1: A települési infrastruktúra átfogó fejlesztése, a helyi lakosság életminőségének javítása Jánoshalmán
- T2: Jánoshalma város humán alapszolgáltatásokhoz kapcsolódó infrastruktúrájának fenntartható fejlesztése
- T3: Helyi erőforrásokra épített közösségépítés Jánoshalmán
- T4: Komplex gazdaságfejlesztés a helyi munkaerőpiac dinamizálása érdekében

Az ITS keretében tervezett fejlesztési célkitűzések illeszkedését az EU tematikus célkitűzésekhez és beruházási prioritásokhoz a következő táblázat mutatja be.

13. táblázat Az ITS keretében tervezett fejlesztések illeszkedése az EU tematikus célkitűzésekhez és beruházási prioritásokhoz

ITS Tematikus célok	Kapcsolódó EU tematikus célok	Kapcsolódó EU beruházási prioritások
T1: A települési infrastruktúra átfogó fejlesztése, a helyi lakosság életminőségének javítása Jánoshalmán	6. a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása	e) a városi környezetfejlesztést célzó intézkedések, ideértve a rozsdáövezetek helyreállítását és a légszennyezettség csökkentését is
	4. az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban	e) minden típusú területi egységben, különösen a városokban alacsony szén-dioxidkibocsátású fejlesztési stratégiák támogatása, beleértve a fenntartható városi mobilitás előmozdítását és a releváns adaptációs intézkedések negatív hatásainak enyhítését
T2: Jánoshalma város humán alapszolgáltatásokhoz kapcsolódó	4. az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás	c) az infrastrukturális létesítményekben, beleértve a közcélú épületeket és a lakásépítési ágazatban az energiahatékonyság és a

infrastruktúrájának fenntartható fejlesztése	támogatása minden ágazatban	megújuló energia támogatása
	9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	a) beruházás a nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába, az egészségügyi státuszbeli egyenlőtlenségek csökkentése, valamint átállás az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra b) a rászoruló városi és falusi közösségek és térségek fizikai rehabilitációjának, valamint gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása
	10. az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében	a) beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba oktatási és képzési infrastruktúrák kifejlesztésével
T3: Helyi erőforrásokra épített közösségépítés Jánoshalmán	9. a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem	d) aktív befogadás, különös tekintettel a foglalkoztathatóság javítására e) a társadalom peremére szorult közösségek - például romák - integrációja
T4: Komplex gazdaságfejlesztés a helyi munkaerőpiac dinamizálása érdekében	1. a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése	b) a vállalatok K+I beruházásainak, a vállalkozások és K+F központok és felsőoktatási intézmények egymás közötti kapcsolatainak és szinergiáinak kialakításának támogatása, különösen a termék- és szolgáltatásfejlesztés elősegítése, technológiaátadás, szociális innováció és közszolgálati alkalmazások, keresletélénkítés, hálózatépítés, klaszterek és nyílt innováció intelligens specializáció által

	<p>3. a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése</p>	<p>c) a termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló korszerű kapacitások támogatása, létrehozása</p> <p>d) a kkv-k kapacitásainak támogatása a növekedés és innováció érdekében</p> <p>e) a kis- és középvállalkozások versenyképességének növelése a vállalkozások és munkavállalók alkalmazkodóképességének elősegítése és a humántőke-beruházások növelése révén</p>
	<p>4. az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban</p>	<p>a) megújuló energiaforrások gyártásának és forgalmazásának támogatása</p> <p>b) a vállalkozásokban az energiahatékonyság és a megújuló energia használatának elősegítése</p>
	<p>8. a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása</p>	<p>b) foglalkoztatás-barát növekedés támogatása a területi stratégiákban foglalt endogén potenciálok fejlesztése által a speciális területeken, beleértve a hanyatló ipari régiók szerkezetváltását, továbbá a különös természeti és kulturális erőforrásokhoz való hozzáférés növelését, valamint ezen erőforrások fejlesztését</p> <p>c) helyi fejlesztési kezdeményezések és szomszédos szolgáltatásokat nyújtó struktúrák támogatása új munkahelyek teremtése érdekében, amennyiben ezek a tevékenységek az ESZA alkalmazási körén kívül esnek</p>
	<p>10. az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek</p>	<p>d) az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való hozzáférés ösztönzése, a munkavállalók készségeinek</p>

	fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében	és kompetenciáinak naprakésszé tétele, továbbá az oktatási és képzési rendszereknek a munkaerőpiaci igényekhez való jobb igazítása; beleértve a szakoktatás és szakképzés minőségi javítását, valamint a gyakornoki rendszerek és munkaalapú tanulás kialakítását, mint pl. a duális képzési rendszerek
--	---	---

5.1.2. Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz

OFTK-hoz illeszkedés

A 2014. januárban elfogadott Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) négy hosszú távú – 2030-ig szóló – átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg.

- Szakpolitikai célok:
 - o Versenyképes, innovatív gazdaság
 - o **Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése**
 - o Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság
 - o Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I
 - o **Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom**
 - o Jó állam, szolgáltató állam és biztonság
 - o Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme
- Területi célok:
 - o Az ország makro-regionális szerepének erősítése
 - o **A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat**
 - o **Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése**
 - o Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése
 - o **Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése**
 - o **Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása**

A fentebb bemutatott OFTK specifikus célok közül a vasrag betűvel kiemelték esetében mutatható ki kapcsolat a Jánoshalma ITS-ében meghatározott tematikus célkitűzések vonatkozásában.

Jánoshalma és közvetlen környezete, vonzáskörzete – amint azt a megalapozó vizsgálat eredményei egyértelműen alátámasztották – jelentős hátrányban van az ország fejlettebb vidékeihez képest. A „311/2007. (XI. 17.) Korm. rendelet a kedvezményezett térségek besorolásáról” Jánoshalmát és a kistérségbe tartozó településeket a „komplex programmal segített leghátrányosabb helyzetű” kistérségek közé sorolja. Az országos listán szereplő 174 kistérség közül a jánoshalmi a 10. legkedvezőtlenebb státuszt kapta a komplex (gazdasági, társadalmi, stb.) mutatók alapján.

Mindez nagymértékben alátámasztja azt a kapcsolódást, mely a települési, valamint az OFTK célok között tapasztalható. Láthatjuk, hogy a legnagyobb hangsúly a település (és környezetének) felzárkóztatásán, a területi különbségek mérséklésén van, melybe a társadalmi, gazdasági és infrastrukturális hátrányok csökkentése egyaránt beleértendő. Ebben a megközelítésben tehát Jánoshalma céljai alapvetően az OFTK területi céljaihoz köthetők.

Az alábbi táblázat az egyes városi tematikus célok és az OFTK-ban megadott specifikus célkitűzések közötti kapcsolódásokat szemlélteti. A táblázat harmadik oszlopa rövid értelmező magyarázatot ad a kapcsolódás megértéséhez.

14. táblázat: A városi tematikus célok és az OFTK-ban megadott specifikus célkitűzések közötti kapcsolódás

ITS Tematikus célok	Kapcsolódó OFTK specifikus cél	A kapcsolódás rövid bemutatás
T1: A települési infrastruktúra átfogó fejlesztése, a helyi lakosság életminőségének javítása Jánoshalmán	Az OFTK célkitűzései közül elsősorban a 4. átfogó célhoz – Térségi potenciálra alapozott, fenntartható térszerkezet – kapcsolódó alábbi specifikus céllal határozható meg közvetlen kapcsolódás: - Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása	Az OFTK célja a társadalmi mobilitást támogató közlekedési infrastruktúra kialakítását hangsúlyozza, beleértve a városon belüli közlekedést, a foglalkoztatási központok elérhetőségének biztosítását és az országos szinten szükséges fejlesztéseket. Jánoshalma szempontjából a közlekedés infrastruktúra fejlesztése kiemelt terület, a meglévő szűk keresztmetszetek felszámolásával.
	Ugyancsak kapcsolódás mutatható ki az 1 átfogó célhoz kapcsolódó - Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és – ellátás specifikus célkitűzéssel.	Az OFTK ezen célkitűzés hangsúlyozza a vidéki értékekre és az ott történő települési infrastrukturális és szolgáltatási fejlesztésekre alapozva a vidéki életforma presztízsének javítását, a fiatalok vidékre településének ösztönzését. Jánoshalmán mind a közterületi, mind az intézményi infrastruktúra egy része beavatkozást, fejlesztést igényel, melynek eredményeként a lakosság életminőségének javulása és a település népességmegtartó erejének növekedése várható.
	Emellett a 3. átfogó célhoz - Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme – kapcsolódó alábbi	Az OFTK-ban megfogalmazott cél többek között az élelmiszer-, az energia-, a környezet-, valamint a klímabiztonság megteremtésére, az egészséges ivóvíz ellátás, az élővilág sokféleségének, a tájak

	<p>specifikus céllal is szoros kapcsolódás mutatható ki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 7. Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme 	<p>sokféleségének és értékeinek, illetve az épített örökség értékeinek megőrzésére, illetve az egészséges élet környezeti feltételeinek és jobb minőségének biztosítására koncentrálnak.</p> <p>A településen az infrastruktúra fejlesztések megvalósítása az OTFK idézett részében megfogalmazott környezeti célok és elvek mentén történik meg.</p>
<p>T2: Jánoshalma város humán alapszolgáltatásokhoz kapcsolódó infrastruktúrájának fenntartható fejlesztése</p>	<p>Az OFTK célkitűzései közül elsősorban a 4. átfogó célhoz – Térségi potenciálra alapozott, fenntartható térszerkezet – kapcsolódó alábbi specifikus célokkal határozható meg közvetlen kapcsolódás:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése - Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés 	<p>Az OTFK célként fogalmazza meg a vidéki térségek táji és közösségi értékeire, természeti erőforrásaira, táji, kulturális, valamint épített örökségeire és értékeire alapozott fejlesztést, az elmaradott vidéki térségek felzárkóztatását, a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítását és a foglalkoztatás növelését a hátrányos helyzetű vidéki térségekben.</p> <p>Jánoshalma – mint térségi központ – esetében e cél értelmezése a város és kistérsége, illetve a járás vonatkozásában releváns és fontos.</p>
<p>T3: Helyi erőforrásokra épített közösségépítés Jánoshalmán</p>	<p>Az illeszkedés az OFTK 2. átfogó céljához – Népességi fordulat, egészséges és megújuló társadalom – kapcsolódó alábbi cél esetében mutatható ki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom 	<p>Az OTFK a célhoz kapcsolódóan Jánoshalma szempontjából is kiemelkedően fontos beavatkozásokat emel ki. Ezek között meg kell említeni a kulturális hagyományok és örökség megőrzését, az identitás erősítését, a közösségi és családi életre nevelés, az öngondoskodási képesség és a társadalmi befogadás, felelősségvállalás, és szolidaritás erősítését.</p>
<p>T4: Komplex gazdaságfejlesztés a helyi munkaerőpiac dinamizálása érdekében</p>	<p>Az OFTK célkitűzései közül elsősorban a 4. átfogó célhoz – Térségi potenciálra alapozott, fenntartható térszerkezet – kapcsolódó alábbi specifikus céllal határozható meg közvetlen kapcsolódás:</p>	<p>Az OFTK célja egyebek mellett a leszakadó, hátrányos helyzetű térségek, külső és belső perifériák fejlesztését nevesíti speciális gazdaságpolitikai eszközökkel, a saját meglévő társadalmi és gazdasági erőforrásaik kibontakoztatásával.</p>

	- Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés	Jánoshalma, mint leszakadó vidéki térség számára az ország gazdasági és társadalmi vérkeringésébe való bekapcsolódás a jövő tekintetében kiemelkedő, létfontosságú települési célkitűzés.
	Ugyancsak az OFTK 4. átfogó célhoz kapcsolódó specifikus cél: - Többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	Az OFTK egyebek mellett a városok sajátos gazdasági profillal történő fejlesztését hangsúlyozza, mely Jánoshalma esetében is kiemelt fontosságú célkitűzés.
	Emellett az 1. átfogó célhoz - Értéktérteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés – kapcsolódó - Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és –ellátás specifikus céllal is szoros kapcsolódás mutatható ki.	Az OFTK célja hangsúlyozza a vidéki térségek népességeltartó és népességmegtartó képességének javítását, az agrártermelés, az élelmezési és élelmiszerbiztonság megteremtését, a vidéki gazdaság létalapjainak biztosítását. Jánoshalma, mint vidéki kisváros, alapvetően kötődik a mezőgazdasági termeléshez és az élelmiszer feldolgozáshoz. Adottságai elsősorban az agrárgazdasághoz kötik, s ez a jövő fejlesztései szempontjából is az egyik legfontosabb szempont.

Megyei területfejlesztési koncepcióhoz / programhoz illeszkedés

Bács-Kiskun megye 2014.-ben elfogadott területfejlesztési koncepciója négy átfogó három tematikus és öt területi célt jelöl ki.

15. táblázat: A megyei szintű célrendszerhez való kapcsolódás

ITS Tematikus célok	Kapcsolódó megyei területfejlesztési koncepció / program célkitűzés	A kapcsolódás rövid bemutatás
T1: A települési infrastruktúra átfogó fejlesztése, a helyi lakosság életminőségének javítása Jánoshalmán	Bács-Kiskun megyei területfejlesztési program tematikus céljai közül: - Élhető és életképes vidék - A megye belső kohézióját és makrotérségi integrációját szolgáló intézményi és infrastrukturális fejlesztések	A megyei program megjelölt két tematikus célkitűzése egyrészt a vidék (ebben az értelmezésben a vidéki térségek) élhetőségének és életképességének javítását, valamint az egész megyét érintő, belső területi és makrotérségi hatással bíró infrastrukturális fejlesztéseket célozza meg így a városi célkitűzés kapcsolódása egyértelműen kimutatható annak

		alapvetően infrastruktúra fejlesztési tartalma miatt.
T2: Jánoshalma város humán alapszolgáltatás okhoz kapcsolódó infrastruktúrájának fenntartható fejlesztése	Bács-Kiskun megyei területfejlesztési program tematikus céljai közül: - Élhető és életképes vidék - A megye belső kohézióját és makrotárségi integrációját szolgáló intézményi és infrastrukturális fejlesztések	A megyei program megjelölt két tematikus célkitűzése egyrészt a vidék (ebben az értelmezésben a vidéki térségek) élhetőségének és életképességének javítását, valamint az egész megyét érintő, belső területi és makrotárségi hatással bíró infrastrukturális fejlesztéseket célozza meg így a városi célkitűzés kapcsolódása egyértelműen kimutatható annak alapvetően infrastruktúra fejlesztési tartalma miatt.
T3: Helyi erőforrásokra épített közösségépítés Jánoshalmán	Bács-Kiskun megyei területfejlesztési program tematikus céljai közül: - Élhető és életképes vidék - A megye belső kohézióját és makrotárségi integrációját szolgáló intézményi és infrastrukturális fejlesztések	A megyei program célrendszere közvetlenül nem jelenít meg humán célkitűzést, azonban a kapcsolódó 6. prioritás (Közösségek önszervező, öngondoskodó és együttműködési készségének kibontakoztatása) kifejezetten a humán erőforrás fejlesztésére fókuszál.
T4: Komplex gazdaságfejlesztés a helyi munkaerőpiac dinamizálása érdekében	Bács-Kiskun megyei területfejlesztési program tematikus céljai közül: - Gazdasági versenyképesség erősítése, innovatív gazdaság a KKV szektor megerősítésével” célkitűzéssel.	A megyei program idézett tematikus célkitűzése a megye gazdaságának megerősítését hangsúlyozza, kiemelten fókuszálva a KKV szektor megerősítésére. A városi stratégia célja hasonló módon jelöli meg az elérendő célt, azonban jelentős súlyt helyez a város gazdasági elmaradottságára és a kapcsolódó kedvezőtlen feltételrendszerre.

5.1.3. Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat

4.2.1.5. ILLESZKEDÉS A TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖKHÖZ

Településrendezési terv

A város településrendezési eszközei 2004-ben kerültek elfogadásra, majd 2012-ben készült el az a szerkezeti tervrészlet, mely az addig lezajlott módosításokat tartalmazza.

A 2012 évi módosítás a külterületet érintette, két helyen jelölt ki újabb kereskedelmi, gazdasági területet, valamint néhány terület-felhasználás határát, például a szennyvíztisztító területét, pontosította.

A módosított településrendezési tervek továbbra is tartalmazták a lakóterületi bővítéseket, a tervezett gazdasági területek lehatárolását, és a tervezett termálfürdő és üdülőházas üdülőterület kijelölését is.

A 2004-ben elfogadott településrendezési eszközöket a város településfejlesztési koncepciójának megalkotása előzte meg. A koncepció fontos megállapítása volt, hogy új munkahelyek teremtése érdekében vállalkozóbarát környezetet kell létrehozni, például előkészítendő, vállalkozási célra igénybe vehető telkek létrehozásával. A mezőgazdasági termelés kiegészítéseként, feldolgozó, tárolási, kereskedelmi és bemutató létesítményeket kell létrehozni. Az idegenforgalom élénkítése érdekében sport, szabadidős és kulturális fejlesztéseket kell végrehajtani, a vendégforgalom fogadására vendéglátási, szállásférőhely intézményeket kell létrehozni.

Kapcsolódás az ITS céljaihoz:

A Jánoshalma ITS-ében megfogalmazott tematikus célok – a fentieket figyelembe véve – összhangban vannak a településrendezési tervben, illetve a koncepcióban megfogalmazott megállapításokkal, hiszen mindegyik dokumentum kiemeli a gazdaságfejlesztést és a munkahelyteremtést, a vállalkozások számára vonzó környezet kialakítását.

Településrendezési terv

A településrendezési eszközök a településen három fő fejlesztési irányt határoztak meg. Ezek a mezőgazdaság, az ipar és az idegenforgalom. A településszerkezeti terv az alábbi fejlesztési feladatokat definiálta:

- Közlekedési fejlesztések közül a térség és a város szempontjából is a legfontosabb, meghatározóbb az M9 autópálya nyomvonalának, területének kijelölése. Az autópálya a város területén, a belterülettől északra fog haladni. Első ütemben az autópálya a Kalocsai és a Halasi út között fog megépülni. Az autópályának a város területén a Kalocsai és a Halasi utakkal lenne csomópontja. A Településszerkezeti terven szerepel még, egy, a belterületet nyugatra elkerülő út is, mely a Kalocsai utat és a Mélykúti utat kapcsolná össze.
- Településszerkezeti terv a belterület bővítését jelölte ki, tulajdonképpen minden lehetséges irányban.
- Ipari, gazdasági területi fejlesztési részeket jelölt ki a terv a fő, országos utakhoz kapcsolódóan, illetve a vasút mentén is, meglévő gazdasági területekhez igazodóan. A Kalocsai út mellett kisebb gazdasági terület javasolt, a Baja felé vezető út déli oldalán már egy nagyobb üzemi terület található. A Halasi út és a vasúti nyomvonal között szintén jelentősebb gazdasági területek vannak. Az út déli oldalán jelölt ki a terv bővítési területet, sőt távlati, úgynevezett tartalékterületet is rögzített a településrendezési terv. A Mélykúti út keleti oldalán két kisebb gazdasági létesítmény között javasol a terv további ipari hasznosítást.

Kapcsolódás az ITS céljaihoz:

Ahogy az korábban a megalapozó vizsgálatban is rögzítésre került, Jánoshalma hosszabb távú fejlődése csak a gazdasági, társadalmi és infrastrukturális fejlesztések együttes és összehangolt megvalósítása esetében garantálható. Ennek egyik lényegi eleme a város gyorsforgalmi megközelíthetőségének biztosítása, ami azonban az M9 várost is érintő szakaszának építését érintő időbeli csúszással és bizonytalansággal jelenleg nem tűnik rövid

távon elérhetőnek. A gazdasági fejlődés ugyanakkor a tőkeerős gazdasági szervezetek városi megtelepedésével nyerne igazán stabil alapot, melynek egyik alapfeltétele így bizonytalan lábakon áll. Az ITS infrastrukturális fejlesztéseket szorgalmazó célja ugyanakkor szintén fókuszál a város számára nélkülözhetetlen közlekedési fejlesztések megvalósítására.

Az ipari gazdasági területek kijelölése és az alapszintű feltételek kialakítása megtörtént, így jelenleg az ITS-ben rögzített célok reálisan jelölik meg a helyi szintű gazdaságfejlesztést és a foglalkoztatás bővítését – kapcsolódva a szerkezeti terv céljaihoz.

4.2.1.6. ILLESZKEDÉS AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDASÁGI PROGRAMJÁHOZ

A dokumentum a 2020-2024-es időszakra fogalmazza meg a város kiemelt gazdasági célkitűzéseit, prioritásait, melyek közül kiemelendő a helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése, a gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés, a fenntartható települési közlekedésfejlesztés, valamint az energiahatékonyság és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése. Mindezek mellett kiemelt prioritásként kezeli a program a szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítését, fejlesztését, valamint a turizmus, helyi közösségi programok megvalósítását.

Mindezek a fejlesztési prioritások egyértelmű kapcsolódást mutatnak az ITS átfogó céljaival, valamint a jelen dokumentumban nevesített tematikus, gazdaság- és városfejlesztési célkitűzésekkel.

4.2.1.7. A TELEPÜLÉSI KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMMAL VALÓ ÖSSZHANG

A település környezetvédelmi programja megfogalmazza terület- és településfejlesztés illetve a környezetvédelem összehangolásának alapelveit

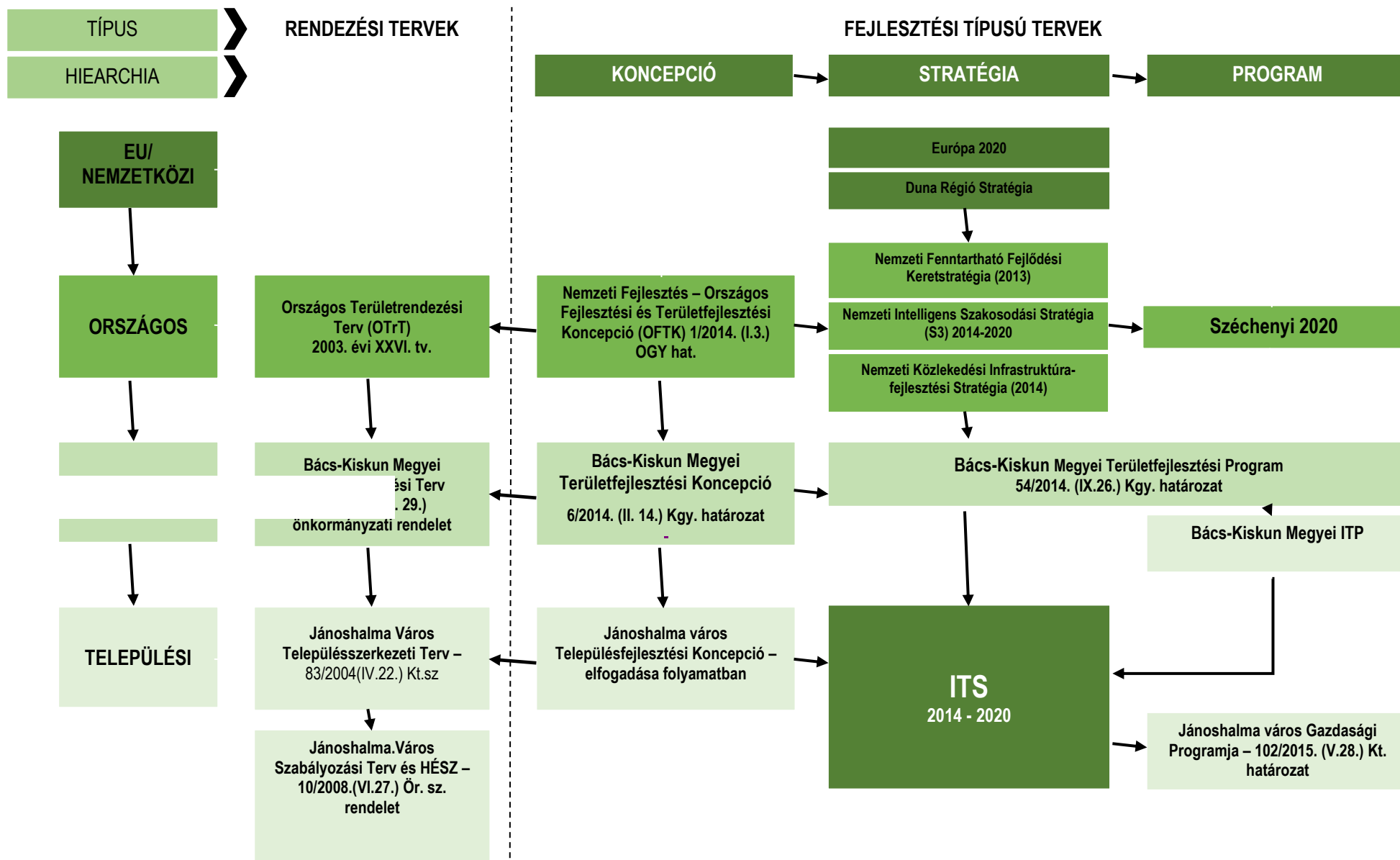
Az alapelvek, melyeket az ITS tervezése és céljainak megvalósítása során is figyelembe kell venni:

- A környezetvédelmi szempontoknak a terület- és településfejlesztési tervek (konceptiók, programok) készítésének minden fázisába integrálódnia kell.
- A terület- és településfejlesztésnek közvetlen környezetvédelmi céljai is vannak, azaz a terület- és településfejlesztési tervek céljai között környezetvédelmi céloknak is meg kell jelenniük.
- A környezetvédelemnek feltételeket kell szabnia a terület- és településfejlesztés számára, a terület- és településfejlesztésnek pedig ezeket a feltételeket be kell építenie a különböző szintű terveibe.
- A környezetvédelemnek meg kell határoznia, hogy mit tekint értéknek, valamint, hogy az új érték kialakításánál mi lehet értékképző környezetvédelmi szempontból.
- A terület- és településfejlesztésnek ezeket a szempontokat fel kell tudni használnia.
- A terület- és településfejlesztés során az ország által vállalt nemzetközi környezetvédelmi (természetvédelmi) kötelezettségeket figyelembe kell venni.

A program az egyes szakterületek (levegőtisztaság-védelem, vízminőség- védelem) vonatkozásában célállapotokat definiál, amelyek legalapvetőbb és az ITS, valamint a kapcsolódó fejlesztések kidolgozása során is figyelembe veendő tartalmi elemeit az alábbiakban kiemeljük:

- A levegőminőséggel kapcsolatos cél a jó levegőminőségi állapot fenntartása, esetleg további javítása.

- Vízminőség: legfontosabb cél a lakosság egészséges ivóvízzel történő ellátása.
- A termőföld a település fontos természeti erőforrása, így termőképességének megőrzése kiemelkedő jelentőségű.
- A természetvédelem célja az országos és helyi védelemre érdemes természeti értékek feltárása, megőrzése és bemutatása, valamint a természeti folyamatok zavartalan működésének biztosítása.
- A települési és épített környezet védelmének célja egy kedvező környezeti állapotjellemzőkkel rendelkező, kevés környezeti stressz hatást eredményező települési környezet kialakítása és fenntartása, amely a település lakosainak kellemes életfeltételeket biztosít, turisztikai szempontból pedig jelentős vonzerővel bír.
- A keletkezett hulladék elhelyezését és ártalmatlanítását úgy kell megoldani, hogy ne veszélyeztesse a környezeti elemek (talaj, felszíni és felszín alatti vizek, élővilág stb.) minőségét, s a táj esztétikai adottságait se befolyásolja negatívan.
- A lakosság egészségének védelme érdekében a környezeti zajokat, rezgéseket és sugárzást elfogadható szinten kell tartani.
- A lakosság és a környezet biztonságát garantáló termelés, valamint a biztonságos termelés feltételeinek biztosítása.
- A lakosság környezeti tudatának fejlesztése, környezettudatos gondolkodás kialakítása, elősegítése.

5.2. Belső összefüggések

5.2.1. A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata

Jelen fejezet célja, hogy bemutassa, hogy a stratégiában meghatározott célok teljesülése hogyan és milyen mértékben segíti elő a helyzetfeltáró fejezetekben meghatározott városi és városrészi problémák mérséklődését, illetve hogy a célok milyen mértékben építenek a különböző területi szinteken definiált adottságokra. Az alábbi táblázatokban összefoglalva azonosítottuk a tematikus és területi célok, valamint a problémák és adottságok közötti összefüggéseket, erősségét egy 0-3 skálán, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, míg a „3” érték az erős kapcsolódást jelöli.

A fejezet alapjául a megalapozó vizsgálat 3.2. fejezete szolgál.

16. táblázat A városi szintű középtávú tematikus célok és problémák kapcsolatai

Városi szintű problémák	Városi szintű középtávú tematikus célok				
	T1: A települési infrastruktúra átfogó fejlesztése, a helyi lakosság életminőségének javítása Jánoshalmán	T2: Jánoshalma város humán alapszolgáltatásokhoz kapcsolódó infrastruktúrájának fenntartható fejlesztése	T3: Helyi erőforrásokra épített közösségépítés Jánoshalmán	T4: Komplex gazdaságfejlesztés a helyi munkaerőpiac dinamizálása érdekében	A kapcsolódások összesített erőssége
Csökkenő népesség	1	1	1	3	6
Munkanélküliség	1	1	3	3	8
Természetes fogyás és elvándorlás	2	1	3	2	8
Az oktatási intézmények csökkenő kapacitás kihasználtsága	1	3	1	2	7
Alacsony hozzájárulás a működő vállalkozások létszámához	3	0	0	3	6
Nagyobb beszállítói hálózatok, klastterek nem alakultak ki	2	0	0	3	5

K+F+I szektor Jánoshalmán nem meghatározó	2	0	0	3	5
Hiányzó regionális kerékpárút hálózat, gyenge turisztikai kapcsolatok	3	0	0	3	6
A házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés a városban még nem megoldott	3	0	0	1	4
A szennyvíz gyűjtése szikkasztó gödrökben, legtöbb esetben szigetelés nélküli tárolókban történik, ezzel további környezetszennyezé st okozva.	3	0	0	1	4
A kapcsolódások összesített erőssége	21	6	8	24	

Ahogy a fenti összefoglaló-értékelő táblából látszik, a városi szintű problémák mérséklése szempontjából a város legfontosabb célkitűzése a „Komplex gazdaságfejlesztés a helyi munkaerőpiac dinamizálása érdekében”. A települési problémákat közel hasonló mértékben csökkentheti „A települési infrastruktúra átfogó fejlesztése, a helyi lakosság életminőségének javítása Jánoshalmán” célkitűzés teljesülése. Bár az értékelő táblázat adatai szerint a „Helyi erőforrásokra épített közösségépítés Jánoshalmán” tematikus cél a város problémáinak kezelése tekintetében korlátozottabb szerepű, valójában e tematikus cél a település közép és hosszú távú jövőjének alakulása szempontjából komoly jelentőséggel bír. Hasonló mondható el a „Jánoshalma város humán alapszolgáltatásokhoz kapcsolódó infrastruktúrájának fenntartható fejlesztése” cél vonatkozásában is, mely a lehetséges és szükséges fejlesztések egy szűkebb szegmensével áll kapcsolatban. A problémák között jelentősebb hangsúly van a tábla eredményei alapján a demográfiai és gazdasági-foglalkoztatási jellegű problémákon.

17. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és adottságok kapcsolatai

Városi szintű adottságok	Városi szintű középtávú tematikus célok				
	T1: A települési infrastruktúra átfogó fejlesztése, a helyi lakosság életminőségének javítása Jánoshalmán	T2: Jánoshalma város humán alapszolgáltatásokhoz kapcsolódó infrastruktúrájának	T3: Helyi erőforrásokra épített közösségépítés Jánoshalmán	T4: Komplex gazdaságfejlesztés a helyi munkaerőpiac dinamizálása érdekében	A kapcsolódások összesített erőssége
Kulturális sokszínűség	0	2	3	0	5
Az üzleti környezetet érintő komoly infrastrukturális fejlesztések	1	0	0	3	4
Jánoshalmán és környékén komoly tradíciói vannak a szőlészetnek, kertészetnek	1	0	2	3	6
A magas hozzáadott értékű tevékenységet folytató cégek megtelepedése	2	1	0	3	6
Magas kerékpáros arány a városban	3	0	0	0	3
A külső vasúti kapcsolatok kedvezőek	1	0	0	2	3
Jó külső közúti megközelíthetőség komoly átmenő forgalom nélkül	1	0	0	1	2
Jánoshalma város vezetékes ivóvízzel és vezetékes gázzal teljesen ellátott	3	0	0	1	4
Jánoshalma Város szennyvízcsatornázása és szennyvíztisztítása projekt keretében sor kerül a meglévő csatornahálózat	3	0	0	1	4

részleges rekonstrukciójára					
Jánoshalma és környezetében a mennyiségi szempontból jó állapotú víztestek területi aránya magasabb, mint a bizonytalan állapotúaké	2	0	0	1	3
A kapcsolódások összesített erőssége	17	3	5	15	

Az értékelő táblázatból látható, hogy város által megfogalmazott két célkitűzés tekintetében közel azonos mértékben épít adottságaira, ezek közül „A települési infrastruktúra átfogó fejlesztése, a helyi lakosság életminőségének javítása Jánoshalmán” célkitűzés alapoz leginkább a meglévő és előzetesen azonosított települési erőforrásokra. A „Komplex gazdaságfejlesztés a helyi munkaerőpiac dinamizálása érdekében” célkitűzés esetében közel azonos kapcsolatot sikerült azonosítani. A „Helyi erőforrásokra épített közösségépítés Jánoshalmán” és a „Jánoshalma város humán alapszolgáltatásokhoz kapcsolódó infrastruktúrájának fenntartható fejlesztése” célok teljesüléséhez az adottságok csak kisebb részére és mérsékelt hangsúllyal építhet a település; ezen célok a korábbi táblázat alapján is szerényebb súlyt kaptak.

Az adottságok és a célok viszonyában kiemelkednek a gazdasági beruházásokat lehetővé tevő adottságok, amelyek további fejlesztése és minél szélesebb körű funkciókkal történő hasznosítása az egész város fejlődése szempontjából meghatározó lehet.

18. táblázat: A városrészi szintű területi célok és problémák kapcsolatai

Belváros				
Városrészi szintű problémák	V1: A Belváros városközpont funkciójának erősítése a környezeti fenntarthatóság szempontrendszerének figyelembe vételével	V2: A helyi társadalom belső kohéziójának erősítése	V4: A városi szintű szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása	A kapcsolódások összesített erőssége
Időszakos parkolási nehézségek a városközpont intézményeinél	3	0	1	4
A Béke téren található, kisvárosi léptékben igen nagy kiterjedésű	3	1	1	5

park, kiépítésében és minőségében nem támogatja kellően a pihenési, közösségi és rekreációs funkciókat				
A kapcsolódások összesített erőssége	6	1	2	

Egyéb területek				
Városrészi szintű problémák	V3: A helyi gazdaság dinamizálása barnamezős területek rehabilitációjával az Egyéb területek városrészben	V2: A helyi társadalom belső kohéziójának erősítése	V4: A városi szintű szolgáltatások infrastruktúrális feltételeinek javítása	A kapcsolódások összesített erőssége
Az utak kiépítettsége, állapota javításra szorul, főleg a város külterületén	2	0	1	3
A belvárosi forgalmasabb közúti csomópontok és a vasúti átjárók biztonsága javítandó	1	0	0	1
Hiányos a kerékpáros úthálózat (csak az 5412. j. út külső szakaszain, a Bajai út és a Kisszállási út rövid szakaszán készült el a kerékpárút)	1	0	1	1
Az intenzív szántóföldi műveléssel hasznosított területeken felületi jellegű mezőgazdasági eredetű szennyezéssel lehet időnként számolni	1	0	0	1

az agrokemikáliák kimosódásából				
Belterületi/belterület környéki rendezetlen területű, ill. környezetű záportározók	0	0	2	2
A funkcionálisan is kialakított zöldterület hiányzik a lakosság megfelelő színvonalú ellátásából	1	2	2	5
A kapcsolódások összesített erőssége	6	2	6	

A Belvárost érintő városrészi szintű területi célok és az előzetes azonosított problémák közötti kapcsolatot összefoglaló-értékelő táblából látható, hogy e városrész problémáinak mérséklése szempontjából a legfontosabb célkitűzés a „A Belváros városközpont funkciójának erősítése a környezeti fenntarthatóság szempontrendszerének figyelembe vételével”. A településrészi problémákat szerényebb mértékben, közel azonos módon csökkentheti „A helyi társadalom belső kohéziójának erősítése”, valamint „A városi szintű szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása” célkitűzés teljesülése. A felvetett problémákra a célkitűzések együttes ráhatása közel azonosnak tekinthető az előzetes feltételezések szerint.

Az Egyéb területek városrész esetében a városrészi szintű területi célok és az előzetes azonosított problémák közötti kapcsolat egyformán erősnek mutatkozik „A helyi gazdaság dinamizálása barnamezős területek rehabilitációjával az Egyéb területek városrészben” és „A városi szintű szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása” célkitűzések esetében. Szerényebb szintű kapcsolódás érzékelhető a „A helyi társadalom belső kohéziójának erősítése” cél és a megjelölt problémák között.

19. táblázat: A városrészi szintű területi célok és adottságok kapcsolatai

Belváros				
Városrészi szintű adottságok	V1: A Belváros városközpont funkciójának erősítése a környezeti fenntarthatóság szempontrendszerének figyelembe vételével	V2: A helyi társadalom belső kohéziójának erősítése	V4: A városi szintű szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása	A kapcsolódások összesített erőssége
Erős térségi agrár szakképzési központ	2	2	2	6

Megújult, forgalomcsillapított városközpont és főtér	3	0	3	6
Az épített érték (műemléki római kat. templom) és a városi kultúrtörténeti (volt piactér)/településképi és dendrológiai értékű park (műemléki környezet)	3	2	3	8
A kapcsolódások összesített erőssége	8	4	8	

Egyéb területek				
Városrészi szintű adottságok	V3: A helyi gazdaság dinamizálása barnamezős területek rehabilitációjával az Egyéb területek városrészben	V2: A helyi társadalom belső kohéziójának erősítése	V4: A városi szintű szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása	A kapcsolódások összesített erőssége
Térségi járóbeteg ellátás magas színvonala biztosított a városban	0	2	2	4
Jánoshalma állomás állapota megfelelő	2	0	1	3
Új, korszerű buszvégállomás	2	0	2	4
Ipari terület fejlesztése – rekultivált barnamezős terület	3	0	1	4
Római katolikus temető és benne a Kálvária stációi, valamint a kápolna	0	3	0	3
Intenzíven fásodott értékes zöldfelület	0	2	0	2
„Szajna part”, a városi pihenőhelyként is	0	0	2	2

hasznosítható, zápor tározásra alkalmas természet közeli állapotú terület				
A rekreációs hasznosítású vízfelület és a szomszédos záportározó használati funkcióknak és az értékvédelemnek megfelelő környezetrendezése	0	0	2	2
A zsidótemető kultúrtörténeti/kegyeleti és zöldfelületi érték	0	2	0	2
A kapcsolódások összesített erőssége	7	9	10	

Az értékelő táblázatból látható, hogy a Belváros városrészhez megfogalmazott két célkitűzés azonos mértékben épít a településrész adottságaira („A Belváros városközpont funkciójának erősítése a környezeti fenntarthatóság szempontrendszerének figyelembe vételével” és „A városi szintű szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása,„). „A helyi társadalom belső kohéziójának erősítése” célkitűzés esetében ez a fajta kapcsolódás szerényebbnek mondható. A megjelölt adottságok közül „Az épített érték (műemléki római kat. templom) és a városi kultúrtörténeti (volt piactér)/településképi és dendrológiai értékű park (műemléki környezet)” adottságra építhetnek legjobban a célkitűzések.

Az Egyéb területek városrész esetében az látszik, hogy mindhárom célkitűzés jelentős mértékben épít a településrész adottságaira. Ez legszembetűnőbb módon a „A városi szintű szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása” és „A helyi társadalom belső kohéziójának erősítése” célok esetében látszik, de „A helyi gazdaság dinamizálása barnamezős területek rehabilitációjával az Egyéb területek városrészben” célkitűzés megvalósulása is komolyan építhet néhány meglévő adottságra. Az egyes adottságok közül a „Térségi járóbeteg ellátás magas színvonalú biztosított a városban”, az „Új, korszerű buszvégállomás” és az „Ipari terület fejlesztése – rekultivált barnamezős terület” adottságok játszhatnak jelentősebb szerepet a célok megvalósulásában.

5.2.2. A célok logikai összefüggései

Jelen fejezetben a stratégiában meghatározott városi és városrészi célok között azonosítható összefüggéseit mutatjuk be. Az alábbi összesítő táblában azt vizsgáljuk, hogy az egyes területi/városrészi célok teljesülése milyen mértékben segíti elő települési léptékű célok megvalósulását. Az alábbi táblázatban a tematikus és területi célok közötti összefüggések erősségét egy 0-3 skálán azonosítottuk, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, míg a „3” érték az erős kapcsolódást jelöli.

Az alábbi, a különböző célok logikai összefüggéseit összesítő ábra alapján a következő főbb megállapításokat tehetjük:

- A Belvárosban meghatározott fejlesztési célok összességében azonos mértékben járulnak hozzá a város előzetesen meghatározott fejlődéséhez, mint az Egyéb területek céljai.
- „A települési infrastruktúra átfogó fejlesztése, a helyi lakosság életminőségének javítása Jánoshalmán” és a „Helyi erőforrásokra épített közösségépítés Jánoshalmán,” tematikus célok teljesüléséhez a belvárosi területi célok némileg erősebben járulnak hozzá, mint az Egyéb területek városrész esetében kitűzött célok. Ugyanakkor a „Komplex gazdaságfejlesztés a helyi munkaerőpiac dinamizálása érdekében” tematikus cél teljesüléséhez a belvárosi területi célok hozzájárulása szerényebb, ez esetben a valódi hangsúly a másik, tényleges gazdasági területeket is tartalmazó városrészen van.
- A „Jánoshalma város humán alapszolgáltatásokhoz kapcsolódó infrastruktúrájának fenntartható fejlesztése” tematikus cél eléréséhez az előzetes feltételezések szerint a két városrész területi céljainak hozzájárulása azonos mértékű.

Mivel a „Helyi erőforrásokra épített közösségépítés Jánoshalmán” települési szintű tematikus célt közvetett vagy közvetlen módon valamennyi városrészi cél támogatja, így táblázatunkban ez a cél jelenik meg a legerősebb súllyal. Ugyanakkor elmondható, hogy valamennyi tematikus cél azonos, vagy közel azonos súllyal jelenik meg a városrészi célok tükrében.

20. táblázat: A települési célok logikai összefüggései

Városrészi célok	Városi szintű középtávú tematikus célok				
	T1: A települési infrastruktúra átfogó fejlesztése, a helyi lakosság életminőségének javítása Jánoshalmán	T2: Jánoshalma város humán alapszolgáltatásokhoz kapcsolódó infrastruktúrájának fenntartható fejlesztése	T3: Helyi erőforrásokra épített közösségépítés Jánoshalmán	T4: Komplex gazdaságfejlesztés a helyi munkaerőpiac dinamizálása érdekében	A kapcsolódások összesített erőssége
Belváros városrész					
V1: A Belváros városközpont funkciójának erősítése a környezeti fenntarthatóság szempontrendszerének figyelembe vételével	3	1	2	1	7
V2: A helyi társadalom kohéziójának erősítése	2	1	3	1	7

V4: A városi szintű szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása	1	3	1	1	6
A kapcsolódások összesített erőssége	6	5	6	3	20
Egyéb területek városrész					
V3: A helyi gazdaság dinamizálása barnamezős területek rehabilitációjával az Egyéb területek városrészben	1	1	1	3	6
V2: A helyi társadalom belső kohéziójának erősítése	2	1	3	1	7
V4: A városi szintű szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása	1	3	1	2	7
A kapcsolódások összesített erőssége	4	5	5	6	20
Kapcsolódások erőssége mindösszesen	10	10	11	9	

5.2.3. A stratégia megvalósíthatósága

A stratégia megvalósíthatósága számos külső és belső tényezőtől függ; ezek egy részét az önkormányzat közvetlenül biztosíthatja, más részére jelentős befolyása van, míg a tényezők jelentős része az önkormányzat tevékenységétől részben vagy egészben független adottságként jelentkezik. A legtöbb ilyen tényezővel kapcsolatban kockázatokat is azonosíthatunk, ezeket lásd részletesen a 7. „A stratégia megvalósításának főbb kockázatai” fejezetben. A megvalósítást befolyásoló legfontosabb tényezők:

- Partnerségi viszonyok: a megvalósítás alapfeltétele, hogy a város az összes érdekelt fél támogatását élvezze, és mind saját polgáraival, mind pedig járási, megyei és központi kormányzati partnereivel kölcsönös előnyökön nyugvó, a problémák megoldására koncentráló, kreatív párbeszédet folytasson. A partnerség kiépítése már a tervezés során megkezdődik, és a végrehajtás során a különböző ágazati partnerek

bevonásával teljesebbé válik. A partnerségi kérdéseket a 8.2 „Az ITS megvalósításának szervezeti keretei” című fejezet fejti ki.

- Felelős vezetés: a stratégia megvalósításához – tekintettel a döntéshozói és operatív feladatok számosságára – felelős és aktív városvezetésre, és jól képzett, tájékozott operatív munkatársakra van szükség. A megfelelő szervezet és személyi állomány a biztosítéka annak, hogy a szükséges döntések megfelelő időben és megfelelő tartalommal megszülessenek, és a döntések alapján az operatív végrehajtó szervezet világos hatáskörökkel dolgozzon a megvalósításon. A vezetés és irányítás feladatait részletesen a 8.2 „Az ITS megvalósításának szervezeti keretei” tárgyalja.
- Nyomonkövetés, rugalmas tervezés: a változó társadalmi-gazdasági körülményekhez történő alkalmazkodás követelménye szükségessé teszi, hogy a stratégia elfogadása után is lehetséges rugalmasan tudjon alkalmazkodni a lehetőségekhez, külső adottságokhoz. Ehhez monitoring és kontrolling rendszer működtetése szükséges, amely lehetővé teszi a megvalósulás nyomon követését, az akadályozó tényezők azonosítását és megfelelő intézkedések meghozatalát. A monitoring és kontrolling témakörét a 8.5 „Monitoring rendszer kialakítása” című fejezet tartalmazza.
- Pénzügyi tervezés, pénzügyi források: a megvalósítás alapvető feltétele a pénzügyi források megfelelő időben történő rendelkezésre állása. Míg az előkészítés feladatai során ezek elsősorban önkormányzati források, addig a megvalósítás – tekintettel a szűkös belső anyagi lehetőségekre – elsősorban külső forrásokra támaszkodhat. A források biztosításának körülményeit, ütemezését és azok nagyságrendjét a 4.5 „A fejlesztések ütemezése”, valamint a 4.6 „A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve” című fejezet tartalmazza.

5.2.4. A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

Jelen fejezetben a stratégiában meghatározott prioritást élvező fejlesztések között azonosítható logikai összefüggéseit mutatjuk be. Az alábbi összesítő táblában azt vizsgáljuk, hogy az egyes beavatkozások milyen mértékben kapcsolódnak más beavatkozásokhoz, mennyiben segítik, vagy éppen rontják azok eredményességét. Az alábbi táblázatban a beavatkozások közötti összefüggések erősségét egy -2 – 0 - +2 skálán azonosítottuk, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, a -2 az erős negatív hatást, míg a „+2” érték az erős pozitív kapcsolódást jelöli.

Az alábbi, a beavatkozások logikai összefüggéseit összesítő ábra alapján a következő főbb megállapításokat tehetjük:

- Jánoshalma esetében egymás hatását, eredményességét rontó tevékenységeket nem azonosítottunk. A fejlesztések többnyire enyhe pozitív hatással vannak egymásra, illetve az esetek jelentős részében a kapcsolódás hiányát jeleztük. Erős pozitív hatás a tevékenységek viszonylag kisebb részénél került azonosításra.
- Alapvető kapcsolódások érzékelhetők az azonos célú és jellegű fejlesztések között, mint például:
 - o energetikai célú és tartalmú fejlesztések, többnyire épületek felújításához kapcsolódó beruházások (járési hivatal, volt gimnázium épület, stb.)
 - o közterületi jellegű fejlesztések (pl. központi park rehabilitációja, elkerülő utak, kerékpárutak fejlesztése, ipari területek megközelíthetőségét segítő fejlesztések)
 - o gazdaságfejlesztést célzó tevékenységek (térségfejlesztési klaszter, ipari terület rendezése, megközelíthetőségének javítása, agrárlogisztikai fejlesztés, turisztikai célú beruházások, stb.)

- városi szolgáltatásokhoz kapcsolódó tevékenységek (járési hivatal, városi sportcsarnok, tűzoltóság, egyházi intézmények és infrastruktúrák, óvoda és iskola épületek felújítása, Pelikán Közhasznú Kft. telephelyeinek és Városgazda Kft. telephelyeinek fejlesztése, stb.)
- Egyes központi fejlesztési tevékenységekhez számos egyéb tevékenység kapcsolódik szorosan:
 - a térségfejlesztési klaszter kialakításához valamennyi gazdaságfejlesztési témájú fejlesztés
 - a központi park rehabilitációjához a legtöbb közterületi infrastruktúra, valamint ingatlant érintő fejlesztés kapcsolódik
- A humán, közösségfejlesztést tartalmazó tevékenységek szorosan kapcsolódnak egyrészt a különböző, lebonyolításukra alkalmasnak ítélt intézmények fejlesztéséhez (iskolák, sportlétesítmény, szociális intézmények), valamint az ugyancsak e tevékenységek színteréül szolgáló közterületekhez.

Fontos kiemelni, hogy a fenti elemzés és az alábbi táblázatos bemutató előzetes, szubjektív értékítéleteken alapul.

21. táblázat: A beavatkozások logikai összefüggései

Beavatkozások		Akcióterületi beavatkozások										Kulcs- projektek	Hálózatos projektek										Egyéb projekt							Össz.
		Járási Hivatal épületének felújítása	Központi park rehabilitációja	Járás	Helyi közösségi programok megvalósítása	Testvértelepülések közötti ifjúsági kapcsolatok	Infrastruktúra fejlesztés (ifjúsági iroda)	Helyi közösségi programok megvalósítása	Helyi közösségi programok megvalósítása Lajtha László Kft.	Járás települések közötti kerékpárút tervezése	Hulladék, gally és törmelék lerakó rekultivációja	Városgazda Kft telephely korszerűsítése	Pelikán Közhassznú Nonprofit Kft feladat ellátási helyeinek felújítása	Radnóti utcai központi óvoda felújítása	Új parkolók kialakítása Jánosalmám	Baptista Imaház felújítása	Volt Gimnázium épületének felújítása	Jánosalmi szociális bérlet hálózat kiépítése	Térségfejlesztési klaszter kialakítása	Ipari terület területrendezés	Agrár-logisztikai központ beruházása	Történelmi környezetbe ágyazott turisztikai beruházás	Horgászto környezetének rehabilitációja	Kélesi utcai tó rehabilitációja	Elkerülő út kialakítása	Tűzoltóság épületének felújítása, energetikai korszerűsítése	Központi park rehabilitációja	Járási Hivatal épületének felújítása		
Akcióter. beavatk.	Járási Hivatal épületének felújítása			1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	1	1	0	14
	Központi park rehabilitációja	1			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	19

Kulcs-projektek	Tűzoltóság épületének felújítása, energetikai korszerűsítése	1	0		0	0	0	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	9
	Elkerülő út kialakítása	0	1	0		1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	6
	Kélesi utcai tó rehabilitációja	0	1	0	1		1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	6
	Horgászto környezetének rehabilitációja	0	1	0	1	1		0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	6
	Történelmi környezetbe ágyazott turisztikai beruházás	1	1	0	0	0	0		1	1	2	0	1	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	9
	Agrár-logisztikai központ beruházása	0	0	1	0	0	0	1		1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
	Ipari területrendezés	0	0	0	1	0	0	0	1		2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Kulcs-projektek	Térségfejlesztési klaszter kialakítása	0	0	0	1	0	0	2	2	2		0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	9

Hálózatos projektek	Jánoshalmi szociális bérlet hálózati kiépítése	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	9
	Volt Gimnázium épületének felújítása	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	11
	Baptista Imaház felújítása	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	12
	Új parkolók kialakítása Jánoshalmán	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
	Pelikán Közhatalú Nonprofit Kft feladat ellátási helyeinek felújítása	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	13
	Városgazda Kft telephely korszerűsítése	1	1	0	1	1	1	0	0	0	2	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	0	0	0	0	0	13
Egyéb projektek	Hulladék, gally és törmelék lerakó rekultivációja	0	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	7

Járás települések közötti kerékpárút tervezése	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	2
Helyi közösségi programok megvalósítása Lajtha László Kft.	0	1	0	0	1	1	1	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0		1	1	1	1	1	1	12
Helyi közösségi programok megvalósítása	0	1	0	0	1	1	1	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	1		1	1	1	1	1	12
Infrastruktúra fejlesztés (ifjúsági iroda)	0	1	0	0	1	1	1	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	1	1		1	1	1	1	12
testvértelepülések közötti ifjúsági kapcsolatok	0	1	0	0	1	1	1	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	1	1	1		1	1	1	12
Ifjúság és erkölcs cselekvési terv	0	1	0	0	1	1	1	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	1	1	1	1		1	1	12
Helyi közösségi programok megvalósítása	0	1	0	0	1	1	1	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1		1	12
A kapcsolódások összesített erőssége	9	15	1	9	11	11	11	5	5	9	3	13	11	11	13	6	8	6	8	11	11	11	11	11	11	11		

6. A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

A 2013-ban lezárult fejlesztési időszakról eltérően 2014-2020 között számos olyan új elem jelent meg, melyek a városok fejlesztési programjainak megvalósítását egyértelműen befolyásolják. Az indikátorok határozottabb számon kérhetősége, a forrásfelhasználás tematikus koncentrációja egyértelműen a kockázatelemzés és kockázatkezelés jelentőségét növelik. A következő fejezetben fel kívánjuk mérni az alábbi tényezőkkel fakadó, az eddig beazonosított, illetve a jövőben projektgenerálás keretében beazonosítani tervezett fejlesztési projektek megvalósítását, továbbá a jelen városfejlesztési stratégia és az ebben rögzített indikátorok teljesülését veszélyeztető kockázatokat.

A kockázatok elemzését a fontosabb kockázati csoportok beazonosításával kezdjük, majd téma specifikus módon – immár a kockázat kezelési stratégia keretében – javaslatokat fogalmazunk meg az egyes kockázati elemek kezelésére.

A különböző kockázati tényezőket tematikus csoportokba rendezve Jánoshalma integrált településfejlesztési stratégiájának megvalósítása kapcsán az alábbi kockázati faktorokat azonosíthatjuk be:

- Pénzügyi-gazdasági kockázati tényezők: az elégtelen finanszírozásból, a bizonytalan makrogazdasági tényezőkkel adódó kockázati elemek, az egyes támogatási konstrukciók specifikus jellemzői, továbbá a saját forrás előteremtésének kockázata említendő meg. Kockázati tényezőként jelenik meg az utófinanszírozás következményeként a cash-flow biztosításának kérdése is.
- Jogi-jogszabályi és intézményi keretből adódó kockázati tényezők: kapcsolódó jogszabályi környezet, de ugyanígy egyértelműen kiemelendő itt a közbeszerzési törvény, mint kockázati tényező, valamint a szűk intézményi kapacitásból adódó problémák (megfelelően képzett humán erőforrás rendelkezésre állása stb.)
- Műszaki kockázatok: itt említendő meg az egyes projektek megvalósítása során felmerülő specifikus kockázati elemek, mint például az építési szabványok, vagy a magyartól eltérő nemzetközi technológiai szabványok kérdése, de relevánsnak tekinthető a kivitelezés ütemezése és az esetleges időbeli csúszásokból eredeztethető kockázati elemek.
- Társadalmi szempont (lakossági ellenállás, közvélemény stb.): a stratégia megvalósítása kapcsán további kockázati tényező a társadalmi hasznosság megfelelő kommunikációjának elmaradása, az esetleges érintett érdekcsoportok ellenállása a tervezett beruházás kapcsán.

A kockázatok felmérését követően egy rövid kockázatkezelési stratégia elkészítése javasolt, mely a jellemző kockázati tényezőkhez egy valószínűségi mutatót (magas; közepes; alacsony), valamint egy hatás mutatót (jelentős; közepes; alacsony) rendel. Az egyes felsorolt kockázati tényezőkhez röviden felvázolásra kerül a kezelés módja, nevesítésre kerülnek a szükséges beavatkozások is. Mindezek mellett rögzítésre kerül, hogy az adott kockázati tényező mely tematikus célra, illetve városrészi szintű célra lehet negatív hatással.

22. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

	Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja	Érintett tematikus/ városrészi cél
1.	A jogszabályi környezet kedvezőtlen irányba változása	magas	jelentős	Az jogszabályi változások folyamatos figyelemmel kísérése Rugalmas, gyors reagálás a megváltozó jogszabályi körülményekhez, a helyi szabályozás rugalmas módosítása	T1-T4., illetve V1-V4.
2.	Közbeszerzési eljárásokból adódó kockázatok (időbeli elhúzódások)	magas	jelentős	Az eljárásrend szigorú betartása minden érintett részéről A közbeszerzési dokumentumok megfelelő szakmai előkészítettségének biztosítása	T1-T4., illetve V1-V4.
3.	Hatósági dokumentumok hiánya, késése	közepes	közepes	A hatsági dokumentumok ügyintézési időkereteinek figyelembe vétele az ütemezés tervezésénél Esetleges késésre, csúszásra előre felkészülés már az előkészítés során	T1-T4., illetve V1-V4.
4.	Saját forrás előteremtésének kockázata	alacsony	jelentős	Alternatív forráslehetőségek felkutatása (banki hitel stb.)	T1-T4., illetve V1-V4.
5.	Hazai illetve Európai Uniósi fejlesztési források elmaradása	közepes	jelentős	A forrás lehívás késedelmére való felkészülés	T1-T4., illetve V1-V4.

6.	Cash-flow akadozása, a folyamatos finanszírozás problémái	alacsony	jelentős	Pénzügyi terv készítése a kiemelt mérföldkövek beazonosításával	T1-T4., illetve V1-V4.
7.	A programozási időszak során változik a szakpolitikai prioritás rendszer és a hatékonyabb forrás abszorpciót biztosító programok irányába áramlik a forrás.	alacsony	jelentős	A helyi döntéshozóknak, Jánoshalma képviselőinek közösen kell fellépniük érdekeik képviselete érdekében, specifikus szempontjaik érvényesítését biztosítani szükséges.	T1-T4., illetve V1-V4.
8.	A tervezett projektek megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket	közepes	közepes	Részletes projekttervek, átgondolt műszaki tervek, költségvetések készítése Tartalékkeret meghatározása	T1-T4., illetve V1-V4.
9.	A megvalósításhoz szükséges szakemberek hiánya (pl. térségfejlesztési klaszter)	alacsony	közepes	Jánoshalma önkormányzatának feladata, hogy megfelelő szakmai háttérrel biztosítson	T4.
10.	Előre nem látható műszaki problémák	magas	jelentős	Részletes tanulmánytervek készítése, alapos helyzetfelmérés	T1., T2., T4., valamint V1-V4.
11.	Nem megfelelő műszaki tervek vagy kivitelezés (pl. Halastó rehabilitációja)	alacsony	közepes	A tervezők és kivitelezők kiválasztása során kiemelt figyelem fordítása a szakmai alkalmasság, megfelelő referenciák meglétére.	T1., T2., T4., valamint V1-V4.
12.	Többletmunka felmerülése	közepes	közepes	Esetleges többletmunkára	T1-T4., illetve V1-V4.

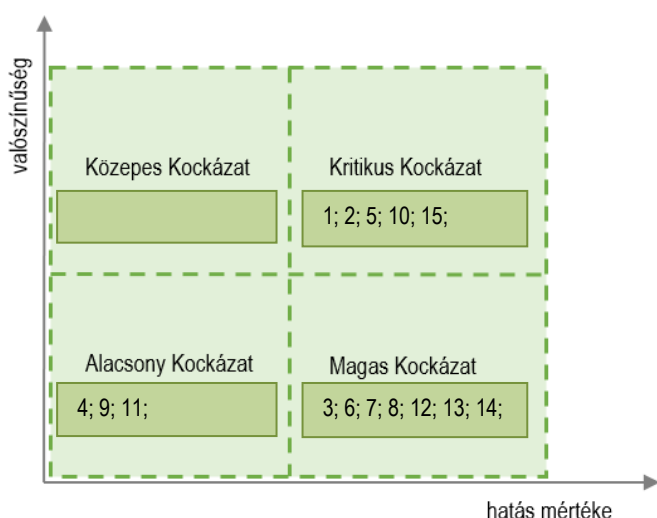
				felkészülés már az előkészítés során	
13.	Az indikátorok teljesítése nem lehetséges	alacsony	jelentős	Teljesíthető és mérhető indikátorok meghatározása, a megfelelő monitoring rendszer kialakítása, az indikátor értékek teljesülésének folyamatos nyomon követése	T1-T4., illetve V1-V4.
14.	A fejlesztési programokhoz szükséges befektetők, partnerek hiánya	közepes	közepes	Megfelelő marketing és promóciós tevékenységek, a befektetési lehetőségek kapcsán, települési befektetés ösztönzési program indítása Jánoshalmán	T4., V3.
15.	Társadalmi szempontok kockázatai: lakossági ellenállás, negatív közvélemény (pl. Kélesi u. víztározó rehabilitációja, vagy a Halastó rehabilitációja esetében)	közepes	jelentős	Feladat a fejlesztés mögött álló elképzelések és az ellenzői szempontok nyílt, konszenzusra törekvő megvitatása; szükség esetén a fejlesztési elképzelés felülvizsgálata. A lakosság folyamatos tájékoztatása mellett a felmerülő lakossági javaslatok beépítése prioritást élvez.	T1. és T4, továbbá V4.

A kockázatok számszerűsítésével a kockázatokat pozicionálni lehet a bekövetkezési valószínűség és a hatás mértékének összevetése alapján. Ezek ábrázolására az alábbi ábra szolgál:

Az egyes kockázati tényezők városi tematikus-, valamint városrészi szintű célokra gyakorolt hatását illetően megállapítható, hogy a 9., 10., 11., 14. és 15. sorszámú tényezők kivételével horizontálisan, minden cél teljesülésére negatív hatással vannak.

A klaszterfejlesztési kulcsprojekt esetében (9. tényező) az esetlegesen alulképzett, vagy nem megfelelő humán háttér a célkitűzés „T4. Komplex gazdaságfejlesztés a helyi munkaerőpiac dinamizálása érdekében” célkitűzés teljesülését akadályozza egyértelműen. A 10. és 11. számú tényezők alapvetően az infrastrukturális elemeket tartalmazó projektek kapcsán lehetnek relevánsak, így az érintett célok körét is ennek megfelelően határoztuk meg. A 14. tényező ugyancsak alapvetően a gazdaságfejlesztési beavatkozások esetében releváns célok kapcsán fejthet ki negatív hatást, míg a 15. tényező esetében azokat a tematikus- és városrészi célkitűzéseket jelöltük meg, melyekhez adott esetben komolyabb társadalmi ellenállást generáló projektek kapcsolódhatnak.

3. ábra: Kockázatok pozicionálása

Az ábra alapján kijelenthetjük, hogy jellemzően magas és kritikus kockázatú tényezők hatnak a stratégia megvalósulására. Jánoshalma város önkormányzatának különösen fontos felkészülnie a jogszabályi környezet kedvezőtlen irányba történő változására, a közbeszerzési eljárásokból adódó esetleges kockázatokra. Az Európai Unió források elmaradására, az esetlegesen felmerülő finanszírozási problémákra ugyancsak célszerű megfelelő módon felkészülni.

A projektek megvalósítása során az előre nem látható műszaki problémák, továbbá a nem kielégítő partnerségi folyamatokból adódó helyi konfliktusok jelentkezhetnek még kritikus kockázati elemként.

7. A megvalósítás eszközei és nyomon követése

A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

Az alábbi fejezetben azokat a lehetséges, de nem beruházási jellegű eszközöket tekintjük át, melyeket a településnek – az önkormányzatnak – alkalmazni érdemes a stratégiában megvalósítandó célok teljesülése érdekében.

A szabályozási környezet kiszámíthatóvá és megismerhetővé tétele:

- A stratégia sikeres megvalósításához szükség van az önkormányzat megfelelő jogalkotói és jogalkalmazói magatartására, az átlátható, támogató adminisztratív és szabályozási környezet biztosítására és fenntartására.
- Az önkormányzatnak a szabályozásban is egyértelművé kell tenni azokat a célokat és prioritásokat, melyek a település hosszú távú érdekeit szolgálják.
- A szabályozásnak koncentrálnia kell a helyi gazdasági és társadalmi környezet megfelelő irányú fejlődésének elősegítésére, meg kell határozni a célok megvalósításához szükséges támogató jogi, szabályozási lépéseket, és tudatosan végre is kell hajtani azokat.
- Az önkormányzatnak a helyi gazdaság szabályozásában, valamint a gazdasági tevékenységekhez kötött adminisztratív és engedélyezési eljárások során tanúsított kiszámítható és átlátható magatartása csökkenti a gazdasági bizonytalanságot és a befektetések kockázatát.

Befektetés ösztönzés

- Az infrastruktúra korszerűsítésén felül kiemelten fontos a település meglévő és a későbbiekben fejlesztésre kerülő, gazdaságilag hasznosítható területeinek megfelelő kihasználása.
- Fentiek érdekében az önkormányzatnak aktív, proaktív befektetés-ösztönzési tevékenységet kell folytatnia.
- Fel kell mérni és pontosan nyilván kell tartani a potenciális beruházók érdeklődésére számot tartó területeket, ingatlanokat. A cégek betelepüléséhez megfelelő ingatlanokat kell kialakítani.
- A befektetés ösztönzés részeként javasolt e tevékenység részletes, stratégiába foglalt kidolgozása, kapcsolódó kiadvány elkészítése, az települési honlap ilyen irányú folyamatos karbantartása.
- A helyi adótörvényben lehetőséget kell biztosítani a vállalkozói megtelepedést megfelelően ösztönző adókedvezmények kialakítására.
- Jánoshalma szabad vállalkozási övezet, így az itt fejlesztő, a városba betelepülő vállalkozások 70%-os támogatási intenzitású finanszírozásban részesülhetnek az EU-s pályázatokon

Településmarketing tevékenység

A városmarketing tevékenység elsődleges célja a település „láthatóvá tétele”. Ez egyaránt fontos a lakosság és a lehetséges beruházók, vállalkozók szempontjából. A településmarketing tevékenység részeként – kapcsolódva a befektetés ösztönzés gyakorlatához – a város honlapján elérhetővé kell tenni a legfontosabb társadalmi és

gazdasági adatokat, fejlesztési célokat és a vállalkozások számára kiemelten érdekes ingatlanokra, területekre vonatkozó információkat.

A tevékenység egyik célja az integrált városfejlesztési stratégia egyes elemeinek megismertetése és elfogadtatása a célközönséggel. Az ehhez kapcsolódó kommunikáció már az előkészítés időszakában elindult fórumokkal, egyeztetésekkel. Ekkor a kétirányú kommunikáció formálta magát a stratégiát is, hisz az észrevételek figyelembevételével készültek el a végleges tervek. A kommunikáció révén ismerhetik meg a helybéliek a rekonstrukció tartalmát és ütemezését. Az építési tevékenység óhatatlanul együtt jár a területhasználat korlátozásával, melyet szintén meg kell ismertetni és bizonyos értelemben el kell fogadtatni a lakossággal. A célcsoportok közül elsődleges a lakosság. A városban működő civil szervezetek, vállalkozások, intézmények érdeklődése speciálisabb, ezért ezeket a célcsoportokat egyedi kommunikációs eszközök segítségével lehet hatékonyan tájékoztatni. A hatóságokkal és az infrastruktúraszolgáltatókkal tervezett rendszeres egyeztetés a zökkenőmentes megvalósítást segíti elő.

A városmarketing tevékenység során célszerű felhasználni azokat a lehetőségeket, melyek a városban rendelkezésre állnak. Jánoshalma honlapja eddig is bemutatta a város fejlesztéseit, eseményeit. A települése honlap az ITS tervezés a megvalósítás során egyaránt szolgálni fogja ezt a célt. A Jánoshalmi lakosság a Hunyadi Népe újságon keresztül is rendszeresen tájékozódhat a fontosabb, fejlesztéseket érintő eseményekről.

7.1. Az ITS megvalósításának szervezeti keretei

7.1.1. A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere

Jánoshalmán a városfejlesztéssel és egyben a stratégia megvalósításával kapcsolatos döntési jogkörrel a város Képviselőtestület rendelkezik. A Képviselőtestület mellett működő Gazdaságfejlesztési és Városüzemeltetési bizottság feladatai közé tartozik alapvetően a városgazdálkodással, valamint a fejlesztésekkel kapcsolatos feladatok köre. Utóbbiak közül kiemelten foglalkozik a Bizottság a fejlesztési stratégiák és programok kidolgozásával, folyamatos felülvizsgálatával és aktualizálásával, továbbá a fejlesztési feladatokhoz pályázatok kidolgoztatásával.

A városfejlesztéssel összefüggő döntések végrehajtása a polgármesteri hivatalon belül a Városgazdálkodási és Építésügyi Osztály feladata. Az Osztály így többek között: pályázatfigyeléssel, közbeszerzési eljárások előkészítésével, beruházások előkészítésével és lebonyolításával foglalkozik. Mindezek mellett az Osztály vagyongazdálkodási feladatkörrel is rendelkezik.

A Városgazdálkodási és Építésügyi Osztály a Jegyző irányítása mellett végzi feladatát. Az osztályvezető mellett építési hatósági és településrendezési ügyintéző, építési hatósági és városfejlesztési ügyintéző, valamint vagyongazdálkodási és környezetvédelmi ügyintéző dolgozik a szervezeti egységben.

A városfejlesztési feladatok kapcsán megemlítenéd még az önkormányzati tulajdonú Városgazda Kft., mely egyéb feladatai mellett tulajdonosi felkérésre a városfejlesztési programok előkészítésében (pl. pályázatírás stb.) és lebonyolításában is közreműködik. A Kft. jelenleg kis humán kapacitással működik, feladatköre korlátozott. Fejlesztése a városfejlesztési feladatok esetleges újragondolása kapcsán a későbbiekben indokolt lehet.

7.1.2. Az ITS megvalósításának intézményi háttere

Az elmúlt fejlesztési időszak során Jánoshalma – az érvényben lévő előírások, útmutatások és elvek alapján – városfejlesztő társaság létrehozása mellett döntött. Az akkori döntés alapján meglévő, önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság feladatkörét bővítve látták el a városfejlesztéshez kapcsolódó feladatok széles körét, köztük a városfejlesztési akciók menedzsmentjét. Profil alapján a város szervezetei közül a Városgazda Kft-re esett a választás.

A stratégia lebonyolítását képviselőtestületi felhatalmazás alapján Jánoshalma város polgármestere koordinálja (munkacsoportüléseket hív össze, helyi szakembereket kér fel együttműködésre stb.) a kiemelt döntési pontokon (célrendszer, projektek prioritizálása stb.) a képviselőtestület hoz határozatot. Ugyancsak a Képviselőtestület tehet a monitoring folyamatokkal kapcsolatban javaslatokat (lásd. 8.5.2 alfejezet). A stratégia megvalósításának operatív-koordinációs feladatait a városi koordinátor végzi, a polgármesterrel egyeztetve.

A 2014-2020-as időszak során – amennyiben a későbbiekben ezzel ellentétes előírások nem születnek – Jánoshalma alapvetően a 8.2.1 fejezetben leírtak szerint kívánja ellátni a stratégia megvalósításához kapcsolódó feladatokat.

Az ITS megvalósítás belső mechanizmusát az ITS „8.4 A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során” fejezetében részletesen bemutatjuk. A projekt szintű feladatok lebonyolítása, a projekt specifikusan felállított menedzsment feladata lesz a jövőben.

A projekt szinten szervezett városfejlesztési menedzsment által ellátandó feladatok:

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia által kijelölt rehabilitációs akcióterületek teljes körű fejlesztéséhez kapcsolódó feladatok ellátása.

- Az ITS szükség szerinti felülvizsgálata
- Akcióterületi terv készítése és felülvizsgálata
- Gazdaságfejlesztési elemek integrációja
- A gazdasági partnerek koordinációja, civil és közigazgatási, államigazgatási partnerek koordinációja, lakosság bevonása
- Fizikai beruházásokat kiegészítő tartalmi fejlesztések megvalósítása (önállóan vagy partnerrel)
- Fenntartás koordinációja
- A fejlesztésekhez kapcsolódó beszerzések és közbeszerzések koordinációja
- További pályázati és egyéb (pl. befektetői) források felkutatása
- A megvételekre kijelölt ingatlanok megvásárlása (üzleti tárgyalások lebonyolítása, szerződések előkészítése és megkötése)
- A terület előkészítési munkák irányítása (bontások, közműépítési munkák elvégeztetése, ingatlanrendezéssel kapcsolatos feladatok ellátása az építési telkek kialakítása érdekében),
- A közterületek rendezési munkáinak irányítása (tervek elkészíttetése, kivitelezési munkák pályáztatása, megrendelése, a munkálatok folyamatos ellenőrzése, az elkészült munkák átvétele)
- Az Önkormányzat beruházásában megvalósuló egyes létesítmények (pl. közintézmények, szociális lakás stb.) esetében a beruházói feladatok ellátása (terveztetés, kivitelezési munkák pályáztatása, megrendelése, a munkálatok folyamatos ellenőrzése, az elkészült munkák átvétele)
- A magánvállalkozások építési tevékenységének koordinálása (javasolt funkciók, beépítési formák megvalósulásának elősegítése)
- Az akció mindenkor pénzügyi egyensúlyának biztosítása (a szükséges pénzforrások megszerzése, pályázatok és projektek előkészítése, esetleges bankhitelek felvétele)

- Adminisztratív, információs feladatok ellátása (kapcsolattartás az Önkormányzattal, a Hivatal osztályaival, lakossággal, vállalkozókkal, bankokkal)
- A fejlesztések nyomon követése, a vállalt indikátorok teljesítésének figyelemmel kísérése és biztosítása
- Az ütemezés megtervezése és az ennek megfelelő megvalósítás feltételeinek biztosítása
- A stratégia megvalósításához kialakítandó szervezeti keretek meghatározása során figyelemmel kell lenni a szükséges humánerőforrás kapacitás biztosítására. A megfelelő szakértelem mellett számolni kell az időszakonként jelentősen eltérő leterheltség lehetőségével.
- A humán kapacitás kapcsán, amennyiben finanszírozási lehetőség nyílik új szakemberek foglalkoztatására, a területfejlesztési tapasztalat, a közigazgatásban eltöltött évek mindenképpen előnyt kell, hogy jelentsenek. Emellett természetesen projekt specifikus ismeretek (környezet mérnök, építész, közgazdász stb.) bevonása is lehetséges eseti jelleggel. Jelenleg – a kapacitás szűke miatt – felsőfokú (közgazdasági) végzettséggel rendelkező 1 fő végzi a településfejlesztési koordinációs tevékenységet.

7.2. A településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

Jánoshalma város funkcionális szerepét és vonzáskörzetét alapvetően a város kistérségi és járási központi szerepe határozza meg. A járási szerepből adódóan alapvetően közigazgatási szerepkör rajzolódik ki, amely mellett a meglévő intézményrendszer még támaszkodik a korábbi kistérségi alapú területi szintre.

Kérdéses ugyanakkor, hogy milyen mértékben képes gazdasági-társadalmi fejlődést generálni a város a környező – nemcsak a Jánoshalmi járásba tartozó – településeken. Egyértelműen leszögezhető, hogy Jánoshalmának nem érdeke a pontszerű, elszigetelt fejlődés, hiszen ha nagy a fejlettségbeli kontraszt a központ és környéke között, az negatívan befolyásolhatja a város egészének gazdasági-társadalmi fejlődését.

Jánoshalma esetében a járási és kistérségi terület – és a kapcsolódó települések köre – nagyrészt átfed, azonban vannak eltérések. A járásba tartozó települések száma meghaladja a kistérségét, azokon kívül még a szomszédos Bajai kistérség Rém települése is hozzá tartozik. A járásba így összesen 5 település tartozik, melyek közül 4 megegyezik a kistérség településeivel is.

23. táblázat: A jánoshalmi járás települései

Település	jogállás	terület (ha)	népesség (fő)
Jánoshalma	járasközpont/város	13.221	9.008
Mélykút	város	12.346	5.200
Borota	község	8.180	1.396
Kéleshalom	község	6.163	417
Rém	község	3.993	1.320

Forrás: www.jaras.info.hu

A településközi koordinációnak mind a tervezés, mind a megvalósítás során ki kell terjednie a járás településeivel folytatott egyeztetésekre. Jánoshalma ennek érdekében a város ITS készítéséhez kapcsolódó partnerségi tervében meghatározta, milyen módon szükséges a releváns településekkel egyeztetni.

A partnerség és együttműködés a térségi települések között hagyományosan erős, hiszen több Jánoshalmán működő intézmény is ellátja a környező települések lakosságát (pl. járóbeteg ellátás stb.). A települések közötti együttműködés projekt szinten is megvalósul, erre kiváló péda a KEOP-ból finanszírozott ivóvíz minőség javító program is, melyre a Jánoshalma – Mélykút Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulás 556.164.534. forint uniós támogatást nyert.

2015. szeptemberében záródik a „Gyerekesély Program” a Jánoshalmi járásban. A program 2013 óta fut, ennek keretében irodát működtetnek a közreműködők, illetve rendszeres hírlevél is megjelenik.

A Jánoshalmi járás, illetve vonzáskörzet egységes fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy a térség képes legyen problémáit és szükségleteit közösen megfogalmazni, majd ezeket integrált programokká, komplex projektekké alakítani. A párhuzamos kapacitások elkerüléséhez, valamint a város és környéke közötti esetleges konfliktusok (pl. szelektív migráció, párhuzamos kapacitások) megelőzéséhez tehát nemcsak Jánoshalma, hanem a környező települések fejlesztési igényeit is pontosan ismerni kell. A folyamatos kapcsolattartásnak, a közös gondolkodásnak a projektfejlesztés teljes szakaszára ki kell terjednie.

Mindezek mellett a jövőben is reális lehetőségként számolhatunk a több területi szereplő bevonásával előkészítendő és megvalósítandó projektekkel. Ilyen fejlesztések lehetnek a jövő magyar-szerb határmenti program együttműködési projektjei, de ilyen lehetőség a turisztikai desztináció menedzsment fejlesztése is.

Mind a járásban, mind az egyes önkormányzati szervezetekben jelentős projektmenedzsment tudás halmozódott fel ahhoz, hogy az érintett települések fejlesztési elképzeléseit koordinálni tudják. Ehhez szükséges

- a térségi szinten megjelenő projektjavaslatok pontos számbavétele,
- az esetlegesen közösen megvalósítható projektek azonosítása,
- a folyamatos egyeztetés és tájékoztatás a tervezett fejlesztésekről,
- a megvalósítást befolyásoló tényezők nyomon követése,
- a fejlesztések megvalósításának rendszeres (pl. évenkénti) felülvizsgálata,
- valamint a kritikai észrevételek beépítése a települések és a térség stratégiai fejlesztési dokumentumaiba.

A város és vonzáskörzete közötti együttműködések célja az Európai Unió egyik legfontosabb alapelveinek, a szubszidiaritásnak a figyelembevételével

- a közös és hatékony feladatellátás,
- a funkciók térbeli eloszlásának optimalizálása,
- egymást kiegészítő és egymás hatásait felerősítő fejlesztések megvalósítása,
- a felesleges, párhuzamos kapacitások felszámolása.

A fentiek figyelembevételével a tervezés során a környező települések is megkapják a szakmai anyagokat, és véleményt alkothatnak a dokumentumokkal kapcsolatban. Hasonló módon a megalapozó vizsgálat készítése során is értékelésre került a környező települések rendezési terveinek viszonya Jánoshalma tervdokumentumaihoz.

Az ITS megvalósítása során – tekintettel arra, hogy a városban megvalósuló fejlesztések a szomszédos települések lakosait is nagyban érintik – folyamatos konzultáció szükséges a

társég önkormányzatai bevonásával. Az egyeztetések több szinten valósulhatnak meg, így egyedi projekt szinten az intézményi szereplők (pl. oktatás, egészségügy), míg például közlekedésfejlesztési vagy gazdaságfejlesztési beruházások kapcsán az önkormányzati döntéshozók közötti együttműködést szükséges biztosítani. A partnerség kereteit a 8.4 alfejezetben mutatjuk be részletesen.

7.3. A partnerség biztosítása az ITS készítése, módosítása és megvalósítása során

Jánoshalma város Önkormányzata 2015 januárjában elkészítette a város fenntartható városfejlesztési programjának – (településfejlesztési koncepciójának és) integrált településfejlesztési stratégiájának (ITS) – társadalmasításához kapcsolódó Partnerségi egyeztetési tervét, összhangban a képviselőtestület által elfogadott partnerségi egyeztetési szabállyal.

Jánoshalma Város Képviselőtestülete 4/2015. (I.29.) Kt. sz. határozatával elfogadta az ITS kidolgozásához kapcsolódó Partnerségi Tervet, illetve 5/2015. (I.29.) Kt. sz. határozatával jóváhagyta a Jánoshalma Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának kidolgozásához kapcsolódó Településfejlesztéssel és településrendezéssel összefüggő Partnerségi Egyeztetési Szabályzatot.

A partnerségi egyeztetési terv az alábbi jogszabály és útmutatók figyelembe vételével került kidolgozásra:

- **314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet** a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről
- **Útmutató** a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014 – 2020 elkészítéséhez (Munkaanyag) (Belügyminisztérium, 2014. december 11.)
- **Városfejlesztési Kézikönyv** (Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium, Területfejlesztésért és Építésügyért Felelős Szakállamtitkárság, második, javított kiadás, 2009. január 28.)

A partnerség megvalósításának a jogszabályi kötelezettségen túl is fontos szerepe van a tervezési folyamatban: egyrészt lehetőséget ad a partnerek fejlesztési elképzeléseinek megismerésére, másrészt lényeges szerepe van az elkészülő (településfejlesztési koncepció és) integrált településfejlesztési stratégia társadalmi elfogadtatásában annak, hogy a partnerek már a tervezés során széles körben bevonásra kerülnek, véleményük nyilváníthatnak.

A partnerségi együttműködés folyamata a fenntartható településfejlesztés tervezési, megvalósítási és fenntartási szakaszaira is kiterjed.

Partneri csoportok

Jánoshalmán a településfejlesztési dokumentumok egyeztetésének folyamatába az alábbi partneri csoportok kerülnek bevonásra:

- 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör:
 - o államigazgatási szervek
 - o önkormányzatok
- Szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek:
 - o A helyi önkormányzati vezetők, képviselők
 - o A város önkormányzatának különböző ügyosztályai

- Megyei önkormányzat
- Gazdasági szektor képviselői
- Társadalmi szervezetek
- Intézmények (önkormányzati, állami, egyéb pl. alapítványok, egyházi intézmények)
- Lakossági szint
 - Helyi lakosság, különböző társadalmi csoportok

Szervezeti keretek

A partnerségi folyamat során a helyi önkormányzat és intézmények szakemberei, valamint a helyi meghatározó véleményformálók is érintettként jelentek meg. A tervezési folyamatot az irányító csoport koordinálta.

Az irányító csoport (ICS) a település főbb vezető tisztségviselőiből, a település főbb fejlesztési irányainak kijelöléséért felelős személyeiből tevődik össze. Ebbe a körbe tartozik a település polgármestere, alpolgármester(ek), főépítész, városi bizottságok vezetői, esetlegesen közgyűlési képviselők, illetve más a stratégiaalkotásban jelentős szereppel bíró városi tisztségviselők. A városi tisztségviselők mellett fontos szerepe van a stratégiai irányok kijelölésében a kijelölt felelős tervezőnek, aki felelős az Integrált Településfejlesztési Stratégia és a Településfejlesztési Konceptió kidolgozásáért, illetve feladata a dokumentumok kidolgozásába bevont további szakértők irányítása is.

Az önkormányzati munkacsoport keretében (ÖMCS) önkormányzat irodái és csoportjai, valamint az önkormányzati tulajdonban lévő cégek, intézmények vezetői aktív szerepet kapnak a vizsgálati munkarész és a tervezési folyamat későbbi munkafázisai, valamint a városi koordinátor személyén keresztül a belső projektmenedzsment (így partnerségi, koordinációs és egyéb adminisztrációs) feladatok vonatkozásában is.

Megalapozó vizsgálati munkafázisban adat és információszolgáltatással, települési dokumentumok rendelkezésre bocsátásával, valamint esetlegesen szakértői interjúk keretében segítik a tervezői-szakértői csapat (Konzorcium) munkáját.

A stratégia készítési fázisban szerepe a tagok szakterületét érintő javaslatok megfogalmazása, majd a készülő dokumentumok észrevételezése, véleményezése, tervezők felé történő visszacsatolása.

A helyi egyeztető munkacsoport (HMCS) tagjai a Jánoshalma közéletének fontosabb szereplőiből, véleményformálóiból kerülnek kiválasztásra. Összehívása során elsősorban a helyi civil és szakmai szervezetek, fontosabb közszolgáltatási, oktatási, kulturális, turisztikai, valamint a város irányításáért felelős intézmények vezetőire számítunk, akik helyismeretükkel, sajátos nézőpontjukkal segíthetik a tervezői munkát. A Munkacsoport fontos résztvevője továbbá a helyi nyilvánosságot és magánszektor társadalmi-gazdasági érdekeit képviselő személy vagy szervezet, lakosság érdekeit képviselő személy és megjelenik a politika, mint érdekcsatornázó input-output szektor. Létszáma az operatív működés megtartása érdekében 8- 10 fő. A HMCS a tervezés fontosabb fázisainál ülésezik maximum 2-3 alkalommal, főleg a jövőképalakítás és a célok kialakítása, valamint a készülő ITS főbb tartalmi pontjainak észrevételezése, tervezők részére történő visszacsatolás során. Elnökét a tagjai közül maga választja.

Megvalósult egyeztetések

Megvalósult egyeztetések:

- A 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör: 2015. februárjában megküldésre került az érintetteknek a tervezés megindításáról szóló előzetes tájékoztatás. A visszaérkezett, táblázatos formában rögzített válaszok

jelentős részben általános észrevételeket tartalmaztak, ahol konkrét megjegyzés javaslat jelent meg, ott egyértelműen rögzítésre került, hogy át lett vezetve az észrevétel vagy nem. Az ITS és a TFK véleményezésére 2015. május folyamán került sor, ahol ugyancsak a fent leírt módon jártunk el.

- Szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek: a négy alkalommal (2015. február 25-én, 2015. március 18-án, 2015. április 28-án és 2021. június 16-án) ülésező munkacsoportok a megalapozó vizsgálathoz, a város stratégiai célrendszeréhez, az ITS-hez, valamint annak módosításához fogalmaztak meg észrevételeket. Az ülésekről emlékeztető készült, a résztvevők köre a jegyzőkönyvek alapján beazonosítható. Az érkezett észrevételek beépítésre kerültek a releváns dokumentumokba.
- Lakossági szint: 2015. április 28-án lakossági fórum keretében bemutatásra került Jánoshalma Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, melyet a résztvevők véleményeztek. Az esemény meghívója a rendezvény időpontját megelőzően megjelent a helyi sajtóban.

Vélemények kezelése

A megvalósult egyeztetések dokumentációja (jeleníti ívek, emlékeztetők, prezentációk), valamint a kötelező államigazgatási egyeztetés keretében beérkezett észrevételek kezelésének dokumentációja nyomtatott és elektronikus formában egyaránt elérhető az önkormányzatnál. A partnerségi egyeztetési folyamat során beérkező vélemények kezelése egységes, előre rögzített módon történt, megtörtént a javaslatok, vélemények dokumentálása, nyilvántartása, majd szakmai feldolgozása. Az elfogadott vélemények beépítésre kerültek a megfelelő dokumentumokba, míg az el nem fogadott vélemények esetében megtörtént azok indoklása.

Partnerség az ITS megvalósítása során

Megvalósultak az elfogadott koncepció és stratégia nyilvánosságát biztosító intézkedések, a dokumentumok a város honlapján – [www http://janoshalma.hu/](http://janoshalma.hu/) – elérhetőek. Az ITS későbbi felülvizsgálata, illetve megvalósítása során – az intézményesült együttműködési formákon túl – mindenképpen folytatni szükséges a megkezdett partnerségi-konzultációs folyamatokat. Az egyes munkacsoportok bevonása a településfejlesztési koncepció, valamint az integrált településfejlesztési stratégia majdani felülvizsgálatának folyamatába kötelező, így hatékony működésüket rendszer szinten szükséges biztosítani. E tekintetben jó alapot szolgáltat a Partnerségi Terv, melynek továbbfejlesztése, aktualizálása szükséges az új feladat elemekkel.

A munkacsoportok ülésezési gyakorisága természetesen eltérhet a tervezési periódusban bemutatottól, hiszen az alapvető feladatkör is módosul. A munkacsoportokban közreműködők (pl. magánszféra képviselői, környező önkormányzatok döntéshozói) kiemelt feladata a program megvalósítás időszakában a szakmai- és társadalmi vélemények artikulálása, a monitoring folyamat nyomon követése. Ennek megfelelően a munkacsoportokat megfelelő gyakorisággal javasolt összehívni, hogy a tagok tájékoztatást kaphassanak az egyes programelemek lebonyolításával kapcsolatos aktuális kérdésekről, problémákról.

A megvalósítás során a partnerségi folyamat szereplői a monitoring tevékenységet is folytató szakmai bizottságok, melyek javaslatot tesznek a képviselőtestület felé a stratégia megvalósítását érintő folyamatokra és konkrét beavatkozásokra (lásd. 8.5.2 alfejezet).

A magánszféra fejlesztőivel történő együttműködés lehetőségei

Jánoshalma város integrált településfejlesztési stratégiájában rögzített célkitűzésekkel összhangban markáns elem a helyi gazdaság fejlesztése, mely feltételezi a magánszféra szereplőivel való hatékony együttműködést. A város kulcsprojektje a helyi klaszterfejlesztési program megfelelő kereteket biztosít a város stratégiai céljainak elérését támogató hatékony

együttműködés kialakításához. A klaszter szervezeti keretei között az önkormányzat folyamatos egyeztetéseket, konzultációkat folytathat a magán befektetőkkel, illetve a városban már működő cégekkel, így módon a mindenkori igényeknek megfelelően alakíthatja helyi gazdaságfejlesztési programját.

Mindezek mellett a magánszféra szereplői természetesen az ITS megvalósítását nyomon követő partnerségi mechanizmusban is szerepet kell, hogy kapjanak, akár munkacsoport tagként, akár a véleményezésbe bevont egyéb szereplőként.

7.4. Monitoring rendszer kialakítása

Az alábbiakban áttekintésre kerül Jánoshalma integrált településfejlesztési stratégiája megvalósításához kapcsolódó monitoring rendszer.

7.4.1. Az ITS intézkedéseikhez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása

Az alábbiakban táblázatos formában rögzítjük a Jánoshalma város ITS-ében bemutatott fejlesztési célokhoz, valamint az ezekhez illeszkedő projektekhez kapcsolódó mutatószám rendszert. Az indikátorok esetében meghatározásra kerül a releváns mértékegység, valamint egy előzetes tervérték is, melynek felülvizsgálata ugyanakkor az egyes projektek pontos szakmai tartalmának kidolgozását követően szükségessé válhat.

A fentiek mellett a táblázatban rögzítjük az indikátor forrását (jellemzően a projekt előrehaladási jelentés), valamint a mérés gyakoriságát is.

24. táblázat: Tematikus célok eredményindikátorai

Tematikus cél	Eredmény indikátor	Mértékegység és előzetes tervérték	Indikátor forrása (mérés módja),	Mérés gyakorisága
A települési infrastruktúra átfogó fejlesztése, a helyi lakosság életminőségének javítása Jánoshalmán	Primer energia felhasználás,	PJ (cca 1,5)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente
	A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség a teljes bruttó energia-fogyasztáson belül	PJ/év (0,01)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente
Jánoshalma város humán alapszolgáltatásokhoz kapcsolódó infrastruktúrájának fenntartható fejlesztése	A betegek közül a várólista hossza miatt kórházba nem kerültek aránya ELEF mérés alapján,	% (cca. 10)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente
Helyi erőforrásokra épített közösségépítés Jánoshalmán	Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma,	fő (cca. 500)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente
Komplex gazdaságfejlesztés a helyi munkaerőpiac dinamizálása érdekében	A KMR és a kevésbé fejlett régiók közszféra adatai nélkül számított foglalkoztatási rátáinak (20-64 évesek) különbsége	% (cca. 5)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente
	A KMR és a kevésbé fejlett régiók közszféra adatai	% (cca. 22,75)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente

	nélkül számított foglalkoztatási rátáinak (20-64 évesek) különbsége			
--	--	--	--	--

25. táblázat: Területi (városrészi célok) eredményindikátorai

Területi (városrészi) cél	Eredmény indikátor	Mértékegység és előzetes tervérték	Indikátor forrása (mérés módja),	Mérés gyakorisága
A Belváros városközpont funkciójának erősítése a környezet fenntarthatóság szempontrendszerének figyelembe vételével	Primer energia felhasználás,	PJ (cca 1,5)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente
A helyi társadalom belső kohéziójának erősítése	Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma,	fő (cca. 500)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente
A helyi gazdaság dinamizálása barnamezős területek rehabilitációjával az Egyéb területek városrészben	A KMR és a kevésbé fejlett régiók közsféra adatai nélkül számított foglalkoztatási rátáinak (20-64 évesek) különbsége	% (cca. 5)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente
A városi szintű szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása	A betegek közül a várólista hossza miatt kórházba nem kerültek aránya ELEF mérés alapján,	% (cca. 10)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente

26. táblázat: Az akcióterületi fejlesztések (beavatkozások) output indikátorai

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mértékegység és előzetes tervérték	Indikátor forrása (mérés módja),	Mérés gyakorisága
Belváros akcióterület				
Járási Hivatal épületének felújítása	A középületek éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése,	kwh/év (cca. 0,5)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente
Központi park rehabilitációja	Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága,	m2 (cca. 500)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente
Tűzoltóság épületének felújítása	A középületek éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése,	kwh/év (cca. 0,5)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente
Környezetvédelmi akcióterület				
Kélesi utcai tó rehabilitációja	A rehabilitált talaj össz kiterjedése,	ha (cca. 0,5)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente
Rekreációs akcióterület				
Elkerülő út kialakítása	A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza,	km (cca. 1,7)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente
Horgásztó rehabilitációja	A rehabilitált talaj össz kiterjedése,	ha (cca. 3)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente

Történelmi környezetbe ágyazott turisztikai beruházás	A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése,	látogatás/év (cca. 5000)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente
Ipari-gazdasági akcióterület				
Agrár-logisztikai központ beruházása	Termelő beruházás: Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma,	db (cca. 5)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente
Ipari terület - területrendezés	Talaj rehabilitáció: A rehabilitált talaj összterjedése,	ha (cca. 4)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente

27. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai

Projekt típusa	Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mértékegység és előzetes tervérték	Indikátor forrása (mérés módja),	Mérés gyakorisága
Kulcsprojektek	Térségfejlesztési klaszter	A nem pénzügyi támogatásban részesülő vállalkozások száma,	db (cca. 5)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente
Hálózatos projektek					
	Jánoshalmi szociális bérlet kiépítése hálózat	Szociális célú városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma,	fő (cca. 50)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente

	Pelikán Nonprofit ellátási felújítása	Közhasznú Kft feladat helyeinek	A középületek éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése,	kwh/év (cca. 0,2)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente
	Volt Gimnázium épületének felújítása		A középületek éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése,	kwh/év (cca. 0,2)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente
	Városgazda telephely korszerűsítése	Kft	A középületek éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése,	kwh/év (cca. 0,2)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente
	Baptista felújítása	Imaház	A középületek éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése,	kwh/év (cca. 0,2)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente
	Új parkolók kialakítása Jánoshalmán		Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma,	db (cca. 25)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente
Egyéb projektek						
	Hulladék, gally és törmelék lerakó rekultivációja		A rehabilitált talaj összkiterjedése,	ha (cca. 0,7)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente
	Helyi közösségi programok megvalósítása		A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma,	fő (cca. 200)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente

	Járás települések közötti kerékpárút tervezése	Kialakított kerékpáros barát települések vagy településrészek száma,	db (cca. 2)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente
	Helyi közösségi programok megvalósítása Lajtha László Kft.	A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma,	fő (cca. 20)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente
	Helyi közösségi programok megvalósítása (Jánoshalmi katonai helyőrség)	A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma,	fő (cca. 100)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente
	Infrastruktúra fejlesztés (ifjúsági iroda)	A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma,	fő (cca. 100)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente
	testvértelepülések közötti ifjúsági kapcsolatok	A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma,	fő (cca. 100)	Projekt előrehaladási jelentések alapján	Évente

7.4.2. A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása

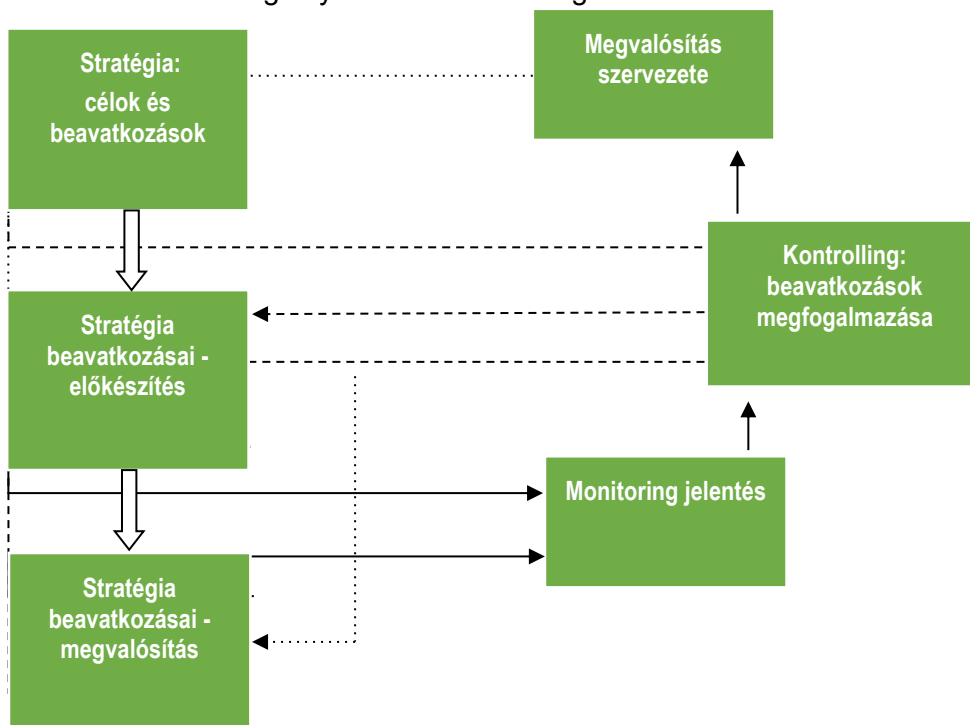
A monitoring az a programalkotást követő nyomon követési folyamat, amely a program végrehajtásának eredményességét kíséri figyelemmel és visszacsatol a végrehajtás folyamatába, illetve indokolt esetben a program felülvizsgálatát eredményezheti. A monitoring célja, hogy elősegítse a stratégia hatékony megvalósítását, és biztosítsa, hogy változó külső és belső körülmények mellett is megfelelő erőforrások álljanak rendelkezésre a megvalósításhoz. A monitoring elválaszthatatlan a kontrolling fogalmától, amely a monitoring eredményeit felhasználva, szükség szerint és tervezett módon a stratégia megvalósítási folyamataiba, vagy magába a stratégiába avatkozik be.

Fontos, tehát a stratégiában kijelölni a program monitoring

- felelőset
- kivitelezőjét
- gyakoriságát
- formai elvárásait
- a visszacsatolás módját

A monitoring jelentések rendkívül fontos adalékok a program ütemezett (7-éves) felülvizsgálatának megalapozásához, illetve indokolt esetben rendkívüli módosításokat is eredményezhet egy-egy éves jelentés tartalma a programban. A monitoring jelentések az évente készülő akciótervek fontos háttérdokumentuma is, az ott megfogalmazott javaslatokat az akciótervekben is figyelembe kell venni. A monitoring folyamatát az alábbi ábra összefoglalja:

4. ábra: A monitoring folyamatának összefoglalása

A monitoring folyamat szervezete:

- Képviselőtestület: a képviselőtestület a monitoring folyamatokkal javaslatokat fogalmaz meg és meghozza a folyamatokkal, illetve a konkrét beavatkozásokkal kapcsolatos döntéseket
- Szakmai Bizottságok: javaslatot tesz a képviselőtestület felé a stratégia megvalósítását érintő folyamatokra és konkrét beavatkozásokra
- Monitoring bizottság: negyedéves rendszerességgel felülvizsgálja a stratégia megvalósításának folyamatát és javaslatokkal él az érintett bizottságok, illetve képviselőtestület felé; megtárgyalja és elfogadja a negyedéves, illetve az éves rendszerességgel készülő monitoring jelentést, valamint javaslatokat fogalmaz meg annak kapcsán; a monitoring bizottság tagjai:
 - o Polgármester
 - o A testületi bizottsági elnökök
 - o Főépítész
 - o A településen működő civil szakmai támogató csoport vezetője
 - o Egyéb civil szervezetek
 - o Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet
- Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet – monitoring felelős: a – projekt specifikus módon kiépített (lásd: 8.2.2 alfejezet) – menedzsment szervezeten belül a monitoringért felelős munkatársat kell kijelölni. A munkatárs feladata, hogy negyedéves, illetve éves rendszerességgel elkészítse a megvalósítás folyamatáról szóló jelentést, azt az operatív szervezet vezetőjével egyeztesse, aki a jelentést a monitoring bizottság vezetője felé továbbítja.

A monitoring folyamatával kapcsolatos dokumentumok:

- Negyedéves monitoring jelentés: a jelentést az operatív végrehajtó szervezet monitoringért felelős munkatársa készíti és egyezteti a szervezet vezetőjével. A Monitoring Bizottság a jelentést minden esetben elfogadja, és saját hatáskörében döntéseket hoz a megvalósítással kapcsolatban. Szükség szerint – a monitoring bizottság javaslatai alapján – a jelentést az illetékes szakbizottságok, illetve a képviselőtestület is megtárgyalják, és meghozzák a szükséges döntéseket. A jelentés tartalma kiterjed:
 - o a beavatkozások előkészítő feladatainak előrehaladására,
 - o a beavatkozások megvalósításának előrehaladására,
 - o a stratégia megvalósításának előrehaladására; célok megvalósulása,
 - o a különböző folyamatokkal kapcsolatos problémák, esetleges szűk keresztmetszetek azonosítására,
 - o javaslatok megfogalmazására, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is.
- Éves monitoring jelentés: az éves jelentés elkészítéséért, hasonlóan a negyedéves jelentésekhez, az operatív végrehajtó testület felel. Az éves jelentést a Monitoring Bizottság javaslatai alapján az érintett testületi bizottságok, valamint a képviselőtestület minden évben megtárgyalja, elfogadja, illetve meghozza a szükséges intézkedésekkel kapcsolatos döntéseket. Az éves jelentés tartalma:
 - o A megvalósítás szervezeti keretei
 - o A megvalósítással kapcsolatos tevékenységek, azok előrehaladása és értékelése
 - o A megvalósítás folyamatainak javítása érdekében fogantatott intézkedések leírása és értékelése
 - o A stratégiában azonosított számszerűsített indikátorok
 - o A megvalósításra fordított pénzügyi források
 - o A szervezettel, célokkal és beavatkozásokkal kapcsolatos javaslatok, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is

- A következő periódusra tervezett tevékenységek és a szükséges szervezeti erőforrások és pénzügyi források meghatározása
- Melléklet: A negyedéves jelentések összefoglalása és értékelése

Értékelő lapok: a különböző értékelő lapok szerepe, hogy az egyes tevékenységek kapcsán a tervezett beavatkozások előrehaladása, az azokkal kapcsolatos problémák a lehető leg objektívebb módon megítélhetők legyenek. A formalizált értékelő lapok le kell, fedjék a célokat, a beavatkozásokat, valamint az indikátorokat is. Az értékelő lapok a negyedéves és éves jelentések mellékletét képezik.

Az indikátorokhoz kapcsolódó értékek a projektekhez kapcsolódó előrehaladási jelentések alapján – alapvetően a stratégiában nevesített mutatókra kiterjedve – kerülnek rögzítésre egységes adatbázisban, mely a negyedéves- és éves jelentések alapját képezi. A projekt előrehaladási jelentések pontos, tényszerű kitöltése az adott projekthez rendelt menedzsment szervezet felelősségi körébe tartozik.

Természetesen a monitoring eredmények a stratégia kialakításában résztvevő partnerek számára elérhetőek lesznek, értékelésükbe a város legfontosabb stratégiai partnerei – alapvetően a Monitoring Bizottság munkáján keresztül – bevonásra kerülnek.